

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Fågelrapporterna 2022

Praktejder *Somateria spectabilis*, Skanörs hamn 22 februari 2022.

Denna sammanställning är den 48:e allmänna fågelrapporten från BirdLife Sverige (Sveriges Ornitologiska Förening) och den 20:e som tagits fram av Nationella rapportkommittén. Rapporten är också den 48:e i raden från Raritetskommittén. Årets fågelrapport har genomgått en större förändring i det att den (åter) har delats upp i två delar, men nu med annat syfte och mål. I den första delen återfinns våra naturvårdsintressanta fåglar och i den andra hittar vi våra sällsynta besökare och rariteter. Rapporterna ser sinsemellan mycket olika ut och vi är övertygade om att den här separerade behandlingen lyfter innehållet i de båda.

Några aktuella trender

Från rapporten av naturvårdsintressanta arter (mer om den nya indelningen nedan), finns flera saker att lyfta fram. Inte minst att kunskapsläget gällande många arter är bristfälligt, varför vi helt enkelt inte riktigt vet hur vissa arter utvecklas. Det gäller flera andarter, som till exempel svärta. Uppfattningen är att svärta har minskat under en längre tid, även om Svensk Fågeltaxerings inven-

teringsprogram givit en bild av stabiliserade bestånd. Det är glädjande att spontanrapporteringen för 2022 visar på goda sträckssiffror i Östersjön. Men det behövs mer information om de häckande bestånden i till exempel fjällen för att vi ska få ett bättre grepp om arten. Mer information skulle behövas även för att uppskatta utvecklingen för till exempel stjärtand och årtä. Om fler observatörer hade rapporterat sina fynd med häckningskriterier hade bilden av häckningsförekomst varit tydligare. För en art som årtä har bara 24 fynd lagts in med kriterier som ger säker häckning. För en art som i *Fåglarna i Sverige* anges med ett häckande bestånd på nästan 600 par är dessa 24 fynd sannolikt långt under det riktiga antalet häckande par av årtä. Men som i fallet med många andarter så minskar årtä och i *Fåglarna i Sverige 2022* skattades beståndet till 300 par. Smådopping hade ett bra år 2022 med goda antal rapporter från flera RRK:er (Göteborg, Bohuslän, Sörmland och Skåne), vilket är glädjande. En art som har det betydligt svårare är östersjötruten, silltrut av underarten *fuscus*, där det under 2022 kom rapporter om låg häckningsframgång. Orsa-

kerna till den låga häckningsframgången är inte klarlagd och RRK Uppland efterlyser en översyn av population och hotbild. Då har det gått bättre för skräntärnan, en annan rödlistad Östersjöart. Under 2022 har ungfågelproduktionen varit god. Läs mer om den arten i kapitlet *Projekt*. Hornuggla hade ett nytt bottenår i södra Sverige under 2022. Sannolikt beroende på svaga gnagarstammar. Berglärka är en annan art för vilken det finns tydliga belägg för att den går tillbaka. Det senaste decenniet har häckningar bara konstaterats från två områden: Björkfjället i Ammarnäs och Mitt-åkläppen i Härjedalen. För 2022 finns rapporter om en enda häckning. Men även i berglärkans fall behövs mer information, till exempel genom riktade inventeringar, för att bättre kunna avgöra hur stor den svenska populationen är. För lundsångare och flodsångare är trenderna också vikande. Men det finns också arter som ökar, i vissa fall högst påtagligt, som vitstjärnig blåhake. Så sent som 2012 gjordes inte ett enda fynd av arten. Under 2022 finns rapporter om över 20 sjungande hannar i Skåne, Halland och Västra Götaland. Populationen bedöms vara runt 30 par.

Sällsynta fåglar och rariteter 2022

Raritetskommitténs redovisningar baseras på cirka 275 behandlade rapporter för 2022. Under året påträffades tre nya arter för landet: dvärgsnäppa, scopolilira och baltimoretrupial. Dvärglärka har splittats i tre arter: medelhavslärka, turkestanlärka och sidenväglärka (*Förändringar i Tk:s lista. Rapport 12* från BirdLife Sveriges Taxonomikommitté). Rk har därför gjort en genomgång av de sedan tidigare godkända svenska fynden av dvärglärka (*Vår Fågelvärld* 5/2023). Genomgången innebär att tre av fynden godkännts som turkestanlärka medan ett fynd lämnats obestämt till art. För den officiella listan över fågelarter som påträffats i Sverige innebär det att "dvärglärka" ersatts av turkestanlärka. Sammantaget har 535 arter påträffats i landet till och med 31 december 2022 och därutöver obestämd atlantpetrell/madeirapetrell och obestämd fregattfågel. Under 2022 påträffades sammanlagt 370 arter i landet vilket också utgör medelvärde för perioden 2012–2022. Av dessa har 317 noterats årligen.

Berättelserna kring upptäckterna av de tre nya arterna för Sverige under 2022 – dvärgsnäppa, scopolilira och baltimoretrupial – finns att läsa

FOTO: IVAN SJÖGREN

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*, Ottenby, Öland maj 2022.

längre fram i *Fågelåret* 2022. Anmärkningsvärt är att av de sex nya arterna för landet som noterats 2021–2022 har inte mindre än fem(!) påträffats i Skåne: gulnäbbad lira, kaveldunsångare, dvärgsnäppa, scopolilira och baltimoretrupial. Bara brunulan i Bohuslän 2021 slår sig in i den skånska dominansen. Apropå lirorna kan man konstatera att det från att bara ha funnits bortåt ett 150-tal obestämda scopoliliror/gulnäbbade liror godkända i Sverige, numera finns såväl godkända som upptagna diton i listan över påträffade arter i Sverige.

Ett andrafynd för Sverige under 2022 blev det överraskande ringmärkningsfyndet av sångsparv i Småland i oktober. Ett annat andrafynd – också av en amerikansk art – var den korta obsen av en mörkögd junco i Värmland, även den i oktober. Andrafyndet av rubinnäktergal – Vargöfågeln som publicerats redan i Fågelrapporten för 2021 (*Fågelåret 2021*) – var stationär till mitten av april 2022 och följdes av ett tredjefynd av arten i Uppland i december. På årets sista dag gjordes ytterligare ett tredjefynd i form av en tundrasnäppa i Bohuslän, medan en svartbrynad albatross – även den i Bohuslän, utgör ett femtefynd för landet.

Av övriga arter som totalt setts färre än dussinet gånger i Sverige påträffades under året landets åttonde polyglottsångare, elfte sammetshatta och åttonde amurbuskskvätta.

Under 2022 blev det nytt årsrekord för blek tornseglare med 15 fynd av 17 individer. Den tidigare toppnoteringen var från 2020 med 14 fynd av 15 individer. Ett annat årsrekord var de sex fynden av vitgumpsnäppa. Som mest har det tidigare setts tre individer på ett år; åren 1993, 2005, 2011 och 2019.

Ny underart för landet blev italiensk gulärla (*M. f. cinereocapilla*) och dessutom noterades landets femte östliga gulärla (*M. f. plexa/tschutschensis/macronyx*). Ännu en ny underart för landet – atlanttrut, det vill säga gråtrut av underarten *atlantis* – upptäcktes i augusti, men blev av Sveriges skådare uppmärksammas först i november, strax innan truten försvann.

Rk publicerar i rapporten också resultatet av den underartsgenombgång av större turturduva som Mats Waern gjort för Rk:s räkning (*Vår Fågelvärld* 3/2023). Av totalt 39 fynd har 15 kunnat bestämmas till bergturturduva (underarten *meena*) och fyra till orientturturduva (underarten *orientalis*), medan 20 fynd fått lämnas obestämde. Publiceras görs även resultatet av Rk:s genomgång av de sedan tidigare godkända svenska fynden av dvärglärka (se Niklas Anderssons artikel i *Vår Fågelvärld* 5/2023). För den officiella listan över fågelarter som har påträffats i Sverige innebär det att "dvärglärka" ersatts av turkestanlärka.

Vilka taxa sammanställs av NRK?

Den första rapporten, Naturvårdsarter, presenterar våra naturvårdsintressanta fåglar. Här ingår arter som antingen finns upptagna på rödlistan, i bilagorna till EU:s fågel- samt art- och habitatdirektiv eller som på annat sätt bedöms vara av intresse för naturvården. Totalt handlar detta om ett hundratal arter vilka har delats upp i tre grupper. Fågelåret kommer framöver att varva de årliga presentationerna av dessa grupper vilket innebär att varje enskild art kommer att återkomma vart tredje år. Detta har gjorts dels för att minska arbetsbelastningen på rapportkommittéerna, men också för att ge mer utrymme och svängrum för analyser av varje enskild art. Den andra rapporten, Sällsynta fåglar, inkluderar dels de arter som bedömts av Rk (se nedan) men också mer regelbundet förekommande nationella sällsyntheter. Vissa arter, till exempel dvärgsparv, kommer att förekomma i båda rapporterna där utvecklingen för den häckande populationen redovisas i den första delen och fynd utanför häckområdena i den andra.

Nationella rapportkommittén (NRK) har tagit fram en rapportmall som anger vilka arter som i första hand ska sammanställas till *Fågelåret*. Utifrån denna mall har varje rapportkommitté (RRK) flaggat de aktuella fynden i Artportalen och skrivit

FOTO: PER SMITTERBERG

Härfågel *Upupa epops*, Gotland 25 april 2022.

en kommentar som Nrk får tillgång till.

Rapportmallen utgår från följande grundprinciper:

- Lägga tyngdpunkten på att se trender i fågelfaunan.
- Fokusera på fågelarter som är särskilt viktiga i naturvårdssammanhang. Detta gäller särskilt nationellt rödlistade arter, liksom de arter som finns upptagna på EU-direktivens listor. Tyngdpunkten bör ligga på att följa häckningsresultaten och ha kontroll på viktiga rastlokaler och övervintringsplatser.
- Redovisa fynd och analysera förekomsten av de rariteter som faller utanför Rk:s ansvarsområde.

I och med årets snabba växling till det nya fågelrapportformatet är det sannolikt att en del mindre förändringar av rapportmallen kommer att ske inom det närmaste året.

Vilka taxa bedöms av Rk?

Raritetskommittén (Rk) ska granska och bedöma alla observationer av:

- Nya arter eller underarter för landet.
- Arter eller underarter som för detta ändamål markerats särskilt i Förteckning över Sveriges fågeltaxa (se birdlife.se/rk/sverigesfageltaxa).
- Arter i kategori D (se nedan för definition): kejsargås, dvärgsnögås, praktand, buffelhuvud, kamskrake, större flamingo, vit pelikan, tatarfalk, alpkaja, svartryggig rödstjärt, långstjärtad rosenfink, ängssparv, praktsparv, stäppsparv, gulhuvad ängstrupial, blåkardinal och turkoskardinal. (Även

snögås förs till kategori D, men bedöms av respektive RRK.)

- Gamla fynd av arter som vid tidpunkten för fynden granskades av Rk (exempelvis tuvsnäppa och sibirisk piplärka) men som numera bedöms av RRK granskas inte av Rk utan av RRK (se Rk-nytt 22-2).

Län, landskap och lappmarker

Den svenska fågelrapporteringen har historiskt baserats på landskaps- och lappmarksgränser. Anledningen till det är att dessa provinsgränser inte är föränderliga, vilket däremot kommun- och länsgränser är. Samtidigt har vi en verklighet där en stor del av det administrativa naturvårdsarbetet tar sitt avstamp från statliga myndigheter (Naturvårdsverket samt länsstyrelser) för vilka länsgränser är allenarådande. För de senare är användandet av landskapsgränser försvårande, och för att förenkla kommunikation, administration och vidare rapportering kommer NRK framöver att använda länsgränser för den första, naturvårdsrelevanta, delen av rapporten. I dagsläget ser vi inga skäl att genomföra motsvarande förändring i rapporten för de sällsynta fåglarna utan väljer där att hålla kvar vid de vedertagna provinsgränserna.

Så rapporterar du

All svensk fågelrapportering sker i den Internet-baserade rapportdatabasen Artportalen (www.artportalen.se). Som inloggad användare har du där tillgång till rapportformulär och har möjlighet att ladda upp bland annat beskrivningar, bilder eller ljudinspelningar. Respektive RRK bearbetar och validerar materialet efter behov, och genomför också granskningar av inkomna observationer. Fynd av mycket sällsynta eller svårbestämda taxa går vidare för bedömning av Rk (se ovan).

Kategorier

De i Sverige anträffade fågelarterna indelas, i enlighet med AERC:s (Association of European Rarities Committees) riktlinjer, i fem olika kategorier, A–E, enligt nedan:

- **Kategori A:** Spontan uppträdande taxa (arter och underarter) som häckar eller har påträffats minst en gång från och med år 1950, till exempel lövsångare och klippsvala.
- **Kategori B:** Spontan uppträdande taxa som

påträffats minst en gång till och med år 1949 men inte senare. Dessa utgörs av strömand (senast 1893), gråhakedopping av underarten holbollii (1835), ökenlöpare (senast 1942), garfågel (1783), papegojalka (1860) och dvärgskarv (1913).

- **Kategori C:** Inplanterade eller förrymda taxa som etablerat frihäckande och självreproducerande bestånd, vilket i Sverige gäller för kanadagås, mandarinand, fasan och tamduva. Till denna kategori förs även fynd av fåglar som kan anses härröra från sådant bestånd utanför Sverige, vilket för tillfället gäller för strigpås, nilgås och amerikansk kopparand.

- **Kategori D:** Taxa som skulle ha placerats i kategori A eller B, om det inte förelegat visst tvivel om huruvida de med säkerhet har uppträtt spontant, till exempel snögås och turkoskardinal.

- **Kategori E:** Taxa vilka betraktas som förrymda eller utsläppta från fångenskap (till exempel undulat). Till denna kategori förs även införda fåglar som har häckat eller häckar i frihet men som inte uppnått ett självreproducerande bestånd.

Den officiella svenska listan omfattar till och med 31 december 2022 totalt 535 arter, vilka fördelas på kategori A (523 arter), B (5 arter) och C (7 arter). Utöver detta är två taxa som inte är entydigt bestämda till art anträffade: obestämd atlantpetrell/madeirapetrell och obestämd fregattfågel.

FOTO: IVAN SJÖGREN

Vassångare *Locustella luscinioides*, Hjälstaviken, Uppland, juni 2022.

Åldersbeteckningarna

I denna fågelrapport används särskilda beteckningar för en fågels ålder. Med en juvenil (juv.) menas en ungfågel i sin första fullständiga fjäderdräkt. En adult (ad.) är en vuxen, könsmogen fågel i sin slutliga dräkt (som kan vara en sommar- eller vinterdräkt). Hos många större och en del mindre arter kan man även urskilja åldersstadier mellan det juvenila och det adulta (till exempel 1:a vinterdräkt, 1:a sommardräkt et cetera). Dessa kallas med ett gemensamt namn för subadult (subad.). Kan man inte avgöra om en fågel är juvenil eller subadult betecknas den ibland som en yngre fågel, respektive äldre fågel om motsvarande gäller för subadult och adult.

I en del fall anges fåglarnas ålder som 1K, 2K, 3K och så vidare. Här är "K" en förkortning av "kalenderår". Således är en "2K" inne på sitt andra kalenderår. Gränsen för kalenderår går vid årsskiftet. En individ kläckt sommaren 2021 var 1K till och med 31.12 2021, men betecknas 2K från och med den 1.1 2022. Om en fågel till exempel är 2K eller äldre, men inte säkert kan åldersbestämmas, kan den betecknas 2K+.

Notera att vi i denna rapport konsekvent använder dessa förkortningar med versalt K. Anledningen är att detta blir tydligare än om ett gement k används, se t.ex. skillnaden mellan 1k och 1K.

Antal fynd, individer och ursprung

Efter många arters vetenskapliga namn står två talpar inom parentes. Det första anger hur många fynd som gjorts och hur många exemplar som anträffats av arten till och med 2021. Det andra talparet anger samma sak, men specifikt för 2022. Summorna följer principen att en individ i landet utgör ett fynd, oavsett hur många år i följd den dyker upp, och hur många landskap den ses i. Ett fynd kan alltså utgöras av en ensam fågel, men det används också då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning att förmoda att de har anlänt till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar, till exempel skäggtrarna, som regel förutsätts ha anlänt tillsammans och därför räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, till exempel brunsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans. Detta för att

de förmodas ha anlänt enskilt. Om flera ensamt sträckande fåglar, exempelvis tärmåsar, passerar en lokal under samma dag räknas varje individ som ett fynd. En fågel som passerar landskapsgränser, till exempel en lira, utgör endast ett fynd i landet (men självfallet ett fynd i varje landskap). Givetvis kan det vara svårt att avgöra hur många exemplar som verkligen varit inblandade under ett år, men vi har efter bästa förmåga försökt bedöma antalet.

Beståndsuppskattningar

Populationsuppskattningar baserar sig på *Fåglarna i Sverige* Ottosson et al. (2012) samt på rapporten *Sveriges fåglar* som sedan 2018 årligen producerats av BirdLife Sverige. Korrigeringar av dessa siffror har dock skett där det ansetts vara nödvändigt och välmotiverat.

Upptäckare, rapportör, medobservatör

För de taxa som granskats av Rk gäller från och med rapportåret 2013 att observationer som publiceras förses med namnet på de personer som har skickat in fullständiga rapporter till Rk. I de fall det tydligt framgår av de rapporter som kommit in till Rk vem som varit upptäckare anges denne/dessa först. Vi vill passa på att uppmana till angivande av upptäckare (även om det gäller en själv) i originalrapporterna. Skälen till detta är flera: Främsta orsaken är det så kallade "Ölands-syndromet", det vill säga en stor mängd ornitologer underlåter att rapportera en raritet de sett,

FOTO: IVAN SJÖGREN

Mosnäppa *Calidris temminckii*, Erstavik, Södermanland, augusti 2022.

i tron att den blir rapporterad av någon annan, medan så inte är fallet. Anger man upptäckare (eller helt enkelt "inte upptäckt av undertecknad") på raritetsblanketten så undviker man att "stjäla äran" och kan i lugn och ro rapportera vad man själv observerat. Alla kan ju inte se allt; under en kortareobservation har kanske någon koncentrerat sig på tertialernas exakta utseende, medan någon annan koncentrerat sig på habitus (eller "jizz" som engelskt låneord). De olika uppgifterna samlade skulle kunna räcka för ett godkännande, medan enbart en beskrivning av tertialerna skulle innebära att rapporten är för mager för den ska kunna publiceras. Ju fler rapporter, desto fler infallsvinklar och detaljer och därmed större chans för en rättvis bedömning från Rk:s sida. I vissa fall, där rapportörer har samma namn, uppges på begäran numera även rapportörens postadress inom parentes. Detta för att i någon mån försöka skilja dessa observatörer åt. De rapporter av arter/underarter som behandlats av Rk har, liksom tidigare år, markerats i rapporten med röd färg på artnamnet.

Några förekommande förkortningar:

(L) – ljudupptagning
 ex. – exemplar
 (F) – fotodokumenterad
 gm – genom, vid andrahandsrapport
 honf. – honfärgad
 in litt. – genom korrespondens
 k:a – kyrka
 k:n – kommun
 N – norr
 NRK – Nationella rapportkommittén
 NRM – Naturhistoriska riksmuseet
 O – ost, öster
 Rk – Raritetskommittén
 RRK – regionala rapportkommittéer
 S – söder
 s:n – socken
 sj. – sjungande
 so. dr. – sommardräkt
 sp. – spelande
 str. – sträckande
 Tk – Taxonomikommittén
 V – väster
 (V) – videoupptagning
 vi. dr. – vinterdräkt
 † – fågeln avliden och insamlad

FOTO: IVAN SJÖGREN

Svarthakedopping *Podiceps auritus*, Uppland, 2022.

Nationella rapportkommittéen (NRK):

Inger-Marie Wolfarth, Peter Nilsson, Fredrik Friberg, Johan Nilsson, Per Flodin och Andreas Livbom.

Raritetskommittén (Rk):

Niklas Andersson, Magnus Corell, Aron Edman, Måns Grundsten, Juho Könönen, Björn Malmhagen och Raul Vicente.

Tack

Våra varmaste tack till alla rapportörer och rapportkommittéer som delgivit och behandlat alla de observationer som ligger till grund för årets rapport.

Slutligen

Notera att observationerna som ligger till grund för årets rapport finns tillgängliga i rapporterings-systemet Artportalen, www.artportalen.se. Vi hoppas att ni som läser årets rapport får inspiration till nya ornitologiska aktiviteter och att analyserna av arterna leder till ökad kunskap om landets fågelfauna.

Fågelrapporteringen är sedan länge ett viktigt redskap i kunskapsbyggnaden kring fågelfaunans utveckling och förändring. Med en utökad och mer detaljerad rapportering kommer den även att bli viktigare för både miljöövervakning och fågel-skydd/naturvård. Rapportera därför så noggrant som möjligt, och under häckningstid gärna också med häckningskriterier, det ökar värdet på din rapport.

MAGNUS CORELL
 ANDREAS LIVBOM
 MAGNUS HELLSTRÖM
 NIKLAS ARONSSON

FOTO: GÖRAN LENZ

Mindre hackspett *Dryobates minor*,
oktober 2022.

NATURVÅRDS- ARTER 2022

Tajgasädgås

Anser fabalis fabalis

Antal häckande par: **420**

Trend senaste 20 åren:

 Minskande

Kategori: **VU** Sårbar

I Sverige häckar underarten tajgasädgås. Under lång tid har den svenska häckpopulationen gått tillbaka och underarten är rödlistad som Sårbar. Tajgasädgåsens häckningsområde i Sverige innefattar myrar i barrskogsregionen från Dalarna och norrut. Väldigt få observationer av häckande eller möjliga häckande par rapporteras via Artportalen, och så har de varit under många år. Inga säkerställda häckningar har rapporterats via Artportalen under året. Endast en trolig och sex möjliga häckningar fördelade på Norrbottens, Västerbottens och Dalarnas län, samt södra Lapp-land, återspeglar inte den verkliga populationen. Enligt rapporten *Sveriges Fåglar 2022* uppskattades populationen 2018 till 420 par. Via de årliga standardrutterna ses i genomsnitt 14 individer per år. Arten övervakas framförallt via räkningar i rastområden och på övervintringsplatser, men kunskapsnivån om faktiska häckningsplatser i Sverige behöver öka.

Som rastande har tajgasädgåsen under det senaste decenniet ökat på svenska rastlokaler. Från en bottennivå på ca 47 000 år 2011–2012, till cirka 65 500 år 2017, enligt forskarna Skjellberg och Nousiainen. En starkt bidragande faktor enligt dem är att jakt på tajgasädgås inte längre är tillåten i Finland.

HENRIK LERNER

Fynd med häckningskriterier under 2022

Norrbottens län: 1 möjlig

Västerbottens län: 1 trolig, 3 möjliga. Ny lokal i Skellefteå kommun.

Dalarnas län: 2 möjliga, 1 par i lämplig biotop, vardera på 2 lokaler i Älvdalens kommun.

REFERENSER

Skjellberg, U., Nousiainen, I. (2017). Tajgasädgåsen ökar efter år av minskning. *Vår Fågelvärld* 6/17.

Wirdheim, A, m.fl. *Sveriges Fåglar 2022*. BirdLife Sverige

FOTO: JENS STÅLBERG

Tajgasädgås på rastplats i Skåne, tillsammans med bläsgås i bakgrunden.

Årta

Spatula querquedula

Antal häckande par: **300**

Trend senaste 20 åren:

 Minskande

Kategori:

EN

Starkt hotad

Arten häckar framförallt i slättsjöar upp till Uppland, men även i sjöar och havsfjärdar i Norrland. Årtans population i Sverige bedömdes för år 2021 (i *Sveriges Fåglar 2022*) vara 300 par men trenden är minskande. I *Fåglarna i Sverige* (2012) uppskattades populationen till 600 par. Tyvärr rapporteras endast ett fåtal av fynden med häckningsindiciet i Artportalen och en försiktig uppskattning av de fynd som gjorts 2022 inkluderat fynd med låga häckningsindiciet blir 79 par. För att bättre kunna följa arten i framtiden är det viktigt att inte glömma att också rapportera in häckningsindiciet när fynden läggs in i Artportalen.

HENRIK LERNER

Fynd med häckningskriterier under 2022

Västerbottens län: 1 trolig

Västernorrlands län: 1 säker

Värmlands län: 1 säker, 5 troliga

Örebro län: 1 säker, 8 troliga

Västmanlands län: 7 troliga

Uppsala län: 1 säker, 10–20 troliga

Stockholms län: 1 säker

Västra Götalands län: 2 säkra

Hallands län: 1 möjlig

Kronobergs län: 1 säker, 1 trolig

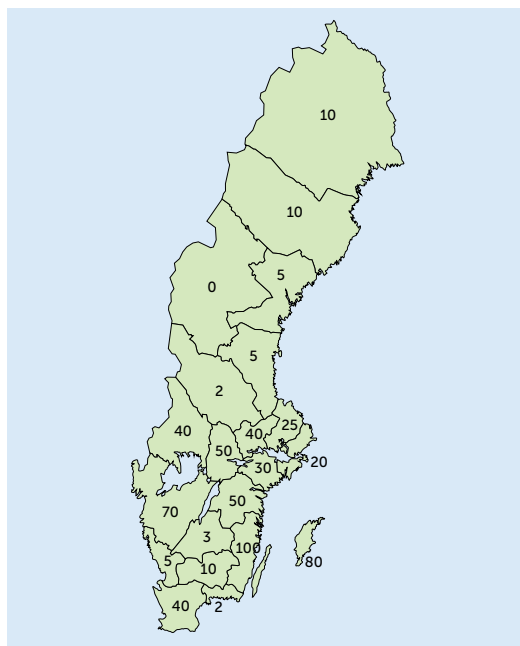
Kalmar län: 1 säker, 4 troliga

Gotlands län: 14 säkra

REFERENSER

Fåglarna i Sverige – antal och förekomst (2012) Ottosson m.fl. Sveriges Ornitologiska Förening.

Sveriges Fåglar 2022. BirdLife Sverige.

Häckande årtor fördelade på län enligt *Fåglarna i Sverige* (2012). Det svenska beståndet skattades till 597 par, med ett spann på 347–860. Sedan dess har populationen sannolikt minskat kraftigt.

FOTO: ULRİK BRUUN

Årthanne i praktdräkt.

Stjärtand

Anas acuta

Antal häckande par: **580**

Trend senaste 20 åren:

Minskande

Kategori: **VU** Sårbar

Stjärtandens population i Sverige bedömdes för år 2021 (*Sveriges Fåglar 2022*) vara 580 par, men trenden är minskande. Endast ett fåtal häckningar har rapporterats via Artportalen under 2022 och en försiktig uppskattning inkluderat fynd med låga häckningsindicier blir 27 par. Fynden av två häckande honor i det som anges som landskapet Västerbotten är uppskattat. Senaste gångerna häckningar rapporterats i rapportområdet var 2019 och 2010. RRK Västmanland anger att senaste häckningen var 1978, RRK Dalarna 2016. De ses alltför få individer inom Svensk Fågeltaxerings inventeringsprogram för häckfåglar för att någon trend för arten ska kunna presenteras. Däremot ses det allt fler stjärtänder under sjöfågelräkningen som genomförs i januari. Näst efter toppskarv och snatterand är stjärtanden den art som ökat mest. Det har skett en omläggning av stjärtandens, och många andra änders, rastningsmönster. I stjärtandens fall handlar det inte om någon ökning av populationsstorleken, utan om andra faktorer. I Svensk Fågeltaxerings årsrapport för 2022 skriver författarna att det rimligen måste innebära att svenska rastningsområden erbjuder goda möjligheter till födosök. Faktorer som ökad tillgång på öppet vatten och en generell förskjutning norrut för änders övervintringsområden påverkar också.

HENRIK LERNER

Fynd med häckningskriterier under 2022

Västerbottens län: 2 säkra, 11 möjliga

Jämtlands län: 3 säkra

Gävleborgs län: 1–2 par möjliga

Örebro län: 2 möjliga

Uppsala län: 1 säker, 4 möjliga

Gotlands län: 3 möjliga

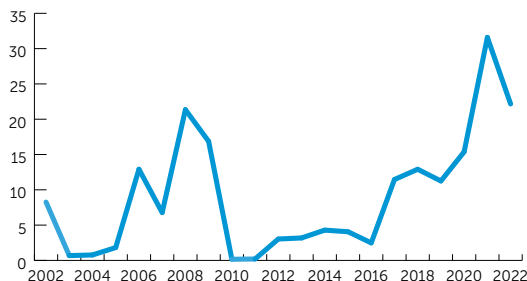
REFERENSER

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2023. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022.

FOTO: JOHN LARSEN

Stjärtand, hanne.

Trend för stjärtand under sjöfågelräkningen i januari 2001–2022 visar en positiv utveckling som inte handlar om att populationen av stjärtand har ökat utan om andra faktorer.

Svärta

Melanitta fusca

Antal häckande par:

7 100

Trend senaste 20 åren:

▼
Minskande

Kategori:

Sårbar

Svärten häckar dels längs ostkusten från Blekinge till Norrbotten, dels i sjöar i Norrlands inland och fjälltrakter från Dalarna och norrut. Lejonparten av populationen finns vid Östersjön. De tätaste bestånden finns i skärgårdarna i Södermanland, Stockholm och Uppland samt i Bottniska viken i Västerbotten och Norrbotten. Inga häckningar är konstaterade i nordöstra Skåne på ett antal år. Svärten har minskat betydligt under lång tid i hela Europa, och särskilt tydligt sedan 1990-talet. Den är därför en av få svenska fågelarter som är globalt rödlistad, som Sårbar. Sedan 2018 har svärten ett särskilt internationellt åtgärdsprogram. I Sverige beräknas den ha minskat i storleksordningen 30 procent under 2000-talet, men uppgifterna är i viss mån motsägelsefulla. Enligt Naturvårdsverkets och länsstyrelsernas fågelövervakning verkar svärten nu vara stabil i fjällen (standardrutter) och även i Östersjön (kustfågelinventeringar).

Spontanrapporteringen ger inte en rättvisande bild av förekomsten, särskilt inte i fjällområdet och i de delar av Östersjön där svärten fortfarande är talrik. Under 2022 finns dock några glädjande rapporter: både vår- och höststräcket i Skåne, på Öland och i Södermanland betecknas som "av rekordklass" med flera högsta noterade dagssiffror. På Landsort, Sörmland, där det var nära nog heltäckande bevakning räknade man in 12 191 exemplar under våren, och vid höstens sträckräkningar vid Falsterbo räknades näst högsta säsongssumman, 1 456 exemplar.

Förutom att åtgärdsprogrammet behöver genomföras i Sverige behövs fler riktade inventeringar, särskilt i fjällen, i fjällnära delar av norra Norrland samt i innerskärgårdarna i Bottniska viken.

JONAS F GRAHN

FOTO: JOHN LARSEN

Svärtor, hanne och hona.

Tjäder

Tetrao urogallus

Antal häckande
par:

350 000

Trend senaste
20 åren:

 Svagt ökande

Kategori:

LC

Livskraftig

Likt de flesta andra hönsfåglar varierar antalet tjädrar ganska mycket från år till år. Framför allt är det reproduktionen som påverkas av väder och tryck från predatorer. En varm och torr försommar är gynnsam liksom att det finns gott om smågnagare. Vid gynnsam väderlek har kycklingarna lättare att finna föda i form av små insekter och behöver inte skydd mot vädret i samma utsträckning som när det är kyligt och fuktigt. Vid god tillgång på gnagare inriktar predatorerna sig på dessa. Den torra sommaren 2018 var uppenbarligen gynnsam för både tjädern och andra så kallade skogshöns.

På längre sikt har tjädern minskat i antal. Statistik från Finland visar att tätheten där minskade med upp till två tredjedelar från 1960- till 1990-talet, då populationen planade ut. Den finska statistiken gällande tjäder sträcker sig från 1963 fram till idag. Någon lika lång statistik finns inte i Sverige, men då vi haft samma utveckling av skogsbruket, med ökande andel kalhyggesbruk, är det rimligt att anta att utvecklingen hos oss varit likartad.

Efter millennieskiftet har tjädern ökat i Sverige som helhet, även om det också funnits perioder då beståndet uppenbarligen minskat. Ökningen är tydligast i norra och mellersta Sverige, men även i Götaland pekar resultatet från Svensk Fågeltaxering mot en svagt uppåtgående trend. Det sydsvenska beståndet är emellertid litet, och förekomsten är mycket begränsad i landskap som Skåne, Blekinge och Halland. På Gotland saknas tjädern helt och på Öland ses arten endast tillfälligt. Det starkaste beståndet i södra Sverige finns inte oväntat i Smålands skogsbygder, men även i Östergötland samt i delar av Västergötland och Dalsland finns lokalt tätare bestånd.

ANDERS WIRDHEIM

FOTO: MATTIAS SVENSSON

Tjäderhöna i sin kamouflagefärgade dräkt.

Vaktel

Coturnix coturnix

Antal häckande par:

1 000

Trend senaste 20 åren:

Stabil

Kategori: NT Nära hotad

Totalt 1 739 spelande är bland den högsta summa som någonsin registrerats, det största antalet sedan rekordåret 2011 med 2 632 spelande. Martin Green, Lunds universitet, kommenterar i mejl: "Svensk Fågeltaxerings natruttriter visar exakt samma sak. Sedan starten av dessa (2010) är 2022 det näst bästa året, endast slaget av rekordåret 2011".

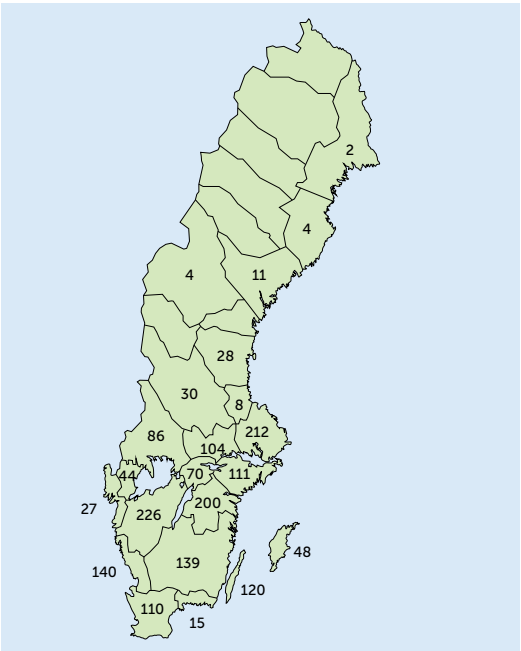
FREDRIK FRIBERG

Fynd med häckningskriterier under 2022

Gotlands län: 10 exemplar i grupp, Hejnum Bygdgården 12 augusti.

Östergötlands län: 5 exemplar (en kull), Bråborg strandängar, Svensksundsviken.

Örebro län: 1 exemplar upprörd, varnande Myrö våtmark (f.d. Östra myrömaden), Rynningeviken.

Spelande vaktlar under 2022 fördelat på landskap.

FOTO: NICLAS AHLBERG

Vaktel är normalt mycket svårsedd.

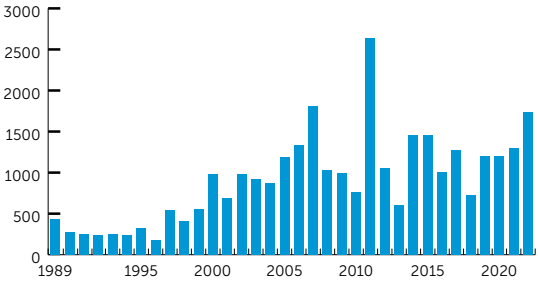

Diagram över uppträdandet av vaktel sedan 1989.

Smådopping

Tachybaptus ruficollis

Antal häckande
par:

400

Trend senaste
20 åren:

▼
Minskande

Kategori:

NT

Nära hotad

Smådoppingens häckningsresultat varierar en hel del mellan åren. Sammantaget tycks antalet par – efter ett litet tapp – åter under 2022 ha landat på närmare 500. Flera rapportkommittéer beskriver rekordnivåer eller klart högre nivåer än tidigare: Göteborg (16 lyckade häckningar), Bohuslän (28 lokaler) och Sörmland (40 par). Skåne, med den allra tätaste populationen, sammanfattas genom RRK: "156 par med häckningskriterier från 145 lokaler i Artportalen. Kläckta ungar noterades på 29 av dessa. Både antalet par, antalet lokaler och antalet kläckta ungar är tydligt högre än förra året och möjligen är detta en effekt av en mild vinter senast." Halland sammanfattar, baserat på ett antal observationer, att högst 100 par häckar, och på samma sätt ges uppskattningar från Gotland (20 par) och Närke (10 par).

FREDRIK FRIBERG

FOTO: IVAN SJÖGREN

Smådopping är Europas minsta dopping.

Myrspov

Limosa lapponica

Antal häckande par: **400**

Trend senaste 20 åren:

 Svagt ökande

Kategori:

Sårbar

Antalet fynd av häckande myrspovar i Sverige är fortsatt lågt, något som delvis beror på att miljön där de häckar har få besök av fågelskådare. De få fynd av häckande eller troligen häckande myrspovar som görs kommer från de nordligare delarna av vårt land. Sammanlagt beräknas 400 par häcka.

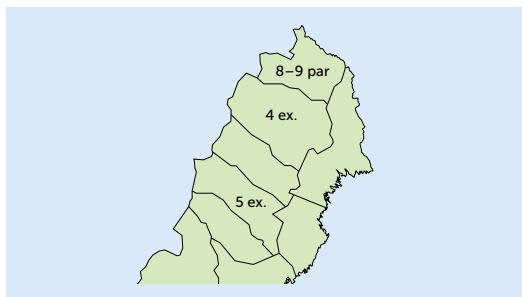
Norrbottens län:

Lycksele lappmark: 5 exemplar (ett par + 3 1K), Årjel-Lisvotjåkke, Björkfjället, 23 juli. Dessutom två troliga häckningar nära Ammarnäs.

Lule lappmark: 4 exemplar "upprörd, varnande", Navetoaivis östslutning, sydost om Kaalasjärvi, 13 juli.

Torne lappmark: Normal fyndbild med cirka 8–9 par observerade under häckningstid i Torne lappmark.

MAGNUS STRÖMBERG

Observationer av myrspov under häckningstid 2022.

FOTO: LEIF GUSTAVSSON

Myrspoven häckar fåtaligt i den svenska fjällvärlden, längst i norr.

Sydlig kärrsnäppa

Calidris alpina schinzii

Antal häckande
par:

60

Trend senaste
20 åren:

Minskande

Kategori:

CR

Akut hotad

Skåne län: Kring kärnområdet i Foteviken i år sågs 16–18 adulta fåglar. Åtminstone fem par gick till häckning, men samtliga blev prederade innan kläckning. Vid Äspet sågs 1 1K 1 juli, och den kom säkerligen från en öländsk häckning. Ännu ett dåligt år i Skåne och underarten har minskat med över 95 procent på 100 år.

Kalmar län: Säkra häckningar gjordes på Schäferiängarna där 10–11 par uppehöll sig under våren. Åtminstone 15 ungfåglar beräknas ha blivit flygga där, vilket för senare år, är ett bra resultat. Flera andra lokaler såsom Beijershamn, Vickelby alvar, Möckel- och Torpmossen, samt strandängarna mellan Seby läge och Lilla Brunneby i Mörbylånga kommun höll också spelande fåglar. I Borgholms kommun hittades det individer på minst tre lokaler under häckningstiden.

Utifrån rapporterade fynd på Artportalen uppskattas beståndet till cirka 25 par på Öland. Förhoppningsvis är detta en ofullständig rapportering av antalet par, men i vilket fall är siffran långt under de "cirka 100 häckande par" som man trodde bara för ett par år sedan. Säkerligen är den verkliga summan också under 50 par.

Gotlands län: 1 2K+ hanne Yttre Stockviken 2 maj, 1 ad. hanne Sysneudd, Gammelgarn, 16 juni.

Fågeln från Sysneudd var färgmärkt i Estland och häckade även där under år 2021. Även i början på säsongen 2022 var den på häckplats i Estland, men lämnade alltså tidigt och begav sig till Gotland.

Observationer av rasen under vanlig fågelskådning (icke-riktad inventering) ger inte ett material som ger möjlighet för att bedöma storleken på det gotländska beståndet, men det är helt säkert att det bara finns spillror kvar av forna tiders bestånd.

Hallands län: Tre ströfynd under april-maj.

MATTIAS ULLMAN

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Sydlig kärrsnäppa vid Schäferiängarna på södra Öland.

Svartsnäppa

Tringa erythropus

Antal häckande par:

4 300

Trend senaste 20 åren:

Minskande

Kategori:

NT

Nära hotad

Svartsnäppan häckar i Norrland, främst i Norrbottens och Västerbottens län men åtminstone tidigare även mer sparsamt i delar av Västernorrlands och Jämtlands län. Den huvudsakliga delen av populationen återfinns i lappmarkerna. Arten har minskat markant med cirka 50 procent under den senaste tjugoårsperioden, från de uppskattade 8 000 paren 2012 till 4 300 par 2018.

Under de senaste tio åren har trenden varit mer osäker, men riktningen tydlig. Svensk Fågel-taxerings (2022) standardrutur visade på ett av de lägsta indexen sedan 1998 och utvecklingen är oroande. Under 2022 saknas häckningsfynd i Artportalen utanför Västerbotten, Norrbotten och Lappland. Generellt har fynd med häckningsindicer varit sparsamma utanför artens kärnområde de senaste åren. Senaste häckningen i Jämtland konstaterades 2020 och i Ångermanland har endast enstaka fynd gjorts av spelande, men troligen passerande, individer under den senaste tioårsperioden. Spontanrapporteringen i Artportalen medger inget underlag varifrån det går att dra några slutsatser om den aktuella populationsstorleken men en negativ riktning de senaste 20 åren kan även ses där i likhet med trender från Svensk Fågeltaxering (se diagram).

Uppskattat antal häckande par per län (*Fåglarna i Sverige* 2012): Norrbottens län: 6 700, Västerbottens län: 1 200, Västernorrlands län: 25, Jämtlands län: 25.

SARA ELG

REFERENSER

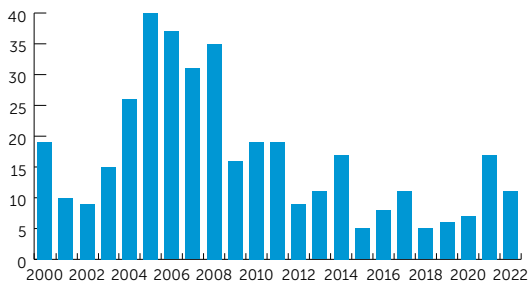
Fåglarna i Sverige – antal och förekomst (2012) Ottosson m.fl. Sveriges Ornitologiska Förening.

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2023. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022

FOTO: LEIF GUSTAVSSON

Svartsnäppa i sommarräkt.

Fynd i Artportalen med häckningskriterium, trolig eller säkerställd häckning, inom artens normala häckningsområde under 2000-talet (Norrbotten-, Västerbotten-, Västernorrlands- och Jämtlands län).

Östersjötrut

Larus fuscus fuscus

Antal häckande
par:

5 800

Trend senaste
20 åren:

 Svagt ökande

Kategori:

VU

Sårbar

Drygt 2 500 par rapporterade östersjötrutar är lägre än fjolårets dryga 3 000 par. Skillnaden är dock inte så dramatisk som det ser ut utan beror till största delen på att östersjötrutarna inte har inventerats på en del lokaler under året. På det stora hela är fyndbilden likartad med tidigare år, det vill säga stabil med en kraftig tyngdpunkt på de nordligare landskapen.

Mer oroväckande är att det rapporteras om mycket låg häckningsframgång på flera håll. Orsakerna till detta är inte helt kända. Under 2015–2022 föreligger en svag ökning av östersjötrut i Sverige; däremot är bilden av hur det går på häckplatserna i stort inte helt klar.

Landskapsfördelning

Sk: "Det är svårt att bedöma om det är en faktisk nedgång men minskningen av antalet rapporterade östersjötrutar är anmärkningsvärd." (RRK Skåne)

Bl: En häckning på Utklippan, där en hona häckade tillsammans med en nordsjösilltrut. I övrigt två troliga häckningar.

Sm: Tre häckningar 2022. Senast det var så många var 2008.

Öl: 3–4 säkra häckningar, samt en trolig.

Ög: Sparsamt med rapporter från den östgötska skärgården och status med ett fåtal häckningar gäller fortsatt.

Srm: 81 häckningar rapporterade från Stockholmsområdet plus ytterligare cirka 30 från övriga landskapet. Enda inlandshäckningarna vid ön Dansken i Mälaren med 16 ex. i permanenta revir.

Upl: 763 rapporterade häckningar från Uppland utanför Stockholmsområdet ligger inom normalantalet för arten. Från Stockholmsdelen rapporteras 279 häckningar, varav 225 från Fjäderholmarna, vilket är den största kolonin. Häckningsframgången rapporteras vara "skrämmande dålig" i kolonierna, vilket gör att RRK Uppland efterlyser en översyn av silltrutens population och hot. Sammanlagt 1 042 par.

FOTO: ULRİK LÖTBERG

Koloni med östersjötrut, den underart av silltrut som häckar i Östersjön, och som är rödlistad.

Gstr: 172 häckande par på 15 häckningsöar. Detta är en minskning jämfört med 2021 (201 par), men i nivå med åren dessförinnan. Åren 1971–1972 häckade cirka 400 par i samma område (Per Aspenberg).

Hls: Tydligt sämre undersökt än 2021 då 1 300 par noterades. Årets siffra slutar vid knappt 700 par men flera kolonier inventerades inte under året. Några kolonier med helt misslyckade häckningar oroar (RRK Hälsingland).

Mpd: 368 individer fördelade på 15 kolonier där den största kolonin hade 40 par. En tydlig ökning jämfört med förra året då 209 par rapporterades.

Ång: 60 par bedöms ha påbörjat häckning, varav den största kolonin är på drygt 20 par.

Vb: Totalt rapporterades knappt 50 exemplar från 8 lämpliga lokaler under häckningstid.

Nb: Bedömt 66 par i säkra eller troliga häckningar, varav 50 par på Storgrundet, Rödskallen, Luleå skärgård.

MAGNUS STRÖMBERG

Skräntärna

Hydroprogne caspia

Antal häckande
par:

783

Trend senaste
20 åren:

▲
Ökande

Kategori:

NT

Nära hotad

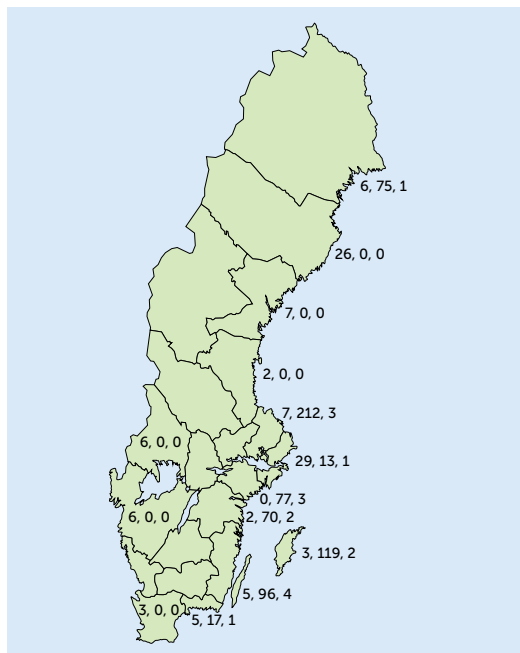
Efter att det svenska beståndet var nere i drygt 500 par 2019 ökade det till 634 par 2020, 780 par 2021 och till 783 par 2022. Det kan innebära att beståndet är på väg att åter nå de nivåer som fanns i början av 1970-talet, då det beräknades att cirka 900 par häckade i landet. Därefter skedde en betydande minskning och länge pendlade det svenska beståndet mellan 400 och 600 par. Skräntärnan är utsatt för predation på ägg och ungar från i första hand gråtrut och havsörn, och försök görs att på olika sätt minska dessa störningar. Efter en svacka i ungproduktionen under början av 2000-talet, då den som lägst var nere i 0,42 ungar per par, har den under den senaste tiden legat runt 0,7 till 0,8 ungar per par. När det gäller dödlighet bland flygfärdiga skräntärnor pekar försöken med GPS-loggar på att det är under flyttning och övervintring som dödligheten är som högst.

ANDERS WIRDHEIM

FOTO: JOHN LARSEN

Ungfågel av skräntärna, en art som nu på nytt ökar något.

Länsvis fördelning av häckande par av skräntärna: Siffrorna visar solitära par, antal kolonihäckande par och antal kolonier.

Svarttärna

Chlidonias niger

Antal häckande par: **200**

Trend senaste 20 åren:

Minskande

Kategori: **VU** Sårbar

Sammanlagt 230–238 häckande par är det bästa resultatet sedan 2015 (då cirka 260 par), men ett ganska typiskt antal för det första decenniet på 2000-talet. Det tämligen goda häckningsantalet nationellt sett återspeglas inte i Svensk Fågeltaxering 2022 (vars underlag dock är lite magert). Som vanligt rapporteras större ansamlingar varje sommar med anmärkningsvärda 145 exemplar Hjälmaren, Närke, 5 augusti.

Skåne län: 27 par (14 par Hercules dammar fick 9 flygga ungar, 11 par Klosterviken fick 10 flygga ungar, och 2 par Krankesjön som misslyckades med häckningen).

Kalmar län: 3–5 par inledde häckning i Stentagskärret, men utfallet är okänt.

Västra Götalands län: 28–29 par (samtliga vid Hornborgasjön med ca 40 flygga ungar).

Östergötlands län: Ingen konstaterad häckning vid Tåkern, även om varnande fåglar noterades i juli.

Örebro län: 8 par (av ett större antal fåglar vid Kvismaren gick 8 par till häckning och fick 4 flygga ungar, och i Oset gjordes ett häckningsförsök, utan känd framgång).

Uppsala län: 101 par (95 par Sörsjön, Tämna- ren, med "rätt gott häckningsresultat"), och 6 par Dannemorasjön som resulterade i minst 6 flygga ungar.

Västmanlands län: 62–67 par (32 par Asköviken fick 12 flygga ungar, 5 par Frövisjön fick 4 pulli, och 25–30 par Fläcksjön fick 2 flygga ungar).

Gävleborgs län: Första häckningen – den 29 juli sågs en adult fågel med mattiggande, nyligen flygg unge. Häckningen är den första i Gävleborgs län, men ett häckningsförsök gjordes på samma lokal året innan.

Utöver Gävleborgs län gjordes ett ytterligare fynd i Norrland.

LARS LINDELL

FOTO: MIKAEL ARINDER

Svarttärna hade ett fint häckningsår 2022.

REFERENSER

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2023. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022

Rördrom

Botaurus stellaris

Antal häckande par: **660**

Trend senaste 20 åren:

▲
Ökande

Kategori: **NT** Nära hotad

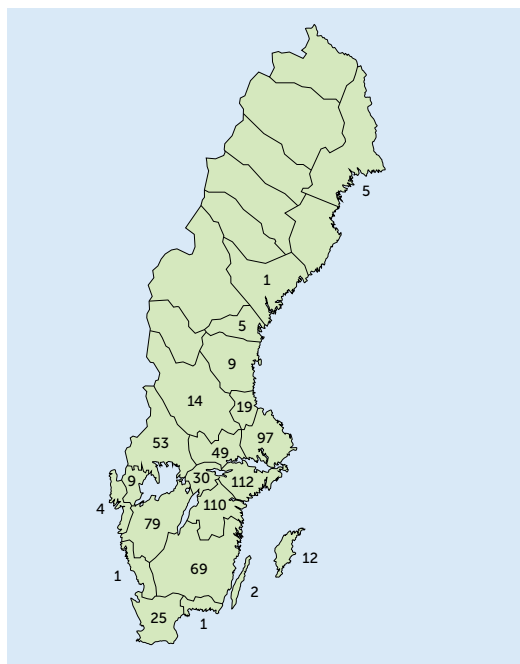
Totalt 706 spelande är visserligen ett lägre antal än både 2020 och 2021 men ändå det tredje största antalet som spontanrapporteringen presterat. Totalt 75 revir rapporterade från Tåkern under året, vilket utgör nytt rekord för sjön och Sverige. Martin Green, Lunds universitet, kommenterar i brev: "Och inte helt oväntat stämmer detta mycket väl med resultaten från SFT:s natruttriter (lägre antal än 2021, men näst högsta noteringen 2010–2022) och standardruttriter (lägre antal än 2020–2021 men tredje högsta noteringen sedan 1998)."

FREDRIK FRIBERG

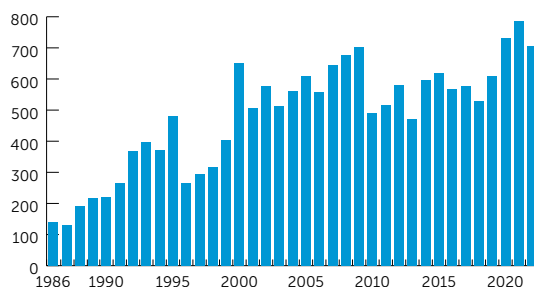
FOTO: JOHN LARSEN

Rördrom i sin hemmamiljö.

Antal rödrömsrevir för 2022, totalt 706, fördelat på landskap.

Antal rödrömsrevir 1986–2022. För 2011 saknas rapportområde Stockholm i materialet, och under 2012 var rödröms riksinventeringsart vilket innebar riktad inventering till skillnad mot övriga år då sammanställningen bygger på spontanrapportering.

Ängshök

Circus pygargus

Antal häckande par:

60

Trend senaste 20 åren:

Stabil

Kategori:

EN

Starkt hotad

Ängshökens utbredningsområde är begränsat till landets sydöstra delar, där Öland härbärgerar drygt hälften av Sveriges häckande par. Ett fåtal par finns även etablerade på Gotland, i Östergötland samt i Uppland och Västmanland. Det svenska beståndet uppskattas till omkring 60 par. Ett visst mörkertal förmodas existera på fastlandet, kanske främst i Östergötland samt i östra Svealand. Sporadiska häckningsfynd/-försök eller indikationer på häckning har efter millennieskiftet rapporterats även i Nordostskåne, Blekinge, Småland, Västergötland, Södermanland, Närke och Gästrikland. Det svenska beståndet har den senaste 20-årsperioden varit nära nog oförändrat eller något ökande.

Den klassiska häckningsbiotopen för arten är alvar och angränsande träskområden, men på Öland har insatser för att skydda ängshökshäckningar i åkerlandskapet bidragit till häckningsframgång på senare år. Sådana häckningar har annars en benägenhet att misslyckas. På Gotland äger flertalet häckningar rum i våtmarker, medan såväl jordbruksmark som våtmarker nyttjas på fastlandet.

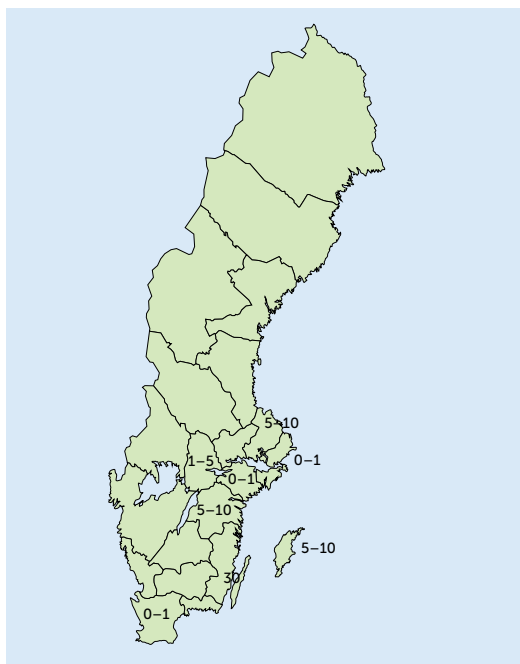
Under 2022 konstaterades sammanlagt 51 häckningar, vilket är i paritet med de senaste åren. Minst 78 ungar kom på vingarna. På Öland lyckades 16 av 33 häckningar vilket renderade 49 ungar. På Gotland skedde sju häckningar (varav fem på Fårö) med totalt 16 ungar. Östergötland stod för fyra häckningar och nio ungfåglar från häckningar som säkert eller troligen skett i närheten. Av sex uppländska häckningar blev fyra misslyckade, medan resterande två producerade fyra ungar. En häckning rapporterades även från Västmanland.

ANDREAS LIVBOM

FOTO: HANS CRONERT

Juvenil ängshök i häckmiljö.

Antal häckande par av ängshök per län 2022.

Hornuggla

Asio otus

Antal häckande par:

6 000

Trend senaste 20 åren:

▼
Minskande

Kategori:

NT

Nära hotad

Hornugglan är en av de två ugglearter som har signifikant negativa trender enligt Svensk Fågeltaxerings natruttriter; både avseende spelande individer och hörda kullar. Speciellt avseende hörda kullar är den negativa trenden stark sedan natruttrerna startade 2010 (Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2023). Studerar man den spontanrapportering som rapportkommittéerna sammanställer, stämmer detta bra överens med rapporteringen söder om en tänkt linje från Mora till Hudiksvall. Söder om denna linje skriver många rapportkommittéer om ett mycket svagt år med få konstaterade häckningar för hornuggla, medan det norr om denna linje verkar ha varit ett stabilt eller till och med bra år för arten avseende säkerställda häckningar. Talande för detta är kanske att de län med absolut flest säkerställda häckningar var Jämtland och Västerbotten som bedöms stå för två respektive tre procent av landets totala population av arten i *Fåglarna i Sverige* (2012) men som under 2022 stod för 15 respektive 14 procent av alla säkerställda häckningar. Smångarövervakningen rapporterar om mycket svaga population av åkersork i alla övervakningsområden, vilket tyder på att hornugglorna under 2022 förmodligen livnärde sig på andra arter. (*Miljöövervakning av smångagare*)

SVEN JÄGBRANT

REFERENSER

Ecke, F. och Hörnfeldt, B. (2023) *Miljöövervakning av smångagare*.

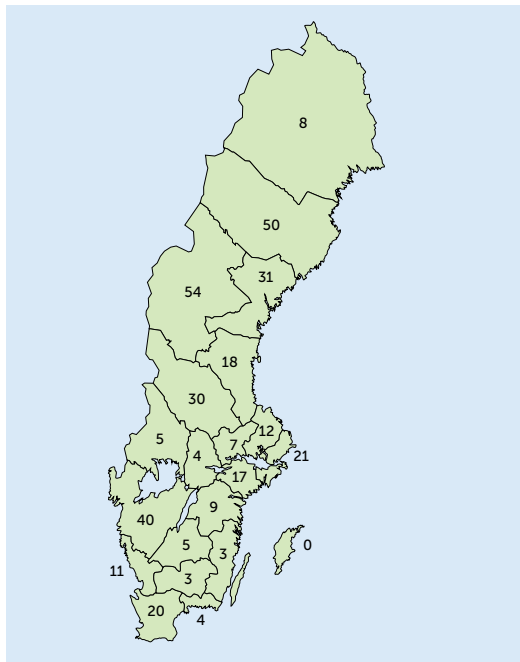
Fåglarna i Sverige – antal och förekomst (2012) Ottosson m.fl. Sveriges Ornitologiska Förening.

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2023. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022*

FOTO: IVAN SJÖGREN

Spanande hornuggla.

Säkerställda häckningar av hornuggla 2022 per län.

Slaguggla

Strix uralensis

Antal häckande
par:

2 700

Trend senaste
20 åren:

Stabil

Kategori:

NT

Nära hotad

Slaguggla är en av de (många) ugglearter som inte uppvisar någon signifikant trend på nattrut-terna från Svensk Fågeltaxering. Data därifrån tyder på en stabil population med relativt små svängningar mellan åren; utan de extrema toppar och dalar som till exempel hökuggla och jorduggla uppvisar.

Ser man till spontanrapporteringen som kommit till de regionala rapportkommittéerna under 2022 så verkar det dock finnas vissa regionala skillnader som tagit ut varandra under 2022 i den nationella statistiken. Från norra delen av landet, framförallt Norrbotten och Västerbotten, rapporteras om det bästa året sedan 2018 (Västerbotten), respektive 2015 (Norrbotten), medan det från den södra änden av utbredningsområdet rapporteras om ett sämre år; framförallt avseende konstaterade häckningar. I Uppland hittades exempelvis endast två säkerställda häckningar, vilket är det sämsta utfallet sedan 2012, även om antalet revirhävande hannar nästan var i paritet med föregående år.

Trenden med sämre häckningsutfall i Mellansverige och bättre i norra Sverige passar ganska bra ihop med resultatet från den svenska smågnagarövervakningen i Vindeln, Västerbotten respektive Grimsö, Västmanland under 2022. Från Vindeln rapporterar övervakningen höga tätheter av skogssork under 2022 medan det i Grimsö var låga populationer av skogssork (dock ganska höga tätheter av skogsmöss).

Även om det endast är data från två övervakningsplatser så stämmer de väl överens med spontanrapporteringen av slaguggla i landet under 2022: många säkerställda häckningar i norra Sverige och färre i Mellansverige och ganska stabilt däremellan (Hälsingland, Medelpad och Ångermanland).

SVEN JÄGBRANT

FOTO: LASSE OLSSON

En slaguggla observerades vid Silverfallet, Billingen, Västergötland under ett par månader i början av 2022. Det är en bra bit söder om artens utbredningsområde.

REFERENSER

- Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. (2023). Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022.
- Ecke, F. och Hörnfeldt, B. (2023) Miljöövervakning av smågnagare).

Mindre hackspett

Dryobates minor

Antal häckande par:

4 200

Trend senaste 20 åren:

Oklar utveckling

Kategori:

NT

Nära hotad

Mindre hackspettens utveckling är svår att tolka. Arten har just nu en (ej signifikant) negativ trend i landet med en minskning på i genomsnitt 6,5 procent per år de senaste tio åren baserat på standardrutterna, men däremot en signifikant svagt ökande trend enligt sommarpunktrutternas långa tidsserie (dock med ett stabilt eller svagt negativt mönster under de senaste tio åren), och en svagt ökande, ej signifikant, trend på vinterpunktrutterna. Antalet noterade individer är ganska lika för de tre delprogrammen även om lite fler individer i snitt noteras på sommarpunktrutterna.

Utifrån den spontanrapportering som rapportkommitteerna baserar sina bedömningar på så verkar trenden för mindre hackspett vara stabil eller till och med positiv. Till exempel rapporterar Västerbotten, Värmland, Dalarna, Bohuslän och Södermanland om ett stort, eller till och med rekordat, antal noterade troliga eller säkerställda häckningar. Speglar rapportkommitteernas sammanställningar bara en ökad spontanrapportering, eller sker det lokala ökning av populationen?

Det är också svårt att göra någon koppling mellan mindre hackspettens utveckling och den utveckling som sker i skogen. SLU (genom Riksskogstaxeringen) visar till exempel att andelen lövdominerad skog ökar, arealen gammal skog ökar och att volymen död ved ökar (Skogsdata 2023) vilket borde vara positivt för den mindre hackspetten.

SVEN JÄGBRANT

REFERENSER

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. (2023). Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022.

Skogsdata 2023. SLU

Wirdheim, A, m.fl. Sveriges Fåglar 2022. BirdLife Sverige

FOTO: HANS CRONERT

Födosökande mindre hackspett.

Pilgrimsfalk

Falco peregrinus

Antal häckande par:

650

Trend senaste 20 åren:

Ökande

Kategori:

NT

Nära hotad

De flesta pilgrimsfalksparen häckade i naturliga klippbranter, men antalet par som häckade i stenbrott ökade. Revir i stenbrott har rapporterats från Blekinge, Skåne, Halland, Västergötland, Dalsland, Värmland, Södermanland, och Närke. Urbana revir på byggnader rapporterades från Helsingborg, Halmstad, Falkenberg, Fjugesta, Köping och Västerås. Några mark- eller trädhäckande par var inte kända under det gångna året. Nytt landskap att få häckande pilgrimsfalk blev i år Uppland som inte haft några kända häckningar på mycket länge. Endast Gästrikland och Gotland stod utan någon rapporterad häckning 2022.

För hela landet har par observerats inom 250 revir av 420 kontrollerade, dessutom har det observerats ensamma falkar på ytterligare 26 lokaler. Två tredjedelar (66 procent) av alla kontrollerade revir var besatta, och 64 procent av dessa besatta revir var framgångsrika och producerade i genomsnitt 1,6 unge per revir, med en kullstorlek på 2,5 unge per lyckad häckning. Alla dessa värden ligger väl över "kritiska gränserna" för en stabil pilgrimsfalkpopulation, så även om fågelinfluensan har drabbat falkarna mår populationen fortfarande bra. Antalet lyckade häckningar har ökat från 135 till 178 (32 procent), antalet märkta ungar ökade med 23 procent och antalet ungar (märkta och omärkta) från 329 till 436 (33 procent). Ett bra resultat i förhållande till 2021 men ändå ett gott stycke efter 2020 års resultat.

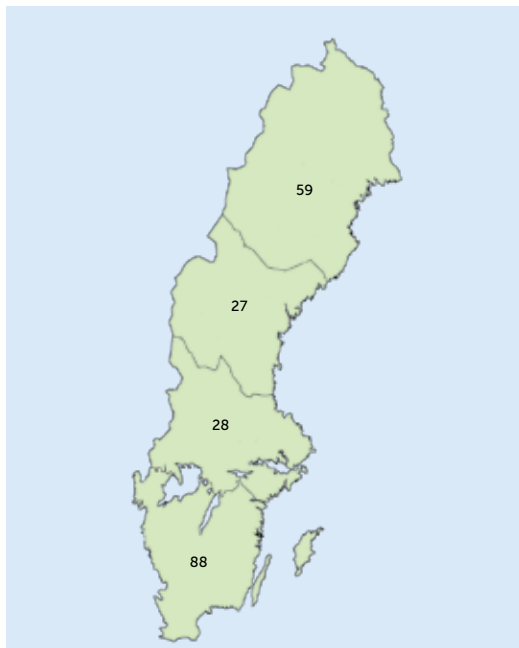
Sveriges population uppskattas i dagsläget till cirka 650 par.

TOMMY JÄRÅS

FOTO: JOHN LARSEN

Pilgrimsfalk är spridd i hela landet.

Konstaterade häckningar under 2022 i Götaland, Svealand, Nedre Norrland och Övre Norrland.

Sommargylling

Oriolus oriolus

Antal häckande
par:

120

Trend senaste
20 åren:

Minskande

Kategori:

EN

Starkt hotad

I Svensk Fågeltaxering visar sommarpunktrutterna, med start 1975, en tydlig tillbakagång, även om antalet noterade fåglar per år inte är särskilt högt. Totalt hördes 170–200 sjungande hannar, antalet är svårt att få mer exakt, då det inte går att precisera hur många sjungande som finns i Skåne. Årets totalantal ligger lite över medelvärdet för den senaste tjugårsperioden (drygt 160 exemplar/år).

Skåne län: Antalet rapporter ligger i linje med tidigare år, och det verkar inte ha varit några häckningar utanför kärnområdena Vombsänkan och sträckan Simrishamn–Kristianstad. Det är i princip ogörligt att avgöra antalet revir utifrån rapporterna i Artportalen. Populationen bedöms ligga kvar runt de 60 par som funnits de senaste 10–15 åren.

Kalmar län: Ett halvdussin sjungande hannar i Södra och Norra lunden, Ottenby, men inga fynd som tyder på häckning. Från övriga Öland cirka 20 fynd av kringströvande, sjungande exemplar.

Gotlands län: 22 sjungande fåglar, men inga ytterligare tecken på häckning.

Västra Götalands län: Rekordmånga sjungande gyllingar mellan 18 maj och 19 juni i Bohuslän, 9–10 exemplar. En häckning konstaterades vid ön Lyr, Orust, där en hane matade en flygg unge 19–23 juli. Andra kända häckningen i Bohuslän.

Övriga Sverige: Rapporter från 16 områden, där nästan alla fynd gäller tillfälligt flöjtande hannar. Tre fynd gjordes i Norrland, varav ett fynd sticker ut – en 1K sträckande i Luleå skärgård, 4 oktober. Under 2000-talet finns ett tiotal andra fynd i oktober.

LARS LINDELL

FOTO: PETER HUMMELINK

Sommargylling, hane.

Berglärka

Dryobates minor

Antal häckande par: **230**

Trend senaste 20 åren:

 Minskande

Kategori: **VU** Sårbar

Berglärkan är mycket sällsynt häckfågel i landet, där den senaste skattningen är 230 häckande par (*Sveriges Fåglar 2022*) utspridda längs fjällkedjan. Arten täcks inte upp av några av Svensk Fågel-taxerings inventeringar, så den primära källan till kunskap från de senaste åren är spontanrapportering. Spontanrapporteringen ger dock inte en bild av en glest förekommande häckfågel i fjällvärlden, då trolig eller säker häckning bara har kunnat konstateras i två områden (Björkfjället, Ammar-näs, och Mittåkläppen, Härjedalen) under de senaste tio åren. Under 2022 kunde en häckning konstateras i området kring Björkfjället. Det finns enstaka ströobservationer under häckningstid i andra lappmarker vissa år, men några säkra bevis på att det finns mer än en häcklokal i landet finns egentligen inte. Det är självfallet inte konstigt att väldigt få berglärkor noteras i fjällen under häckningstid med tanke på biotoperna de lever i, men det känns samtidigt märkligt att inte ett enda par utanför Björkfjälletområdet har hittats på nio år, trots en nationell skattning om 230 par i landet som gjordes i boken *Fåglarna i Sverige*.

Skattningen om 230 par bygger på inventeringsdata i Ammar-näs-området från slutet av 1990-talet, som sedan justerats i ett försök att spegla "fjällen i stort". Under de två senaste åren har det tidigare "centrala berglärkeområdet" intill Ammar-näs återinventerats och det finns numera bara 1–2 par inom detta (Martin Green, pers. komm.). Det innebär en minskning sedan slutet av 1990-talet, och sannolikt bör den nationella bedömningen också dras ned i motsvarande grad. Dagens antal utgör 25–50 procent av de som fanns i slutet av 1990-talet (Martin Green, pers. komm.). En ny nationell skattning skulle med denna minskning kunna landa på 60–120 par.

I Norge finns många säkra och troliga häckningar från de centrala, södra delarna (Hardanger-vidda, Jotunheimen, Dovrefjell), samt i nordligaste Norge (Varanger). I området mellan dessa popu-

FOTO: DAN PERSSON

Berglärka.

lationer (vilket i princip motsvarar hela svenska fjällkedjan) finns bara en handfull observationer som indikerar trolig eller säker häckning.

Sammantaget kan man fundera på om populationstätheten i Ammar-näs verkligen är representativ för hela fjällkedjan, och det vore bra med fler riktade inventeringar för att undersöka hur stor populationen är i andra områden för en bättre populationsuppskattning av berglärka, även om det mesta indikerar en väsentligt mindre population än dagens skattning på 230 par.

SVEN JÄGBRANT

REFERENSER

Ottosson m.fl. (2012). *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*.

Lundsångare

Phylloscopus trochiloides

Antal häckande
par:

100

Trend senaste
20 åren:

▼
Minskande

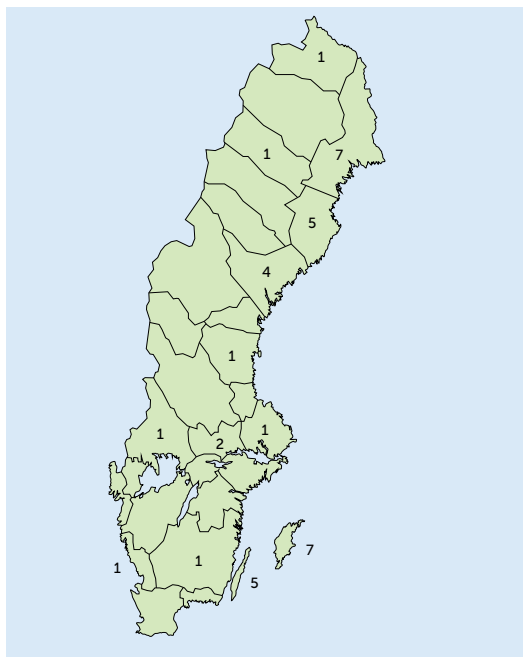
Kategori:

NT

Nära hotad

Sveriges Fåglar 2022 anger att 100 par häckar i Sverige. Enligt *Fåglarna i Sverige* (2012) skulle det finnas 50 par i Västerbottens län, 20 par i Norrbottens län, 40 par i Gotlands län, 20 par i Kalmar län (Öland), och därutöver häckningar i åtta andra län. Totalt under 2022 gjordes bara 37 fynd, vilket är det tredje sämsta resultatet under 2000-talet. RRK Vb sammanfattade året tydligt: "... ett riktigt uselt år". Inga indicier på häckning i något rapportområde. Som kontrast till 2022 kan ställas rekordåret 2019, då rapporterades totalt 369 exemplar. samt tre häckningar och två troliga häckningar.

LARS LINDELL

Landskapsvis fördelning av fynd av lundsångare 2022.

FOTO: LARS ANMARK

Sjungande lundsångare.

REFERENSER

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. (2023). Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022.

Flodsångare

Locustella fluviatilis

Antal häckande par: 150

Trend senaste 20 åren:

▼
Minskande

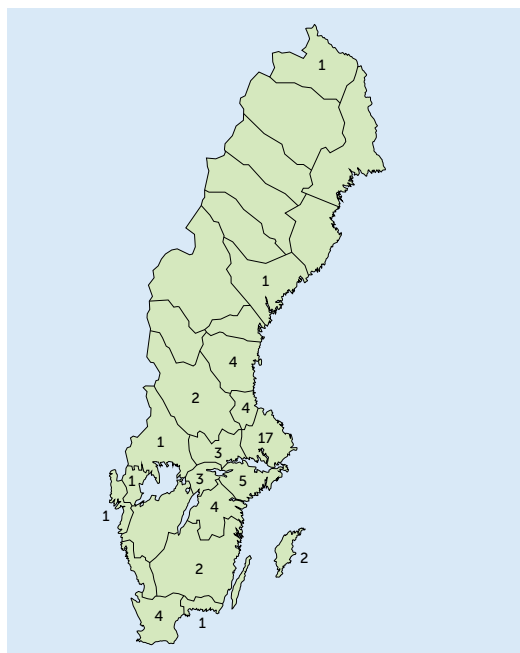
Kategori: **NT** Nära hotad

Totalt endast 54 sjungande flodsångare (och ytterligare några sedda) innebär den sämsta siffran på flera tiotals år. Ingen summering sedan 1981 har varit lägre än 73 sjungande (1985). Exempelvis hördes inte en enda flodsångare i Västergötland (13 sjungande 2021). Även om trenden har varit vikande nästan varje år sedan toppnoteringen 2013 med 856 sjungande hannar, så innebär det att vi för första gången på 20 år hamnar under 100. Martin Green, Svensk Fågeltaxering, Lunds universitet kommenterar: "... återigen stämmer detta på pricken med SFT:s nattrutter. 2022 blev där det sämsta året hittills i den serien (2010–2022). Tydligt negativ trend under den perioden dock utan statistisk säkerhet beroende på relativt få hörda fåglar per år (i genomsnitt 8).".

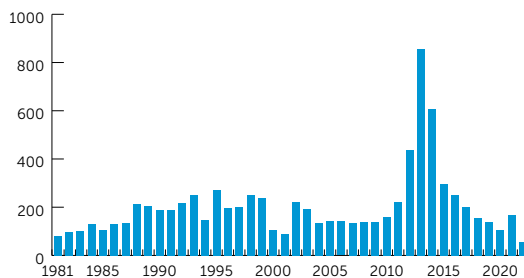
Som vanligt är fynden spridda och i år finns inga platser med fler än tre exemplar. Uppland har under hela 2000-talet med marginal haft flest flodsångare, och med 17 sjungande hannar 2022 är landskapet faktiskt ensamt om att ta sig över fem stycken. Minskningen tycks ske med liknande styrka över hela det svenska utbredningsområdet.

Vad är det då som händer? Inget plötsligt har hänt i häckningsmiljön. Flodsångaren föredrar tät, höga buskage i anslutning till blöta områden och våtmarker, men kan ibland hittas i fuktig lövskog. Det är rimligt att anta att flodsångaren under den senaste tioårsperioden starkt har påverkats under flyttning eller övervintring. Utan kunskap om flyttningen och om skeenden utanför Sverige är det svårt att komma med naturvårdsmässiga önskemål.

Trots den magra förekomsten konstaterades två septemberfynd.

Observerade flodsångare under 2022.

Sjungande flodsångare 1981–2022.

FREDRIK FRIBERG

Vitstjärnig blåhake

Luscinia svecica cyanecula

Antal häckande
par:

30

Trend senaste
10 åren:

ökande

Kategori:

NA

Ej bedömd

Den vitstjärniga blåhaken etablerar sig allt mer i Sverige. Så sent som 2012, alltså efter en period med bistra vintrar i hela Europa, gjordes inte ett enda fynd i Sverige. Via en stark population i Danmark och med Västkusten som bas etablerar underarten sig allt mer. Däremot finns inga fynd utanför Västkusten detta år.

Skåne län: Arten fortsätter att öka i Skåne och har under året häckat på följande lokaler: Farhultsviken (två revir), Sandön och vid Löddesnäs där det som mest fanns fyra revirhävdande hannar. I övrigt fynd under häckningstid på ytterligare fem lokaler.

Hallands län: Häckning konstaterades på sex lokaler (Getteröns naturreservat samt söder om flygfältet Getterön, Hjärms våtmark, Björkäng, Viskans mynning samt Utteros). Dessutom revirhävdande hannar från ytterligare fem lokaler och ett fynd av en rastande vårfågel.

Västra Götalands län: Vid Torslandaviken på Hisingen konstaterades Bohusläns första häckning. En sjungande hanne höll permanent revir i Ljungskileviken i Uddevalla, för övrigt samma lokal som under 2021.

FREDRIK FRIBERG

FOTO: LASSE OLSSON

Sjungande vitstjärnig blåhake, Björkäng, Halland.

Svart rödstjärt

Phoenicurus ochruros

Antal häckande
par: **600**

Trend senaste
20 åren:

Stabil

Kategori:

NT

Nära hotad

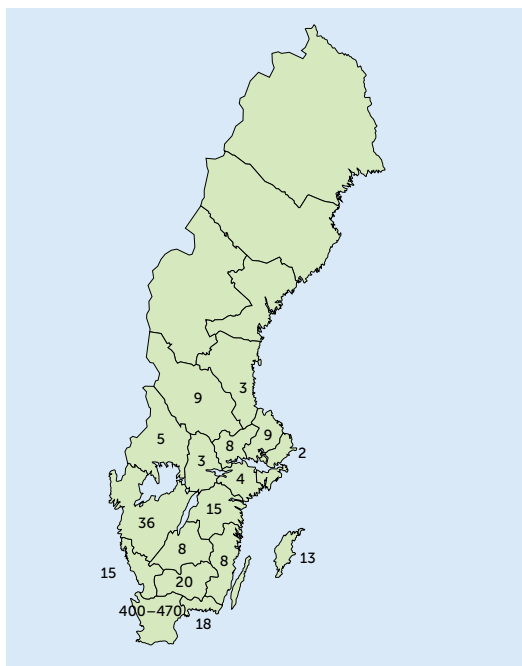
176 troliga häckningar (=revir), utanför Skåne, ger en rättvisande bild av populationsstorleken, och är i enlighet med de senaste årens bedömningar. I Skåne skattade RRK beståndet 2010 till 400–470 revir. Norrut finns arten upp till Hälsingland. Populationen verkar i huvudsak vara stabil, även om minskningar i Hallands län, Västra Götalands län (Göteborg) och Sörmlands län noterades. Från Östergötlands och Uppsala län rapporterades i stället om rekordår.

PETER STRANDVIK

FOTO: HANS FALKLIND

Svart rödstjärt, hanne.

Möjliga häckningar (revir) av svart rödstjärt.

Rödstrupig piplärka

Anthus cervinus

Antal häckande par: **100**

Trend senaste 20 åren:

Minskande

Kategori: **VU** Sårbar

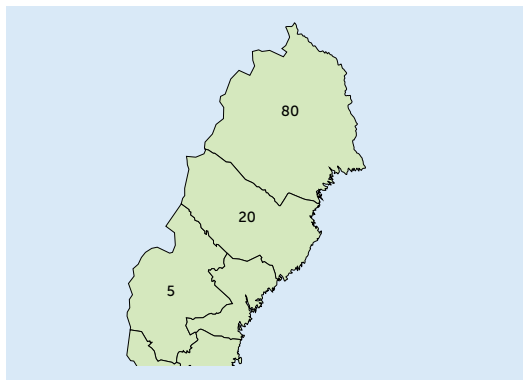
Arten häckar sällsynt i vår fjällkedja från Jämtland och norrut och med tyngdpunkten i nordligaste Lappland. Eftersom den förekommer så pass fåtaligt är den svår att följa, såväl genom Svensk häckfågeltaxering som genom rapporteringen i Artportalen. Typiskt spontanrapporteras bara 1-10 sådana fynd per år från häckningsområdet, vilket ensamt inte ger stöd för någon populationsminskning. Däremot märks under höststräcket en vikande trend inom de flesta rapportområden de senaste 10–15 åren, vilket tyder på att arten de facto har gått tillbaka som häckfågel i det korta perspektivet. Detta mönster syns även i de standardiserade räkningarna vid Nabben, Falsterbo i Skåne. Efter flera bättre höstar i början 2010-talet har antalet utsträckande fåglar vid Nabben sjunkit till mycket låga nivåer, vissa år färre än 10 exemplar. Detta står i skarp kontrast till goda höstar under 1980- och 1990-talen, som kunde ge tresiffrigt antal sträckande. Om detta sammantaget avspeglar en generell beståndsminskning i norra Skandinavien eller snarare indikerar en negativ trend för mer östliga populationer av rödstrupig piplärka är emellertid svårbedömt.

ANDREAS LIVBOM

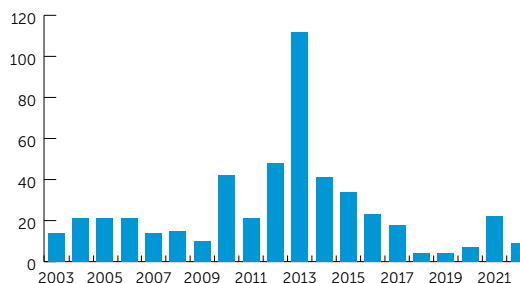
FOTO: ANDERS WIRDHEIM

Rödstrupig piplärka i häckmiljö i Norrland.

Antal häckande par rödstrupig piplärka per län.

Histogram från Artportalen med spontanrapporterade fynd avseende sträckande rödstrupiga piplärkor på nationell nivå under augusti–oktober för åren 2003–2022.

Vinterhämspling

Linaria flavirostris

Antal häckande par: **320**

Trend senaste 20 åren:

Stabil

Kategori: **VU** Sårbar

Den svenska population av vinterhämspling är en randpopulation av den norska populationen, som i sin tur är koncentrerad till områden nära kusten. Arten täcks inte in av några av Svensk Fågeltaxerings inventeringar i tillräcklig omfattning för att några trender ska kunna beräknas. I Sverige har vinterhämspling under de senaste tio åren noterats som trolig eller säker häckfågel i primärt två områden; dels kring Mittåklappen i Härjedalen, dels i fjällområdena kring Abisko, även om det finns fler uppgifter om möjliga häckningar däremellan också. Under 2022 finns rapporter om totalt tolv möjliga häckningar i landet, vilket är ungefär i linje med rapporteringen de senaste åren. Underlaget för att göra en uppdaterad populationskattning är med andra ord ganska tunt.

Även för 2022 så rapporteras flest möjliga häckningar kring Mittåklappen i Härjedalen och fjällområdena kring Abisko, men det finns även rapporter från Daningen i Åsele lappmark och Sarek i Luleå lappmark. Intressant nog skattas vinterhämsplingens population i samma härad som berglärkans (320 par för vinterhämspling, 230 för berglärka enligt *Sveriges fåglar 2022*) men det görs betydligt fler ströfynd i fjällvärlden av möjliga häckande vinterhämsplingar än berglärkor. Om det speglar en generellt mer utbredd population, eller om fjällvandrande fågelskådare helt enkelt mer vistas i lämpliga miljöer för vinterhämspling är svårt att veta.

SVEN JÄGBRANT

REFERENSER

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. (2023). Övervakning av fåglamas populationsutveckling. Årsrapport för 2022.

Ottosson m.fl. (2012). *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*.

FOTO: MIKAEL ARINDER

Diskret tecknade vinterhämsplingar.

Kornsparv

Emberiza calandra

Antal häckande
par:

62

Trend senaste
20 åren:

Ökande

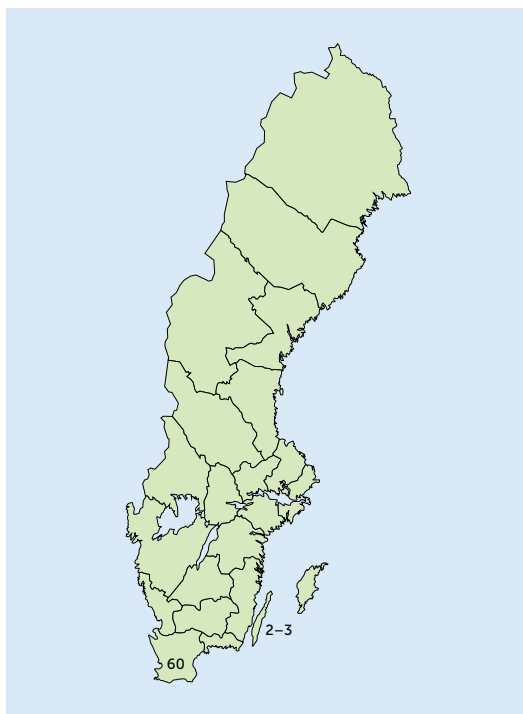
Kategori:

EN

Starkt hotad

Kornsparven, med sitt kärnområde i sydöstra Skåne, har en trend som ökar sedan några år. Arten inventerades 2022 återigen inom ramen för länsstyrelsens åtgärdsprogram för hotade arter. Resultatet redovisas i *Anser* 4/2022, och kan sammanfattas med 67–68 revirhållande hannar och ca 85 flygga ungar. En ny mindre population hittades vid Rinkaby-Horna, Kristianstad. Ett okänt antal häckningar har genomförts på södra delen av Öland, framförallt sydöstra delen av ön. RRK Öland är restriktiv och anger 2–3 par, eftersom utfallet från häckningarna, eller hur många par som varit involverade, är oklart.

SIMON CARRINGTON

Antal häckande par kornsparv i Sverige (Skåne och Öland).

FOTO: MIKAEL ARINDER

Kornsparv vid Hammar i sydvästra Skåne, vilket är artens kärnområde i Sverige.

REFERENSER

Anser 4/2022. Skånes Ornitologiska förening.

Videsparv

Emberiza rustica

Antal häckande par:

35 000

Trend senaste 20 åren:

Ökande

Kategori:

NT

Nära hotad

Videsparvens bestånd i Sverige har långsiktigt minskat kraftigt. Den största minskningen skedde under slutet av 1900-talet och förmodas främst ha berott på förhållanden i övervintringsområdet i östra Asien, till exempel biotopförändringar och omfattande fågeljakt. De senaste tjugo åren har trendkurvan efter utplaning på en väsentligt lägre nivå än tidigare vänt uppåt. För perioden 2013–2022 pekar den signifikant uppåt. Mest tydlig har uppgången varit de allra senaste åren (2019–2022), något som främst härrör ur en förtätning av beståndet i kärnområdet i mellersta och nordligaste Norrland och som även går igen i finska inventeringsdata.

Videsparven hade sin nationellt största kända utbredning under 1980-talet och var då regelbundet häckande så långt söderut som i norra Uppland, norra Västmanland och mellersta Värmland. Därefter har den dragit sig tillbaka och är numera utgången som häckfågel i Svealand, sänär som i västra Dalarna där arten återkommit de senaste åren och ett fåtal par bedöms häcka. Även i till Dalarna angränsande del av Norge (Hedmark) har nyligen skett en återetablering, liksom i Finnmark (Kjetil Hansen in litt.). I sydligaste Norrland är videsparven för ovanlig för att kunna följas genom standardrutterna i Svensk Fågeltaxering, samtidigt som spontanrapporteringen i Artportalen bara ger några få fynd per år under häckningstid. I Gästrikland och östra Hälsingland häckar den inte överhuvudtaget. Däremot har antalet höstfynd av videsparv till exempel längs södra Norrlands-kusten samt i Svealand och Götaland blivit fler de senaste åren, vilket speglar beståndsökningen i norra Sverige och i Finland.

ANDREAS LIVBOM

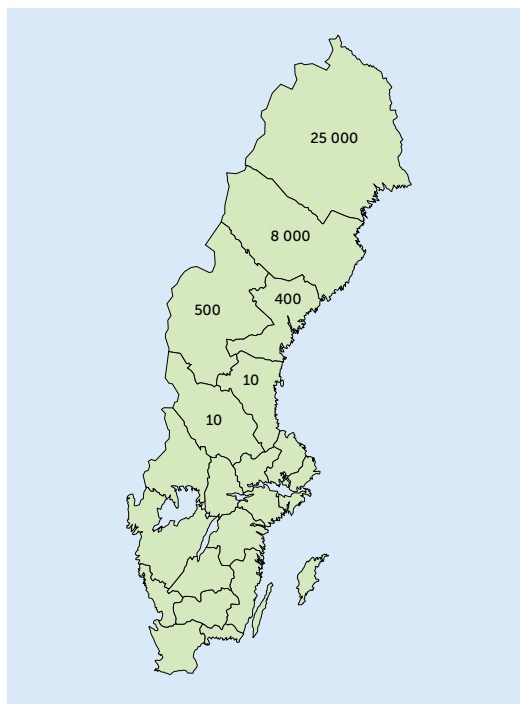
REFERENSER

Ottosson m.fl. (2012). *Fågla i Sverige – antal och förekomst*.

FOTO: PER SMITTERBERG

Videsparv.

Antal häckande par videsparv per län.

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus*,
Falsterbo, Skåne, oktober 2022.

SÄLLSYNTA FÅGLAR 2022

Röd Halsad gås

Branta ruficollis

Sk: Cirka 30 ex. med som mest 13 ex. i östra Skåne. Den sistnämnda gruppen kan vara samma individer som sågs i Sm.

Bl: Totalt 7 ex.

Sm: 14 ex. Att 13 ex. sträckte S Revsudden, Kalmar, 25.10 (Bill Andersson) är anmärkningsvärt och är troligen det största antal som setts i Sverige vid samma tillfälle.

Öl: 27 ex.

Gtl: 3 ex.

Hl: 4 ex.

Vg: 1 ex.

Upl: 1 ex.

Tillägg 2021:

Öl: Antalet den 16–17.10 2021 var något högre och ska vara 8 ex. (Manfred Dornhäuser m.fl.).

Återigen ett rekordår för rödhalsad gås med god geografisk fördelning över landet. Då och då, som under 2022 (se under kat. E längre fram i rapporten), ses individer med uppenbart ursprung från fågeldammar eller djurparker. Det är därför bra att alltid kontrollera om individerna i fält bär ringar eller inte och också ange det i Artportalen när de rapporteras.

HENRIK LERNER

FOTO: BENGT RÖNDE

Röd Halsad gås *Branta ruficollis* tillsammans med tre vitkindade gäss *Branta leucopsis* vid Bunkeflostrand, 28 oktober 2022.

Prutgås

Branta bernicla

Fynd av underarten:

Svartbukig prutgås

Branta bernicla nigricans

Sk: 1 ad. Nabben, Falsterbo, 26.9 (Mattias Ullman, Måns Karlsson, Nils Kjellén m.fl.).

Bl: 1 ex. str. S Olsång 24.9 (F) (Anders Rimne).

Öl: Totalt 6 ex. fördelat på 2 ex. str. SV Ölands södra udde, Ottenby, 25.9 (Olle Edlund, Bertil Breife m.fl.), 1 ad. str. S Sandby skjutfält 25.9 (Jonas Bonnedahl), 1 ex. str. S Gårdby hamn 25.9 (Pontus Wennesjö), 1 ad. Karsnabben, Böda, 27.9 (Magnus Elfving, Carl Tamario, Anders Rimne) och 1 ex. str. S Triberga läge– Segerstads fyr–Gråsgårds hamn–Sebybadet–Össby 21.10 (Olle Edlund, Christian Cederroth m.fl.).

Totalt sju fynd av åtta individer 2022. Alla fynd utom ett (i oktober) gjordes under fyra dagar i september (24–27.9). Ett fynd vardera i Skåne och Blekinge är något färre fynd än vanligt. Öland, som stod för merparten av fynden, tangerade tidigare årsrekord (både 2018 och 2019).

HENRIK LERNER

Fynd av underarten:

Ljusbukig prutgås

Branta bernicla hrota

Sk: Vår 9 ex., höst 14 ex.

Bl: Vår 3 ex., höst 7 ex.

Sm: Vår 0 ex., höst 3 ex.

Öl: Vår 7 ex., höst 25 ex.

Gtl: Vår 2 ex., höst 1 ex.

Hl: Vår 1 ex., höst 5 ex.

Vg: Vår 0 ex., höst 16 ex.

Boh: Vår 1 ex., höst 31 ex.

Under året sågs underarten i åtta landskap med tyngdpunkt på hösten. I Blekinge slogs fenologirekord både vår och höst med tidigaste sträckfynden 4 maj och 4 september.

HENRIK LERNER

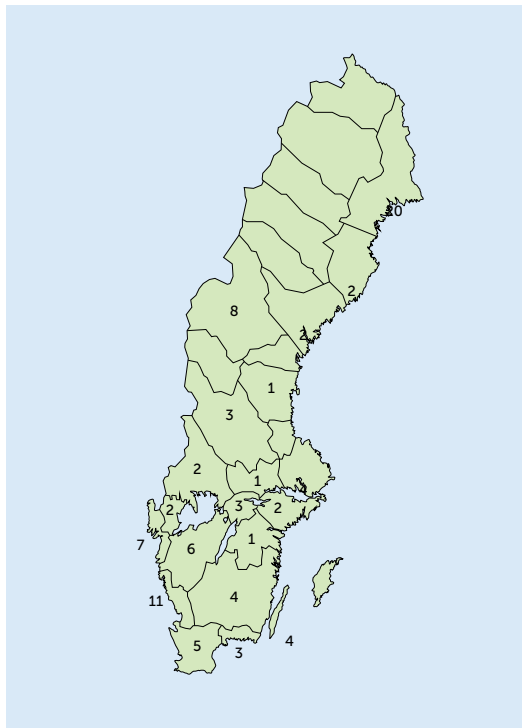
Strippgås (Kat. C)

Anser indicus

Förekomsten är antalsmässigt i storlek som föregående år. Räknas alla landskap samman (med stor risk för dubbelräkningar) så är årets antal 91 jämfört med 87 föregående år. Arten ses spritt

över landet och i kartbilden syns att flest fynd görs i Norrbotten.

HENRIK LERNER

Fynd av ströpgås *Anser indicus* i Sverige 2022. Flest fynd görs i Norrbotten.

Bläsgås

Anser albifrons

Fynd av underarten:

Grönlandsbläsgås

Anser albifrons flavirostris

43/73–1/1

Nrk: 1 3K+ Rännestamaden, Tysslingen, 19–20.3 (F) (Ralf Lundmark, Eva Georgii-Hemming, Urban Tholen).

Den grönländska underarten *flavirostris* övervintrar bl.a. på Irland och i sydvästra Skottland. I Sverige är den en sällsynt men återkommande gäst, främst under senhöst och vår. Fyndet i Närke utgjorde det femte för landskapet.

NIKLAS ANDERSSON

Nilgås (Kat. C)

Alopochen aegyptiaca

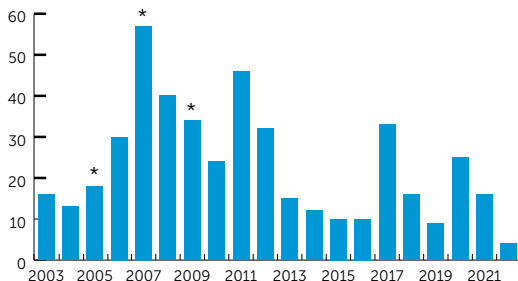
Sk: 3 ex. Håslövs ängar 15.3 (Hans Cronert m.fl.), 3 ex. Häljaröds hamn 27.3 (Henrik Johansson), 1 ex. Sandön 10.5 (Henrik Johansson) och 24.5 (Olof Strand), 1 ex. Svalöv 26.5 (Stig Larsson, Peter Lindmark m.fl.) och 3 ex. Åspet 25.6 (Ramona Wennerberg).

Hl: Vår 4 ex., varav 3 ex. i en flock. 3 ex. rast. Brevik, Morups Tänge, 29.3 (Hans Wahlberg m.fl.), 3 ex. Västra tornet, Källstorps våtmark, 29.3–3.4 (Inge Karlqvist m.fl.) och 1 ex. Trottabergs våtmark 24.4 (Magnus Wisth).

Vg: 1 ex. rast. Sydkullen, Hullsjön, 22.6 (Ulf Lindell m.fl.).

Fyndbilden motsvarar ganska väl tidigare års geografiska förekomst. Det är framför allt i södra Sverige som arten dyker upp då den finns häckande söderut. Utifrån fyndbilden uppskattas det totala antalet till fyra, en grupp på tre i Sk och Hl (mars–april, juni), och en i Sk, Hl och Vg (april–juni). Årets antal är det lägsta sedan perioden 1999–2001 då 1–2 ex. sågs årligen. Antalet per år har generellt sjunkit sedan åtgärder satts in för att minska denna invasiva art (se diagram). Endast vårfynd föreligger och inga häckningar har rapporterats under året.

HENRIK LERNER

Antal nilgäss *Alopochen aegyptiaca* 2003–2022.

Stjärna indikerar år med häckning i Sverige.

FOTO: STEFAN HAGE

Tre nilgäss *Alopochen aegyptiaca* sällskapade längs Västkusten under våren 2022.

Rostand

Tadorna ferruginea

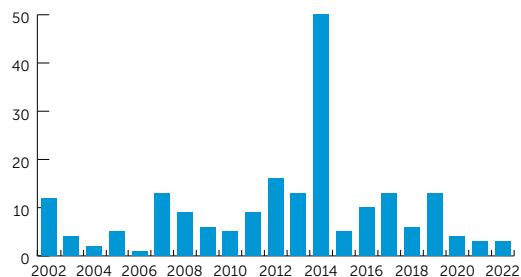
Öt: 2 ex. (sannolikt hannar) Sebybadet och Gräsgårds hamn 10.5 (Joakim Johansson, Ronnie Nederfeldt m.fl.), 1 hane Kapelludden 12.5 (Staffan Rodebrand m.fl.) och 1 ex. str. NO med prutgäss, Ölands södra udde, Ottenby, 19.5 (Magnus Hellström m.fl.).

Tillägg 1997:

Vrm: 1 ex. Tofta, Ölmeviken, 13.8 (Per Gustafsson m.fl.).

Arten observerades under året endast på Öland och RRK Öland uppger en försiktig uppskattning till 3 ex. I vanliga fall så brukar arten ses i fler landskap med en tydlig sydlig dominans. Under den senaste 20-årsperioden är årets antal ett av de lägsta (se diagram). Det äldre fyndet från Värmland 1997 är det femte fyndet för landskapet.

HENRIK LERNER

Fynd av rostand *Tadorna ferruginea* 2002–2023.

Mandarinand (Kat. C)

Aix galericulata

Provinser med färre än 11 fynd och häckningar:

Upl: Tre platser hyste häckande par. 1 kull Lövestabruk 23.4–26.6 (Kalle Brinell, Fredrik Grahn m.fl.), flera kullar i Enköpingsån 15.6–9.8 (Joachim Karlsson, P-A Strand, Bodil Bernström m.fl.) och 1 kull Långbäcken norr om Enköping 7.6 (Martin Fransson).

Dls: 1 hane Bengtsfors centrum 5.5 (Kent-Åke Gustavsson). Femte fyndet i Dls.

Hjd: 1 hane rast. Ljungdalen 12.6–5.8 (Kent Moén, Eva Moén, Birger Östlund m.fl.). Sjätte fyndet i Hjd.

P lpm: 2 ad. hannar Dartsel–Långsel 21–29.5 (Tage Stenberg m.fl.). Sjätte fyndet i P lpm.

Mandarinanden rapporteras flitigt framför allt sedan arten blev placerad i kategori C och därigenom "kryssbar". Här ovan anges samtliga häckningar och särskilt intressanta fynd för några områden. En försiktig uppskattning av årets fynd

skulle vara 75 ex. (årsungar oräknade), merparten adulta hannar som är lättast att upptäcka. Häckningar har skett i Uppland och utifrån godkända observationer i Artportalen sågs åtminstone 13 ungar totalt för alla rapporterade lokaler. Par har setts i Småland, Värmland och Jämtland.

HENRIK LERNER

Blåvingad ärta

Spatula discors

30/31–1/1

Sk: 1 1K hane Lunds reningsverk 8–31.12 (F) (Nils Kjellén).

Denna individ upptäcktes när fågeln var i juvenil dräkt och den visade sig bli en långstannare – långt in på det nya året. Allteftersom bytte fågeln sina fjädrar och utvecklades sakteligen till en praktfull hane. Fyndet avviker från den gängse fyndbilden i Sverige där en majoritet gjorts från slutet av april till början på juni, med några få undantag där fyra fynd gjorts under perioden juli–september. Detta var Skånes sjätte fynd av arten och landets första vinterfynd.

NIKLAS ANDERSSON

Amerikansk bläsand

Mareca americana

103/104–9/9

Sk: Två fynd, 1 hane Ribersborg 16–18.4 (Viggo Norrby m.fl.) och 1 hane Välluvs våtmark 10.10–31.12 (Sonja Gunnarsson, Mikael Jönsson, Olof Strand m.fl.). Totalt 20 fynd genom tiderna.

Öl: 1 hane Risinge hamn 2.5 (Sören Carlsson m.fl.). Femte fyndet genom tiderna.

Hl: 1 ad. hane Busör 18–19.4 (Fredrik Blomqvist, Anne-lie Larsson m.fl.). Sjunde fyndet genom tiderna.

Vg: 1 hane Tegelängen, Ekudden, Mariestad, 17.4 (Per-Olof Bengtsson, Joel Hjalmarsson, Peter Hjelm m.fl.). Senaste fyndet var 2012.

Upl: 1 hane Aspnäs, Tännaren, 26–28.4 (Magnus Klingse m.fl.), 1 hane i eklipsdräkt Ledskärviken 7.7 (Kalle Brinell).

Mpd: Två fynd, 1 hane Stornäsens naturreservat 8–9.5 (Hans Hemström, Magnus Zetterström m.fl.) och 1 hane Gråfläsjan, Spikarna, Alnö, 23.5 (Thomas Granfeldt). Tredje och fjärde fyndet för Medelpad genom tiderna.

Föregående års brist på fynd följdes 2022 upp av fynd i sex landskap. Merparten av fynden gjordes under våren och ett under okt–dec. Det är svårt att avgöra antalet individer, men som mest kan nio hannar ha setts under året med vetskapen

om att flera fynd skulle kunna utgöras av en och samma individ. Antalet är ett av de högsta under de senaste 20 åren.

HENRIK LERNER

Amerikansk kricka

Anas carolinensis

383–8/8

Sm: 1 hane Lilla Attsjön, Attsjö, 14.5–20.6 (Thomas Hultquist, Johan Sandström m.fl.).

Boh: 1 hane Kilen, Rossö, Strömstad, 13–15.5 och 5–6.6 (Martin Kvambäck m.fl.). Åttonde fyndet i landskapet och senaste fyndet före detta gjordes 2015.

Vg: 1 hane Bastumaden, Gesebol, 12.4–7.5 (Stefan Persson, Ilse Rossi m.fl.).

Nrk: 1 hane Löten, Kvismaren, 1–12.5 (Ronny Nilsson, Gunnar Svenson m.fl.). Föregående fynd gjordes 2021.

Ög: 1 hane Striern 26.4–2.5 (Christian Allard m.fl.). Det 23:e fyndet i landskapet.

Srm: Två fynd, 1 hane Erkan, Nyköping, 11–12.4 (Jan Hägg, Tommy Ubbesen, Monika Dalhäll m.fl.) och 1 hane Åleby våtmark, Strängnäs, 8–9.5 (Yngve Wiklund, Magnus Brandel, Erik Widuss m.fl.).

Upl: 1 hane Toresta 8–9.6 (Kenneth Lidén, Bo Hellberg m.fl.).

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Rödhuwad dykand *Netta rufina*, Hörte hamn, Skurup, mars 2022.

Totalt åtta vårfynd av hannar av amerikansk kricka har gjorts under året fördelat på april (3), maj (6) och juni (3). Notera att vissa fynd går över flera månader. Lite annan geografisk fyndbild än tidigare år då fynd saknas från Skåne, Blekinge och Halland.

HENRIK LERNER

Rödhuwad dykand

Netta rufina

Sk: 1 hane Hörte hamn, Skurup, 1.1–18.3 (Jan-Olov Svedberg, Rune Larsen, Leif Karlsson m.fl.). 1 hona Krageholm herrgård, Krageholmssjön, Ystad, 19.1–18.3 (Staffan Sundin, Leif Karlsson m.fl.). 1 hane Torsjön, Skurup, 24.1–12.2 (Gustav Tallroth, Elin Rostedt, Eva-Lotta Härstedt m.fl.). 1 hane Revet, Simrishamn, 28.7 (David Erterius, Bengt Bengtsson, Jörgen Bernsmo m.fl.). 2 hannar Krankesjön 20.11–4.12 (Per Karsten, Petter Olsson, Sören Svensson m.fl.).

HI: 1 hane Munkagårdsfloen, Falkenberg, 18.5–18.7 (Kicki Westman, Oscar Berkefalk Westman m.fl.).

BI: 2 hannar + 1 hona Järnaviks våtmark, Ronneby, 18.4 (Christoffer Renvaktar, Demi Schertell m.fl.).

Sm: 3 hannar + 1 hona Växjösjön, Växjö, 9.4 (Gunnar Lindén, Magnus Nilsson m.fl.).

Öl: 1 hona Lilla grundet, Borgholm, 16.2 (Gigi Sahlstrand, Gabriella Ekström).

Ög: 1 hane Illersjö våtmark, Motala, 17.5 (Anders Karlberg m.fl.).

Srm: 3 hannar + 1 hona Ragnhildsborg, Södertälje, 20–21.4 (Kåre Engberg m.fl.).

Upl: 1 hane Visingedammarna, Täby, 13–19.4 (Håkan Markstedt m.fl.).

DIr: 1 par Hållatornet, Hedemora, 17.4 (Ingmar Hellström, Kerstin Hellström, Magnus Fridolfsson m.fl.).

Ytterligare ett bra år för rödhuwad dykand. Om man inte tar hänsyn till troliga dubbelräkningar mellan rapportområdena hamnar man på 12 fynd av 21 exemplar. Men då är det med nästan säkerhet samma flock som sågs i Småland, Blekinge och Södermanland i april, även om en hane saknades i Blekinge. Man kan för övrigt fundera på om den har något att göra med den flock på fyra hannar och en hona som sågs på Öland i juni 2021. En mer konservativ tolkning är ca 14 ex. Flera av individerna är med stor sannolikhet återvändare som setts i Sverige ett eller flera tidigare år. Ökningen i Sverige sammanfaller med att arten ökat betydligt i både antal och utbredning i Mellan- och Västeuropa sedan 1980-talet. T.ex. överstiger antalet i Tyskland nu 1 000 par. Man kan tycka det är märkligt att den inte etablerat sig

som häckfågel i Sverige (ett häckande par fanns i Tåkern 2012–2013).

JONAS F GRAHN

Vitögd dykand

Aythya nyroca

70/74–1/3

Vg: 1 hane Hornborgasjön 12–18.11 ((Edvin Klein, Erik Tornberger m.fl.).

Srm: 1 par Östra Styran 21.4–3.5 (Tommy Ericson, Thomas Fransson m.fl.).

Två fynd är normalt för senare år, och även uppträddet var normalt. Tredje fyndet i Södermanland, men Hornborgasjöns sjätte fynd. Efter att ha minskat starkt i Europa under 1980- och 1990-talet har beståndet stabiliserats på en lägre nivå under senare år, och tills vidare får vi nog räkna med enstaka fynd per år.

JONAS F GRAHN

Ringand

Aythya collaris

58/59–9/9

Sm: 1 hane Ekö, Kalmar, 3.1–14.4 (Magnus Qvant, Sara Skidell m.fl.) och 8.12 (Inger Johansson, Carl Tamario).

Vg: 1 hane Dättern, Vänersborg, 1.5 (Sven-Åke Möll, Henrik Larsson), 1 hane Hullsjön, Vänersborg, 21.9–17.11 (Kent Kristenson m.fl.).

Vrm: 1 hane Grässjön, Sunne, 21–30.4 (Mattias Larsson m.fl.).

Dls: 1 hane Tydjesjön, Åmål, 21.3–6.4 (Lennart Olsson, Johan Jansson, David Dickson m.fl.).

Jmt: 1 hane Krokorn, 6–19.5 (Daniel Hedenbo, Tomas Bergström, Håkan Sjölin m.fl.), 1 hane Fävikens, Kall, Åre, 11–15.5 (Terje Kolaas, Per Lif, Anders Lundvall m.fl.), 1 hane Lilltjärnen, Strömsund, 9–12.8 (Jonas Jonsson, Agneta Sundkvist, Hans Andersson m.fl.).

Vb: 1 hane Tavelsjö, Umeå, 3–4.5 (Maria Westling, Kirsten Dahl m.fl.).

FOTO: SEBASTIAN EKBOM

Ringand *Aythya collaris*, Hullsjön, Vänersborg, 2022.

Nio fynd under 2022 är nytt årsrekord, men då är flera av individerna återkommande från föregående år (Ekö, Sm – även januari 2021; Hullsjön, Vg – även 2019–2021; Tydjesjön, Dls – även 2020–2021. RRK Jämtland bedömer att minst ett av årets tre fynd utgörs av samma individ som sågs i landskapet 2021.). Även om det i och för sig är troligt att flera av årets fynd kan gälla samma individer eller individer som setts tidigare år så är det svårt att leda det i bevis. En bedömning landar därför i fem "nya" fåglar 2022. Senaste året det inte sågs ringand i Sverige var 2012. Fyndet i Västerbotten var faktiskt det första för landskapet. Som vanligt sågs bara hannar – en nyttig påminnelse om att långt ifrån alla ovanliga fåglar upptäcks!

JONAS F GRAHN

Alförrädare

Polysticta stelleri

Gtl: 1 2K+ hona Rivet 23.1 (Mikael Larsson, Tord Lantz, Mattias Andersson m.fl.).

Öl: 1 hona Ölands södra udde 3–13.10 (Lars Peter Jansson, Ulrika Ahlblom m.fl.). 1 ad. hane str. Ölands södra udde 4.11 (Bill Andersson). 1 honf. str. Stora Rör 1.12 (Anders Carlsén).

Fyra fynd innebär att vi har slagit ett nytt bottenrekord för antalet rapporterade alförrädare i "modern tid". Som nämns i tidigare fågelrapporter är en trolig orsak att övervintringsområdet förskjutits norrut i takt med mildare klimat.

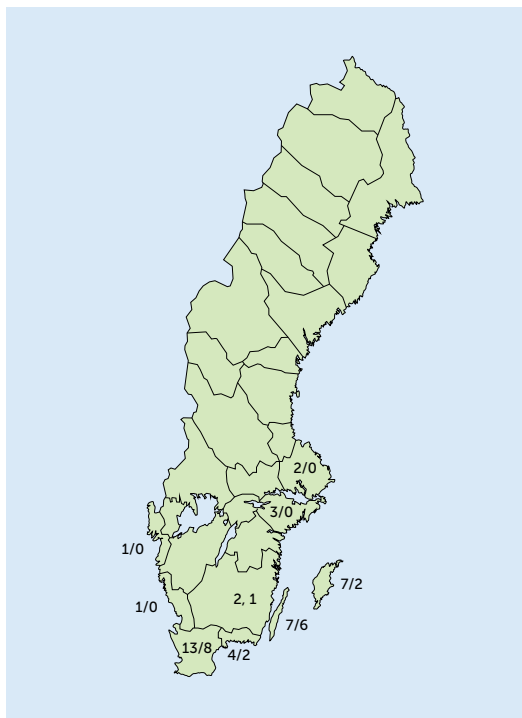
JONAS F GRAHN

Praktejdr

Somateria spectabilis

Runt 60 praktejdrar – utan hänsyn till dubbelräkningar mellan rapportområden – är en bra siffra för senare år, bara lite lägre än 2021. Som vanligt är de flesta rapporterna från sträckräkningar på våren i Skåne, på Öland, och på Gotland. På västkusten är det fortsatt glest mellan praktejdrarna. Förhållandet mellan fynd under första och andra halvåret var 2:1. Liksom för alförrädare kan man spekulera i om klimatförändringarna gjort att fler praktejdrar stannar i norr. Även minskningen av ejdersträck kan inverka negativt på praktejderns uppträdande.

JONAS F GRAHN

Landskapsvis fördelning av praktejder *Somateria spectabilis* under 2022 (antal fynd vår/antal fynd höst).

Vitnackad svärta

Melanitta perspicillata

141/142–5/5

Ög: 1 ad. hanne Aspöja 2.4 (Karl Pfeifer).

Srm: 1 3K+ hanne Hävringe 13–274 (Kalle Brinell, Niklas Liljebäck m.fl.). 1 ad. hanne str. NO Södra udden, Landsort, 274 (Fredrik Forsberg, Raul Vicente m.fl.).

Hls: 1 ad. hanne Hölick 20.5 (Johan Södercrantz m.fl.).

Vb: 1 ad. hanne Umeå uthamn, Holmsund, 5.5–3.7 (Rolf Sandberg, Håkan Olsson, Emmanuel Naudot m.fl.).

Tillägg 2018:

Bl: 1 3K+ hona str. O Sydudden, Utlängan, 21.4 (F) (Mårten Müller gm RRK Blekinge).

Fynd av honor behandlas av Raritetskommittén, som alltså godkänt fyndet från 2018. Fyndet är nummer 118 i ordningen. Den adulta honan sågs passera den erkända sträcklokalen Utlängan. Fynd av honfärgade individer är ovanliga i landet – nu finns åtta publicerade fynd. Att det är så få fynd jämfört med antalet påträffade hannar (>130)

kan till viss del bero på den diskreta dräkten och många honfärgade individer förbises säkert. Totalt fem vitnackade svärter under 2022 är en ganska normal siffra för senare år, som innefattar åtminstone två återkommande individer (Hävringe 2021; Umeå 2020–2021). Givetvis kan ytterligare några av fynden gälla samma individ. Även den geografiska fördelningen var normal även om det inte sågs några i Götaland den här gången. Fyndet i Ög är bara det andra för landskapet. Sett under en längre tidsperiod är antalet ökande.

JONAS F GRAHN

Amerikansk knölsvärta

Melanitta deglandi

2/2–0/0

Upl: 1 8K+ hanne Svenska Högarna 14.5–8.6 (Anders Eriksson, Bill Douhan).

Den typiskt tecknade hannen med brun flank och begränsat gult/orange på näbben som har setts på Svenska Högarna varje vår sedan 2017 sågs där även 2022.

NIKLAS ANDERSSON

FOTO: ANDERS ERIKSSON

Amerikansk knölsvärta *Melanitta deglandi*, Svenska Högarna, Uppland, 2022.

Sibirisk knölsvärta

Melanitta stejnegeri

21/21–6/6

Sk: 2 ad. hanne Malen, Båstad, 1–16.1 (Mårten Müller), 1 ad. hanne † N Skanörs hamn, Falsterbonäset, 8.3 (Christina Mikkelsen).

HI: 1 ad. hanne Hemmeslövsstrand 1–15.1 (Patrik Söderberg), 1 ad. hanne Norra Mellbystrand 1–16.4 (F) (Mats Rellmar m.fl.), 1 ad. hanne Eskiltorpsstrand 6.12 (Emil

Lundahl), 1 ad. hane Hemmeslövsstrand 17.12 (Erik Wahlgren).

Srm: 1 ad. hane str. NO Södra udden, Landsort, 29.4 (Raul Vicente), 1 ad. hane str. NO Södra udden, Landsort, 6.5 (Fredrik Forsberg).

Upl: 1 ad. hane rast. Horssten 4.5 (Anders Haglund).

Vb: 1 7K+ hane Rönholm, Hörnefors, 3.5–6.6 (F) (Niklas Andersson).

Tillägg 2019:

Bl: 1 ad. hane str. O Sydudden, Utlängan, 17.4 (V) (Mårten Müller gm Rrk Blekinge).

Ett normalt uppträdande sett till de senaste åren. Något udda var dock den närmast intakta döda individ som hittades uppspolad på stranden vid Skanör i början på mars. När fyndet kom till skådares kännedom någon dag senare var dock fågeln redan borta. Fyndet i Hörnefors bedöms vara samma återkommande individ som setts varje vår sedan 2018. Fyndet i Laholmsbukten under januari månad bedöms vara samma individer som sågs på lokalen före årsskiftet och påverkar därför inte fyndtotalen. Hallandsfynden i december bedöms avse samma individ. Än så länge finns inga publicerade fynd under perioden juli–november. Fyndet från 2019 har lagts till den tidigare fyndtotalen.

NIKLAS ANDERSSON

Amerikansk sjöorre

Melanitta americana

43/43–6/6

Sk: 1 ad. hane str. S Simrishamn hamn 6.9 (F) (Anton Kvambäck, Hans Larsson).

Bl: 1 ad. hane str. O Sydudden, Utlängan, 28.4 (F) (Lars-Gunnar Lundquist).

Hl: 1 ad. hane str. S Ringhals udde 17.4 (F) (Erik Hansson, Håkan Nilsson), 1 ad. hane Ugglarps havsbad, Eft-ra, 18.4 (F) (Andreas Wernersson), 1 ad. hane Gullbrannareservatet, Eldsberga, 21.4 (Anders Wirdheim).

Gtl: 1 ad. hane str. S Faluddens fyr 29.7 (F) (Juho Könönen).

Boh: 1 ad. hane str. S Kråkkudden, Hönö, 10.5 (Roger Eskilsson, Jon Håkansson).

Srm: 1 ad. hane str. NO Södra udden, Landsort, 1.5 (Raul Vicente, Lukas Stenbäck, Carl Sörensen m.fl.).

Ett rätt förväntat uppträdande för arten sett till tid, lokal och plats. Raritetskommittén har fortsatt ribban högt uppsatt för publicering av arten, främst beroende på att avvikande sjöorrar med mycket gult på näbben är en förväxlingsrisk och dessutom inte helt ovanliga. Fyndet på Gotland

blev landskapets allra första, men också landets första julifynd. Stora antal sjöorre – som arten ofta sällskapar med – börjar sträcka söderut redan i början av juli, och därmed var det inte helt oväntat att det förr eller senare skulle upptäckas en amerikansk bland dessa, även i juli. De tre observationerna i Halland i nära följd under april bedöms utgöra samma individ.

NIKLAS ANDERSSON

FOTO: HÅKAN NILSSON

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*, Ringhals udde, Halland, 17 april 2022.

Blek tornseglare

Apus pallidus

41/42–15/17

Sk: 1 ex. Gubbahyllan, Kullaberg, 3.11 (F) (Dan Persson), 1 1K Rekekroken, Jonstorp, 5.11 (F) (Thomas Svanberg, Mårten Müller), 1 1K Norra huvudet, Stenshuvud, 25.10 (F) (Hans Larsson, Sven Johansson, David Erterius) och samma individ Revet, Simrishamn, 3.11 (Magnus Nilsson) och Simrishamns hamn 4.11 (F) (Jörgen Bernsmo, David Erterius), 1 1K Norra huvudet, Stenshuvud, 26.10 (F) (Hans Larsson, David Erterius, Bengt Bengtsson), 1 1K Simrishamns hamn 7.11 (F) (Leif Karlsson) och 9.11 (F) (Bengt Andersson, Jörgen Bernsmo).

Öl: 1 1K Össby 25.10 (F) (Elsy-Britt Schildt), 1 1K Össby 5.11 (F) (Elsy-Britt Schildt), 1 ex. Stora grundet, Ölands norra udde, 4.11 (F) (Viktor Eriksson).

Hl: 1 ex. Lynga, Morup, 2.11 (Tommy Emanuelsson, Håkan Johansson), 2 1K str. N Ringhals udde 4.11 (F) (Erik Hansson), 2 1K Träslövsläge hamn 4.11 (F) (Joakim Karlsson).

Gtl: 1 1K+ Kuppen 11.11 (F) (Michael Wiking, Sebba Nilsson, Carl Tholin).

Vg: 1 1K Hjälsnäs, Gråbo, 6.11 (F) (Jon Håkansson, Tommy Aronsson).

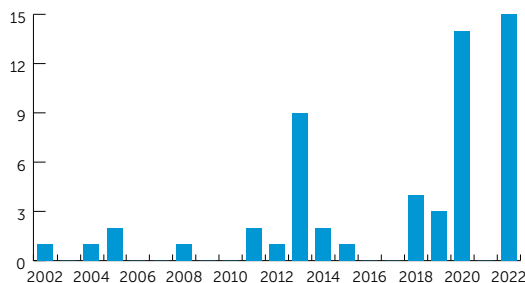
Boh: 1 1K Kampenhof, Uddevalla, 28.10 (F) (Grim Ivarsson, Peter Backman).

Upl: 1 ex. Örskärs fyr 5.11 (F) (Jan Wärmbäck, Peter Schmidt, Mikael Malmaeus).

FOTO: LARS PETERSSON

Blek tornseglare *Apus pallidus*, Ölands norra udde, 4 november 2022.

Fördelning av blek tornseglare *Apus pallidus* under 2000-talet. Från 1900-talet finns två godkända fynd: Falsterbo, 1991, och Segerstads fyr, 1997.

Bedömningen är att senhöstens stora uppträdande av blek tornseglare i landets södra halva utgörs av 15 fynd av 17 individer, vilket också innebär ett nytt årsrekord – det tidigare låg på 14 fynd av 15 individer 2020. Det stora uppträdandet under senhösten dokumenterades även i fler länder i nordvästra Europa. Raritetskommittén har lagt ribban något lägre de år med större uppträdande, och bl.a. godkändes ett fynd för vilket det saknades foto-/videodokumentation, men där beskrivningen och obsförhållandena i övrigt ansågs tillräckliga för publicering, i likhet med ett fynd från 2013. Dessutom sågs ett antal individer som inte blev tillräckligt dokumenterade för publicering. Observationerna i Simrishamn den 7.11 och 9.11 bedöms handla om samma individ och utgör

därmed ett fynd. Med årets uppträdande har landet passerat 50 fynd. Fyndet i Uppland blev det första för landskapet.

NIKLAS ANDERSSON

Turturduva

Streptopelia turtur

Bara 31 fynd utgör den tredje lägsta årssumman och innebär åter ett magert år. Det är helt i linje med den mycket negativa utvecklingen i Europa. I Europa kan uppemot en halvering ha skett under 2000-talet, och än mer uttalat i den europeiska delen av Ryssland, där nedgången är större än 80 %, enligt BirdLife International. Fynden 2022 gjordes i april (1), maj (13), juni–augusti (12) och september–oktober (4). I Hls sågs en 1K-fågel 15.11–2.12 (Johan Södercrantz m.fl.).

LARS LINDELL

Större turturduva

Streptopelia orientalis

38/38–1/1

Fynd av underarten:

Orientturturduva

S. o. orientalis

4/4–0/0

Tidigare fynd:

1985: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 19.2–15.5 (F) (VF 46:321, 48:455).

1985: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 17.11–31.12 (F) (VF 46:321, 48:455).

1986: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 1.1–mars (F) (VF 48:455).

1986: ÖI: 1 ad. Mörbylånga oktober–31.12 (F) (VF 48:455).

1987: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 1.1–mars (F) (VF 48:455).

1987: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 10 & 15.6 (F) (VF 48:455).

1987: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 18.10–31.12 (F) (VF 48:455).

1988: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 1.1–mars (F) (VF 48:455).

1989: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 1.1–4.3 (F) (VF 49:473).

1990: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 1.1–13.4 (F) (VF 50 8:23).

1990: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 22.10–31.12 (F) (VF 50 8:23).

1991: ÖI: 1 ad. Mörbylånga, 19.10 (F) (VF 51 7–8:24).

1992: ÖI: 1 ad. Mörbylånga 1.1–23.4 (F) (FÅ 1992:94).

FOTO: MAGNUS BERGVALL

Orientturturduva *S. o. orientalis*, Falköping, Västergötland, 9 februari 2008.

- 1992: Öl:** 1 ad. Mörbylånga 14.10–31.12 (F) (FÅ 1992:94).
1993: Öl: 1 ad. Mörbylånga 1.1–23.4 (F) (FÅ 1993:112).
1993: Öl: 1 ad. Mörbylånga 19.10–31.12 (F) (FÅ 1993:112).
1994: Öl: 1 ad. Mörbylånga 3.1–18.3 (F) (FÅ 1994:137).
2005: Vg: 1 1K Tåstorp, Falköping, 25–31.12 (F) (FÅ 2005:115).
2006: Vg: 1 2K Tåstorp, Falköping, 1.1–19.4 (F) (FÅ 2006:112).
2006: Vg: 1 2K Tåstorp, Falköping, 5.11–31.12 (F) (FÅ 2006:112).
2007: Vg: 1 3K Tåstorp, Falköping, 1.1–14.4 (F) (FÅ 2007:106).
2007: Vg: 1 3K Tåstorp, Falköping, 23.10–31.12 (F) (FÅ 2007:106).
2008: Vg: 1 4K Tåstorp, Falköping, 1.1–13.4 (F) (FÅ 2008:130).
2008: Vg: 1 4K Tåstorp, Falköping, 14.10–31.12 (F) (FÅ 2008:130).
2008: Vg: 1 ad. Tibro 18.11–31.12 (F) (FÅ 2008:130).
2009: Vg: 1 ad. Tåstorp, Falköping, 1.1–12.4 (F) (FÅ 2009:101).
2009: Vg: 1 ad. Tibro 1.1–8.3 (F) (FÅ 2009:101).
2013: Vg: 1 3K Kålltorp, Göteborg, 24.1–9.4 (F) (FÅ 2013:114).

Fynd av underarten:

Bergturturduva

S. o. meena

14/14–1/1

Srm: 1 2K Storängen, Utö, 12–18.11 (F) (Hans Norelius, Eva Edmert).

Tidigare fynd:

- 1923: Ly lpm:** 1 2K-hona † Ammarnäs 24.1–9.4 (NRM) (FÅ 1993:112).
1996: Mpd: 1 1K+ Hovid, Alnön, 15.3–14.4 (F) (FÅ 1996:140).
2007: Ång: 1 2K Sörfläke/Tvärlandsböle, Anundsjö, 5.2–24.4 (F) (FÅ 2007:106).
2009: Srm: 1 ad. Kynäsvägen 4, Huddinge, 15.4 (F) (FÅ 2009:101).
2011: Nb: 1 1K Munksund 23–31.12 (F) (FÅ 2011:117).
2012: Nb: 1 2K Munksund 1.1–9.4 (F) (FÅ 2012:126).
2013: Nb: 1 2K+ † Jävrehattssudden 26–27.6 (F) (FÅ 2013:114).
2017: Sk: 1 2K+ Kivik 2.4–6.5 (F) (FÅ 2017:128).
2017: T lpm: 1 2K+ Idivuoma 2.8 (F) (FÅ 2017:128).
2018: Vb: 1 1K Degernäs by 20.11–12.12 (F) (FÅ 2018:127).
2018: Hjd: 1 1K Sveg 23.11–27.12 (F) (FÅ 2018:127).
2018: Hl: 1 3K+ Gullbrandstorp 12.12–31.12 (F) (FÅ 2018:127).
2019: Hjd: 1 2K Sveg 1.1 (F) (FÅ 2019:96).
2019: Hl: 1 4K+ Gullbrandstorp, Harplinge, 2.1–18.3 (F) (FÅ 2019:96).
2019: Hls: 1 2K+ Westmanvägen, Hälsingtuna kyrka, 1–22.4 (F) (FÅ 2019:96).

FOTO: STEFAN OSCARSSON

Bergturturduva *S. o. meena*, Huddinge, Sörmland, 15 april 2009.

2021: Vb: 1 2K+ Tavleliden, Umeå, 12.1–29.3 (F) (FÅ 2021:87).

2021: Upl: 1 1K Stångberga, Brottby, 7–13.12 (F) (FÅ 2021:87).

Till underart obestämda fynd:

Ob. orientturturduva/bergturturduva

S. o. orientalis/meena

20/20–0/0

Tidigare fynd:

1842: Hjd: 1 1K hösten (Översigt af Kongl. Vetenskaps-akademiens förhandlingar).

1850: Nb: 1 1K+ V Piteå oktober (KVAÖ 8:183).

1958: Bl: 1 1K+ Torstävafjärden, Ramdala s:n, 15.6–3.7 (VF 18:167).

1973: Vg: 1 1K+ Göteborg 24.3–7.4 (VF 46:327).

1976: Hl: 1 1K+ Falkenberg 25–31.12 (VF 43:548).

1977: Hl: 1 2K+ Falkenberg 1.1–6.4 (VF 43:548).

1989: Nb: 1 1K+ Trångfors, Boden, 15–31.12 (VF 49:473, 50 8:23).

1990: Nb: 1 2K+ Trångfors, Boden, 1.1–15.5 (VF 49:473, 50 8:23).

1995: Vb: 1 2K Umeå uthamn, Holmsund, 25.1–10.4 (F) (FÅ 1995:134).

1995: Ång: 1 ad. Lugnvik, Kramfors, 4.11–13.12 (FÅ 1995:134).

2001: Vb: 1 1K+ Medlefors, Skellefteå, 26.3–16.4 (FÅ 2001:136).

2002: Upl: 1 1K Åkersberga 1–3.11 (F) (FÅ 2002:139).

2008: Gtl: 1 1K Faludden 23.9 (F) (FÅ 2008:130).

2008: Vrm: 1 ad. Sunneområdet 3–5.1 (F) (FÅ 2008:130).

2009: Nb: 1 1K Hedenäset, Övertorneå, 1.12 (F) (FÅ 2009:101).

2012: Vb: 1 2K Haga, Umeå, 23.1–26.4 (F) (FÅ 2012:126).

2012: Bl: 1 1K+ Utlången 1.5 (F) (FÅ 2012:126).

2012: Vb: 1 1K Carlshem, Umeå, 5.12 (F) (FÅ 2012:126).

2013: Vb: 1 2K Haga, Umeå, 6–8.1 (F) (FÅ 2013:114).

2018: Sm: 1 1K Gamla reningsverksdammarna, Högsby, 14.11 (F) (FÅ 2018:127).

2019: Ly lpm: 1 1K Blaiken 29.10–3.11 (F) (FÅ 2019:96).

2019: Vrm: 1 1K Östermalm, Kristinehamn, 4.11–31.12 (F) (FÅ 2019:96).

2020: Vrm: 1 2K Östermalm, Kristinehamn, 1.1–26.3 (F) (FÅ 2020:92).

2020: Lu lpm: 1 1K Silverbrandtshöjden, Gällivare, 10.10 (F) (FÅ 2020:92).

I *Vår Fågelvärld* 3/2023 publicerades Mats Waerns artikel *Större turturduva – Bestämning av meena och orientalis. Raritetskommitténs genomgång av de svenska fynden*. Där sätter Mats upp kriterier för underartsbestämning av större turturduva och

går utifrån dessa kriterier igenom samtliga svenska fynd. Raritetskommittén har ställt sig bakom Mats bedömningar och publicerar här resultatet av genomgången. Efter att artikeln publicerades har ytterligare foton av Mörbylångafågeln dykt upp ur gömmorna och med hjälp av dessa har även den individen kunnat spikas till underart, vilket alltså publiceras först här. De fyra individerna från Mörbylånga, Tåstorp, Tibro och Kålltorp har alltså bedömts vara av den östliga underarten orientturturduva. Femton individer har kunnat föras till underarten bergturturduva, vars utbredningsområde fortfarande är långt från Sverige, men klart mycket närmare än orientturturduvas. Intressant är att av samtliga 39 svenska större turturduvor i Sverige finns två verkliga långkörare – i Mörbylånga (1985–1994) och Tåstorp (2005–2009) – och dessa har båda varit av den långväga underarten orientturturduva!

MAGNUS CORELL

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Bergturturduva *S. o. meena*, Kivik, 8 april 2017.

FOTO: HENRIK WAHLBERG

Större turturduva *S. o.*, obestämd underart, 1K, Blaiken, Lycksele lappmark, 3 november 2019.

Mindre sumphöna

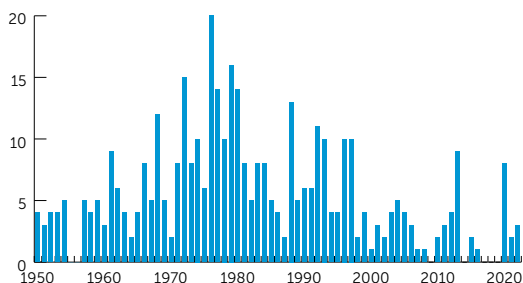
Zapornia parva

Upl: 2 sp. Gräsön (Långnässets naturreservat), Tämnnaren, 176 (Bo Söderström). Bägge fåglarna, varav den ena spelade mycket aktivt, avyttrade det s.k. honlätet. Senare (21.6 och 25–26.6) hördes endast en fågel mycket sporadiskt.

Nrk: 1 hanne sp. Åslasjön, Kvismaren, 1.6 (Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd).

Tre individer, en i Närke och två i Uppland, är ett helt normalt antal, liksom den geografiska fördelningen.

FREDRIK FRIBERG

Antal fynd av mindre sumphöna *Zapornia parva* 1950–2022. Som flest var fynden under 1970-talet.

Tjockfot

Burhinus oedicnemus

77/77–2/2

Hl: 1 ex. Stickens gård, Morups Tänge, 20.6 (Gustav Ivarsson m.fl.). Femte fyndet i Hl.

Vg: 1 ex. rastande Nohagaviken, Alingsås, 26.6 (Lars Andersson, Fredrik Åstrand m.fl.). Sjunde fyndet i Vg.

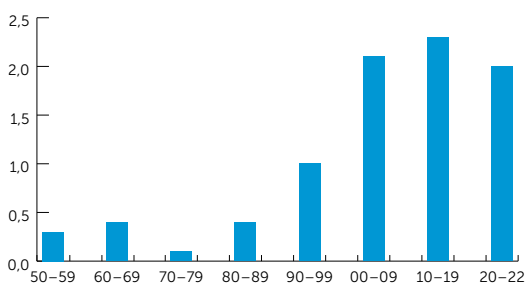
Två sommarfynd som skulle kunna gälla en och samma individ men som här betraktas som två olika. Efter millennieskiftet har de flesta fynden av tjockfot gjorts i maj. Innan dess dominerade sommarfynd. Tjockfotens starkaste fästen i Europa finns på Iberiska halvön och i Frankrike. Glesare förekomster finns på brittiska öarna och i Syd- och Sydosteuropa. Arten hade tidigare en större utbredning, men förändringar i jordbruksdriften har inneburit att den numera är i det närmaste helt försvunnen från länder som Nederländerna, Tyskland och Polen.

FREDRIK FRIBERG

FOTO: STEFAN HAGE

Tjockfot *Burhinus oedicnemus*, Stickens gård, Morups tänge, Halland, 20 juni 2022.

Genomsnittligt antal fynd av tjockfot *Burhinus oedicnemus* per årtionde.

Styltlöpare

Himantopus himantopus

36/45–1/2

Sk: 1 par Skarhults dammar 23–28.4 (Lars-Olof Nilsson m.fl.) och därefter vid Örtofta sockerbruksdammar, 1–27.5 (Gottfrid Sjö Dahl m.fl.) där ett häckningsförsök gjordes.

Styltlöparen har expanderat norrut i Europa under 2000-talet. Efter flera häckningar i Danmark under senare år var ett försök till häckning i södra Sverige inte oväntat. Paret vid Örtofta lade ägg och ruvade nästan tiden ut. Av okänd anledning avbröts häckningsförsöket och fåglarna lämnade platsen. Möjligen var det samma par som sågs i Skåne våren 2021 och då påbörjade bobygge vid Pulken i östra delen av landskapet. I slutet av sommaren 2021 fanns därefter ett par med tre

FOTO: LASSE OLSSON

Stylltöpare *Himantopus himantopus*, Örtofta sockerbruksdammar, Skåne, 2022.

flygfärdiga ungar i Örtofta sockerbruksdammar. Den sommaren häckade ett par framgångsrikt söder om Köpenhamn i Danmark, och kanske var det dessa som senare besökte Örtofta.

ANDERS WIRDHEIM

Svartbent strandpipare

Charadrius alexandrinus

Hl: Tre fynd av troligen ett eller möjligen två ex.: 1 hane Getteröns naturreservat 24.4 (Reino Andersson m.fl.), 1 hane Båtafjorden 24.4 (Per Österman) och 1 hane Utterö, Tvååker, 25–27.4 (Magnus Jäderblad m.fl.). Arten har setts årligen i Hl sedan 2016.

Gtl: 1 hane Asunden, Othem, 24–25.4 (Jan Svensson, Fredrik Henriksson m.fl.).

Hls: 1 hane Stenöarna 30.4–4.5 (Stefan Persson m.fl.). Femte fyndet i Hls.

Totalt fem fynd, ett numera typiskt antal. Samtliga fynd under våren, också det typiskt. I Europa sker en tillbakagång, bedömd som mindre än 25 % under femton år. Habitatförluster anses vara en viktig orsak.

LARS LINDELL

Rödspov

Limosa limosa

Fynd av underarten:

Isländsk rödspov

Limosa limosa islandica

Sk: 8 ex. Bakdjupet, Skanör, 1.1–26.2 (Johan Lorentzon m.fl.). 8 ex. Lundåkrabukten 28.2 (Thomas Liebig m.fl.) troligen samma fåglar som vid Bakdjupet. Under våren sågs 5 ex. tillsammans vid Börringe mad 19.4–1.5 (Lars

Sundlöf, Mattias Ullman m.fl.), vilket är den största vårflock som noterats i Skåne. I övrigt gjordes en del höstfynd och sammanlagt noterades mellan 30 och 40 ex. i landskapet under året.

Bl: 1 1K Vambåsa 21–24.8 (F) (Fredrik Lennartsson m.fl.).

Sm: 1 1K Erstadkärret, Visingsö, 8–13.8 (Martin Oomen, Håkan Ydregården, Björn Merckell m.fl.). 1 1K Draven 29.8 (Stefan Andersson, Bo Gillberg, Erik Larsson).

Öl: 1 ex. Beijershamn 1.9 (Kjell Wallin).

Hl: 1 ex. Trönninge ångar 21.5 (Johan Tufvesson m.fl.) blev enda vårfyndet. Under hösten noterades ca 55 ex..

Boh: 1 1K Haby bukt, Ramsvikslandet, Sotenäs, 17.8 (Stig Svensson). 3 1K Torslandaviken 18–28.8 (Magnus Persson m.fl.).

Vg: 1 ex. Kårebro, Hullsjön, 18–20.5 (Björn Johansson, Kent Kristenson, Birger Stenseke m.fl.). Under hösten rapporterades runt 60 individer, bl.a. 21 vid Hornborga-sjön.

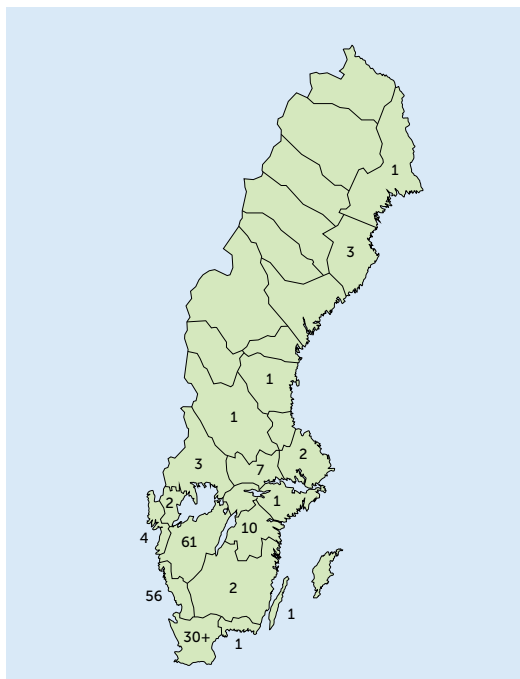
Og: 2 1K Hovtornet, Tåkern, 12–19.8 (Johan Wallander m.fl.), 2 1K Sjötuna udde, Tåkern, 16.8 (Tommy Eriksson).

4 1K Sjötuna udde, Tåkern, 27.8 (Tommy Eriksson m.fl.).

2 ex. Sjötuna udde, Tåkern, 7.9 (Tommy Eriksson). Fyra fynd av tio individer.

Srm: 1 ex. Vadsjön, Nyköping, 23–29.10 (Johan Ehren-krona).

Dls: 1 3K+ hona Skogen, Svartebäck, Grinstad, 16–19.5 (Mats Runfors, Andreas Persson). 1 1K Mörtebolstjärnet,

Fynd av isländsk rödspov *L. l. islandica* 2022 fördelat på landskap.

5–8.9 (Peter Bäck, Roger Gran, Johan Jansson m.fl.). Tredje och fjärde fyndet för Dalsland.

Vrm: 1 1K Panken, 16–18.8 (Mats Strömberg m.fl.), 2 1K Södra Hyn–Norra Hyn, 19.8–8.9 (Magnus Köpman m.fl.).

Nrk: 4 1K Källviken, Fågelsjön, Kvismaren, 15.8–4.9 (Kasper Wieck, Johannes Almqvist m.fl.). 2 1K rastande Oset, 16–19.8 (Mats Weiland, Lennart Eriksson m.fl.). 1 1K rastande Näsbyängen, Oset, 31.8–18.9 (Per Wedholm m.fl.).

Upl: 1 1K Hjälstaviken 1–21.8 (Oscar Engström, Yngve Hareland m.fl.). 1 1K Ledskärviken 27.8–3.9 (Kalle Brinell, Kenneth Pless m.fl.).

Dir: 1 1K Rudängsmyrans våtmark, Borlänge, 9–24.8 (Sven-Erik Persson, Yngve Johansson, Håkan Sandin m.fl.).

Hls: 1 1K Malgrynnan, Hudiksvall, 29.8–15.9 (Fredrik Narfström m.fl.).

Vb: 2 ad. Dammen N Jvg, SÖ Degernässlätten, Umedeltat, 16–18.5 (Fredrik Sundberg, Kerstin Årdahl) och 1 ad. hanne Dammen N Jvg, SÖ Degernässlätten, Umedeltat, 10–17.8 (Emmanuel Naudot, Tommy Andersson, Patrick Degerman m.fl.).

Nb: 2 ex. Kukkola, 13.5 (Peter Lindmark, Alexandra Lindmark). Sjätte fyndet för Norrbotten.

Minst 185 individer innebär ännu ett år med många rapporterade isländska rödspovar. Endast under fjolåret med 517 individer har det setts fler i Sverige. Tre landskap står för merparten av fynden; Skåne, Halland och Västergötland. I likhet med tidigare år ses flertalet under höststräcket och flertalet individer är 1K-fåglar. Några vinterfynd gjordes även i år i Skåne där åtta ex. höll sig

kvar i Skanör. Fyndet från Kukkola i Norrbotten är det östligaste som någonsin gjorts i vårt land.

Några rrk noterar också att det troligen handlar om fler *islandicor* men att alla rödspovar inte är säkert bestämda till underart. Det kommer säkert aldrig gå att göra fullt ut men kunskapen om hur man skiljer *limosa* från *islandica* har ökat kraftigt så numer har vi en god bild av hur uppträdandet av isländsk rödspov är i Sverige.

MAGNUS STRÖMBERG

Dvärgsnäppa

Calidris minutilla

0/0–1/1

Sk: 1 2K+ Klingavälsåns utlopp 13–14.5 (F) (Jens Morin).

Ny art för landet! Denna amerikanska art är sällsynt i Västra Palearktis, men är numera nästan årlig. Flest fynd av denna art har gjorts på Azorerna, i Storbritannien, på Irland och i Frankrike – alltså längs Atlantkusten. Men ett fynd finns också från södra Polen, vilket visar att denna art har förmågan att dyka upp nästan var som helst. Från grannländerna finns endast ett fynd, i Finland (juni 1847). De allra flesta fynden i Europa har gjorts under sommarmånaderna juli och augusti, samt under höstmånaderna september och oktober. Några vinterfynd har också gjorts i Europa.

FOTO: CHRISTIAN NILSSON

Dvärgsnäppa *Calidris minutilla*, Klingavälsåns utlopp, Skåne, 2022. Ny art för landet.

Fynd under maj och juni är få. Vadare är kända för att kunna rasta kort tid på rastplatser, men denna individ behagade att stanna även dagen efter upptäckten, till många skådares glädje. Läs även upptäckarens redogörelse för fyndet längre fram i *Fågelåret 2022*.

RAUL VICENTE

Vitgumpsnäppa

Calidris fuscicollis

34/34–6/6

Sk: 1 2K+ Äspet, Åhus, 23.7 (F) (Karin Magnander, John Andersson), 1 2K+ Nabben, Falsterbonäset, 25–30.8 (F) (Håkan Eliasson, Mattias Ullman, Bengt Grandin), 1 2K+ Torupa Flo 29.8 (F) (Sven Johansson).

Öl: 1 2K+ rast. Sebybadet 27.7 (F) (Marinko Karabatic, Stefan Westberg).

Ög: 1 2K+ rast. Fågeltornet, Svensksundsviken, 3–5.9 (F) (Fredrik Lindmark).

Upl: 1 2K+ rast. Ledskärsviken 6–10.8 (F) (Kalle Brinell, Magnus Wik, Martin Ahlman).

År 2022 var ett exceptionellt år för denna art med ett rekordartat antal fynd i landet. Sedan slutet av 1990 är vitgumpsnäppa nästan årlig i Sverige, men de flesta år ses bara någon enstaka individ. Det är dock tydligt att det vissa år sker större rörelser av arten och då kan den uppträda med flera fynd i nordvästra Europa. Några sådana år har det t.ex. gjorts två fynd i Sverige; åren 1987, 1992, 2003, 2016, 2018 respektive 2021. År med fler än två observationer är sällsynta och då har hittills endast tre fynd gjorts som mest, t.ex. åren 1993, 2005, 2011 och 2019. Arten hade även ett bra

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis*, Nabben, Falsterbonäset, Skåne, augusti 2022.

uppträdande i Norge under 2022, med totalt fem fynd. Ett svar på varför arten uppträdde så massivt detta år lär dröja. Vitgumpsnäppa blev ny art för Östergötland och Uppland.

RAUL VICENTE

Prärielöpare

Calidris subruficollis

149/155–3/3

Öl: 1 ex. Sandvik, Ottenby, 19–23.8 (Hannes Andersson, Douglas Gustafsson m.fl.), 1 1K Västerstadsviken 1.10 (Marinko Karabatic), 1 1K Ölands södra udde, Ottenby, 7–17.10 (Fredrik Lundberg, Seppo Leppälampi, Peter Hörenius m.fl.). De två 1K-fåglarna behandlas som olika individer, men det kan inte uteslutas att det är samma fågel.

Endast tre prärielöpare innebär att 2022 är ett av de sämre åren under 2000-talet. Normalt ses fyra till fem individer.

MAGNUS STRÖMBERG

Tuvsnäppa

Calidris melanotos

Sk: 1 1K Börringe mad 3–9.9 (Tommy Holmgren, Jonas Holmqvist m.fl.).

Bl: 1 1K Utlängan 26.8 (F) (Lars-Gunnar Lundquist m.fl.), 1 1K Utlängan 22.9 (F) (Lars-Gunnar Lundquist), 1 1K Vesviken, Yxnarum, 22.9 (F) (Fredrik Lennartsson).

Öl: 1 ex. Västerstadsviken 16–18.4 (Marinko Karabatic, Karl-Erik Sundström m.fl.), 1 ex. Långgrundssudden 8.5 (Tobias Berger), 1 ex. Kårehamn/Petgårde träsk 21–24.5 (Henri Quarfood, Magnus Danestig, Joakim Holm m.fl.), 1 ex. Västerstadsviken 12.6 (Niclas Lignell), 1 ex. Beijershamn 16–20.6 (Robert Lager m.fl.), 1 ex. Albrunna kalkbrott 29.7 (Karl-Erik Sundström, Tommy Knutsson), 1 ex. Beijershamn 5.9 (Lena Johansson m.fl.), 1 ex. Slagerstad strand, Stenåsa, 24–28.9 (Reino Andersson, Anette Andersson, Robert Lager m.fl.).

Hl: 1 1K Getteröns naturreservat, 21.9 (Christopher Gullander m.fl.).

Srm: 1 ex. Sandemar 17–20.7 (Ida Westin, Erik Peurell).

Nrk: 1 ex. Välakärren, Vibysjön, 14.4–16.5 (Johannes Almqvist, Lennarth Sollerman Gustafsson m.fl.), 1 ex. Källviken, Fågelsjön, Kvismaren 17–18.5.

Upl: 1 ex. Ströms mad, Fysingen, 20–22.7 (Didrik Vanhoenacker m.fl.).

Vstm: 1 ad. Rastholmen, Asköviken, Västerås-Barkarö, 1.5 (Johan Brenander, Torbjörn Hegedüs m.fl.).

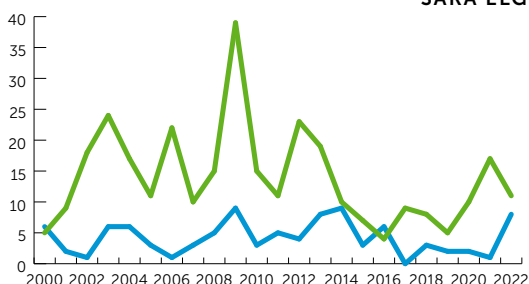
Mpd: 1 ex. Bergafjärden, Njurunda, 9–11.10 (Jan Lindström, Eva Norén m.fl.).

Tillägg 1995:

Gtl: 1 1K Kroken, Närsholmen, 11.10 (Gösta Knutas).

Totalt gjordes 19 fynd av 19 ex., vilket är jämförbart med fjolåret efter flera svaga år för arten dessförinnan. Fynden fördelade sig med åtta vårfynd och elva höstfynd. Blekinge noterar ett toppår för arten med tre fynd i landskapet och Öland fick efter flera år med få eller inga fynd ett uppsving med åtta fynd. Närke fick sitt tionde och elfte fynd av arten, vilka eventuellt kan röra samma individ. Även Västmanland fick sitt tionde fynd och Medelpad sitt fjärde.

SARA ELG

Fördelning av fynd av tuvsnäppa *Calidris melanotos* under vår (blå) och höst (grön) under 2000-talet. De flesta år har det gjorts flest fynd under höstarna. År 2000 och 2015 var undantag.

Tundrasnäppa

Calidris mauri
2/2–1/1

Boh: 1 1K Långetången, Haby bukt, Ramsviklandet, 31.12 (F) (Sussie Carlström, Per Wohlin, Peter Nilsson).

Tredje fyndet för Sverige och ny art för Bohuslän. Tundrasnäppan hittades i en havsvik på Ramsviklandet en mycket vindpinad dag. Trots blåsten blev snäppan dagen därpå väl dokumenterad med en sevärd video på Youtube, där den födosöker i sällskap av skärnsnåppor och skärpiplärkor. Årstiden för fyndet är exceptionellt då det finns mycket få fynd från senhöst/vinter från västra Europa. I december finns bara ett par fynd från Azorena och brittiska öarna. Anledningen till de få fynden denna årstid kan delvis förklaras av att tundrasnäppa i ungfågel-/vinterdräkt är erkant svårbestämd. Den goda dokumentationen gjorde det möjligt att boka av viktiga detaljer i näbbform, streckning på bröst, kvarvarande juvenila

fjädrar på ryggen m.fl. karaktärer. Tack vare detta var det möjligt att utesluta snarlika arter som sandsnäppa och småsnäppa. Fågeln var kvar även 1.1 2023, vid nytt kalenderår så får den ålderskategorin 2K. Ett exceptionellt och mycket häftigt fynd!

RAUL VICENTE

Större beckasinsnäppa

Limnodromus scolopaceus
29/30–1/1

Upl: 1 2K+ Ledsjärnsområdet 14–20.5 (F) (Martin Amcoff).

Detta är andra fyndet för Uppland. Det första fyndet för landskapet gjordes likaså i Ledsjärnsviken, som är en erkänt bra vadarlokal. Årets fynd följer mönstret för många av vårfynden i Sverige, där merparten har gjorts i maj (ett fynd i april, men inga fynd i juni).

RAUL VICENTE

Tereksnäppa

Xenus cinereus
238/242–1/1

Ås lpm: 1 ex. Ransarluspen 4.6–11.7 (Matthis Kaby, Lars Thornberg m.fl.). Något oväntat dök fjolårets tereksnäppa vid Ransarluspen upp som långstannare för andra året i rad.

Endast ett fynd av tereksnäppa under året, något som tyvärr ligger i linje med den minskande populationen i Finland. Notera att årets fynd gjordes på en av lokalerna från förra året.

MAGNUS STRÖMBERG

Brednäbbad simsnäppa

Phalaropus fulicarius

Sk: 1 2K Båstads hamn 30.1 (Hans-Åke Gustavsson, Dan Persson m.fl.) följt av 3 fynd av 4 ex. 6–12.10, och 1 1K Vombsjöns utlopp 20.11–26.12 (Gert Ljungqvist, Mikael Ljungqvist m.fl.).

Sm: 1 ad. Sandvik, Hagby, Kalmar, 28.11 (Anders Törnberg, Lars G Petersson, Leif Tägtström). Tredje fyndet i Ö Sm.

Öl: 1 ex. Sebybadet–Gräsgårds hamn–Össby 21.10 (Johan Thulin, Per Johan Ulfendahl, Ann Wendel m.fl.). 1 ex. Ölands norra udde 7–8.11 (Viktor Eriksson, Magnus Elfving, Jonas Johansson m.fl.). 1 ex. Lilla hamnen, Grönhögen, 10.11 (Manfred Dornhäuser).

Hl: Total 10 ex. under oktober–december, bl.a. 2 rastande Vassvik, Falkenberg, 7–12.10 (Mats Hallberg m.fl.).

FOTO: LASSE OLSSON

Brednäbbad simsnäppa *Limnodromus scolopaceus*
Vassvik, Halland, oktober 2022.

Vg: 4 str. Vinga 6.10 och 1 str. Vinga 8.10.

Boh: Totalt 8 ex. från 28.9 till 11.11, bl.a. 4 ex. Kråkudden Hönö, 6.10.

Nb: 1 ex. str. NO Rödkallen, Luleå skärgård, 24.5 (Per Lif, Mårten Müller, Musse Björklund). Fjärde fyndet i Nb.

Totalt ca. 20 ex. i landet med en koncentration i oktober. Antalet är svårt att beräkna eftersom brednäbbad simsnäppa är en stark flygare som under loppet av en dag kan passera längs hela svenska västkusten. Sannolikt var det samma fyra individer som sågs vid Hönö, Boh och Vinga, Vg 6 oktober och möjligen var det två av dessa som senare passerade Tjällran, Sk.

ANDERS WIRDHEIM

Dammsnäppa

Tringa stagnatilis

Sk: 1 ex. Löddesnäs, 1.5 (Lars Nilsson, Dan Persson m.fl.). 1 ex. Löddesnäs, 4.5 (Petter Olsson), 1 ex. Plattformen, Lundåkrabukten, 20.5 (Nils Kjellén, Anders Wänge Kjellsson, Joakim Hagström), 1 1K Näsbyholmssjön, 31.8 (Mats Rellmar).

Öl: 1 ex. Igelmossen 18.4 (Sara Skidell, Tobias Lilja Nordin), 1 ex. Beijershamn 27.4 (Marinko Karabatic, Göran Gustafsson, Leif Dahlgren m.fl.), 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby, 3–4.5 (Olle Edlund, Bertil Breife m. fl.), 1 ex. Ottenby fågelstation, Ottenby, Öl 21.5 (Max Karlsson), 1 ad. Petgårde träsk 31.5–9.6 (Kauno Hämeenkorpi, Anita Öckner m.fl.), 1 ex. Södra holm 18–21.6 (Gustav Knall, Gustav Norberg m.fl.), 1 ex. Beijershamn 16–23.7 (Emmanuel Naudot, Martin Kindgren, Lennart Carlsson m. fl.). Sju individer är ett väldigt bra år för Öland (RRK Öland).

Gtl: 1 ex. Grötlingboud, Grötlingbo, 5.5 (Mattias Andersson, Mikael Larsson). 1 ex. Svältholmen 10.9 (Olof Armini).

Vg: 1 ex. Vadboden, Hornborgasjön, 28.5–2.6 (Albin Torsson m.fl.).

Nrk: 1 ex. Källviken, Fågelsjön, Kvismaren, 4.6 (Roine Magnusson, Helny Olsson).

Vb: 1 ex. Degernäsbacken, S väg, Umeälvens delta och slätter, 20–27.4 (Anders Hällström, Jon Andersson, Christer Olsson m.fl.), 1 ad. hanne permanent revir Lillskärsudden, Sörmjöle, 7.5–13.6 (Gunnar Ekenberg, Robert Åkerlund, Kerstin Årdahl m.fl.). Fjärde året i rad med spelande dammsnäppa vid Lillskärsudden. RRR Västerbotten gör en försiktig bedömning att det är samma individ som tidigare år.

17 individer är en mer än föregående år, men något under snittet på 21 individer för de senaste 30 åren. Spridningen över landet är i vanlig ordning god med fynd från Skåne till Västerbotten. Värt att notera är att det är fjärde året i rad med spelande dammsnäppa vid Lillskärsudden i Västerbotten.

MAGNUS STRÖMBERG

Rödvingad vadarsvala

Glareola pratincola

26/26–1/1

Sm: 1 2K+ Östra Hult, Vidöstern, 19–20.5 (F) (Roger Ahlman).

Ny art för Småland. I Sverige har flest fynd av rödvingad vadarsvala gjorts under månaderna maj och juni, till skillnad från den närbesläktade arten svartvingad vadarsvala, där flest fynd har gjorts under juli och augusti. Ett fynd av svartvingad vadarsvala gjordes dock i samma landskap några dagar tidigare.

RAUL VICENTE

FOTO: ROGER AHLMAN

Rödvingad vadarsvala *Glareola pratincola*, Vidöstern, Småland, maj 2022.

Svartvingad vadarsvala

Glareola nordmanni

34/36–1/1

Sm: 1 2K+ Norra udden, Visingsö, 12.5 (F) (Håkan Ydregården).

Andra fyndet för Småland. Det första fyndet för Småland gjordes i Aneby i augusti 1997. De flesta fynden av svartvingad vadarsvala har i Sverige gjorts under sommarmånaderna juli och augusti. Flera fynd är även gjorda på våren, i maj och juni. Några dagar efter detta fynd gjordes även ett fynd av rödvingad vadarsvala vid Vidöstern, också det i Småland.

RAUL VICENTE

FOTO: HÅKAN YDREGÅRDEN

Svartvingad vadarsvala *Glareola nordmanni*, Visingsö, 12 maj 2022.

Storlabbb

Stercorarius skua

Sk: Totalt sågs 51 storlabbar med följande månadsfördelning: april (2), maj (1), juli (5), september (17), oktober (26) samt november (2). Den sista för året sågs i Östersjön, Simrishamn–Sandhammaren, 16.11 (Raul Vicente, Hans Larsson m.fl.).

Hl: 4 ex. under våren och 22 ex. under hösten.

Boh: Totalt rapporterades endast 62 ex. fördelade på januari (1), april (3), maj (1), juli (8), augusti (9), september (8), oktober (29) och november (3).

Srm: 1 str. SO Södra udden, Landsort, 26.4 (Anders Arnell).

Summan på totalt cirka 140 storlabbar inkluderar med stor sannolikhet flera dubbelräkningar gällande individer som rört sig mellan olika landskap. Detta är ett betydligt mindre antal än vad

som varit fallet under senare år. Tillbakagången kan delvis tillskrivas relativt få dagar med hårda västvindar, men framför allt torde den bero på att storlabben drabbades mycket hårt av fågelinfluensa i många av sina häckningskolonier ute i Atlanten sommaren 2022. Nedgången speglas även i antalet Östersjöfynd, som var endast två detta år (15 fynd 2021).

ANDERS WIRDHEIM

Fjällabb

Stercorarius longicaudus

Fyndbild utanför häckningsområdena:

Under flyttningstider rör vårfynden adulta fåglar, medan höstfynden med ett undantag gäller årsungar (1K). Undantaget var 1 ad. str. vid Kråkud-den, Hönö i Boh 13 september. Sammantaget får höststräcket betecknas som relativt magert. Vi känner inte ursprunget för de fåglar som ses längs Sveriges kuster under hösten, med det förefaller mer troligt att de kommer från den ryska tundran än den skandinaviska fjällvärlden. Följningar med hjälp av ljusloggar antyder att de svenska fjällabbarna drar västerut till Atlanten efter häckningen. Under våren kommer de sannolikt också direkt in från Atlanten, vilket bör vara orsaken till att fjällabben är mycket ovanlig på vårsträcket längs landets kuster.

ANDERS WIRDHEIM

Bredstjärtad labbb

Stercorarius pomarinus

Sk: 1 3K+ Ribersborg 30.1 (Göran Hausenkamp m.fl.).

Under hösten ca 10 ex. i oktober och 20 ex. i november.

Bl: 5 ex. i maj. Under hösten 2 ex. i september och 1 ex. i oktober.

Sm: 1 ex. Tjärhovet, Kalmar, 10.5 (Jonas Bonnedahl).

Under hösten 1 ex. i september och 1 ex. i november.

Öl: 3 ex. i maj. Under hösten 11 ex. i oktober och 2 ex. i november.

Gtl: 1 ex. i september.

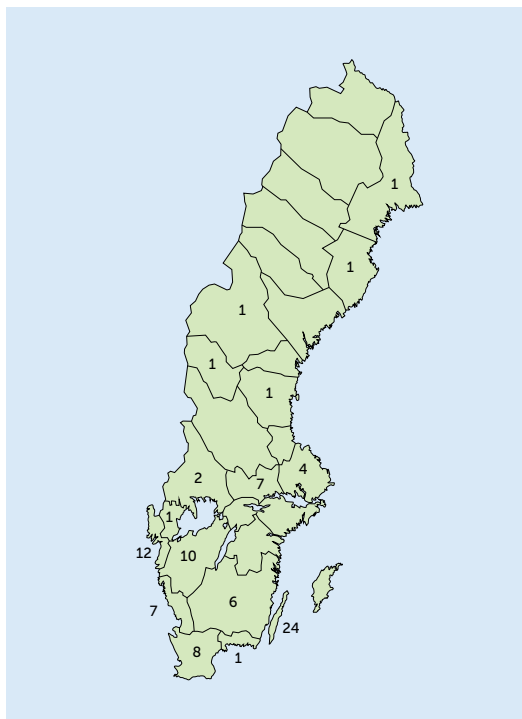
Hl: 3 ex. i maj. Under hösten 1 ex. i augusti, 3 i september, 8 ex. i oktober och 1 ex. i november.

Boh: 1 ex. i maj. Under hösten 5 ex. i oktober, 3 ex. i november och 1 ex. i december.

Vg: 9 1K i Väneren under oktober–november och 5 ex. vid Vinga under samma tid.

Srm: 1 1K st. SV Femörehuvud, Oxelösund, 21.11 (Samuel Wivstad).

Upl: 1 1K str. SO Svarthamn, Skutskärsverken, 19.9 (Per Andersson).

Fynd av fjälllabb *Stercorarius longicaudus* 2022 under flyttningstid fördelat på landskap.

Gstr: 1 1K str. S Iggöskaten, Iggön, 28.9 (Simon Stenberg Jönsson), 1 1K str. SO Östervik Ytterhamnäs, Trösken, 29.9 (Håkan Söderman).

Hls: 1 1K Bergön, Rogsta, 6.11 (Johan Södercrantz, Robin Mattebo).

Äng: 1 ex. str. SV Laxskärsudden, Järnashalvön, 20.7 (Roland Jansson), 1 2K+ str. SV Härnö södra 27.9 (Pekka Bader (F), Hans Hemström, Stefan Morell m.fl.).

Vb: 1 ad. str. NO Lillhällan, Holmön, 21.5 (Andreas Garpebring), 1 1K str. SV Skepparkallen, Östrnashalvön, 25.9 (Emmanuel Naudot), 1 1K Tavastudden, Täftelandet, 2.10 (Fredrik Sundberg, Joel Hallingfors), 1 1K str. SV Lillhällan, Holmön, 2.10 (Micael Jonsson) och 2 ex. str. SV Sönerstgrundet 25.10 (Birger Risberg, Ralf Norberg).

Nb: 1 ad. str. NO Rödkallen, Luleå skg, 25.5 (Per Lif, Musse Björklund, Mårten Müller m.fl.), 1 ad. str. SV Haparanda Sandskär 4.8 (Haparanda Sandskär Fågelstation, Andreas Livbom).

Även bredstjärtad labb uppträdde i förhållandevis låga antal. Antalet vårfynd i södra Sverige var i nivå med förhållandena under senare år. Däremot gjordes endast ett vårfynd i Västerbotten, som brukar stå för flest fynd av sträckande individer under våren. Det sparsamma uppträdandet under

hösten kan vara en följd av att det sällan blåste hårt från väster. En annan orsak skulle kunna vara att det var ont om lämlar på den sibiriska tundran under häckningssäsongen.

ANDERS WIRDHEIM

FOTO: BENGT BENGSSON

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*, Simrishamn, Skåne, 4 november 2022.

Alkekung

Alle alle

Sk: 14 ex. fördelade på jan (3), feb (1), okt (4), nov (4) och dec (2).

Hl: 11 ex. fördelade på feb (2), okt (3), nov (4) och dec (2).

Boh: 129 ex. fördelade på jan (3), feb (8), mar (2), aug (1), okt (37), nov (24) och dec (54).

Vg: 1 ex. i nordöstra Vätern i nov.

Alkekungen uppträdde ovanligt sparsamt längs svenska västkusten – även i förhållande till de senaste åren. För att finna ett rikligt uppträdande får vi gå tillbaka till inledningen av 2000-talet. Då noterades det fyrsiffriga antal under flera höstar. Årsumman på drygt 150 ex. är den lägsta under 2000-talet efter 2016, då drygt 100 ex. noterades. Samtliga fynd gjordes längs västkusten förutom den fågel som sågs i nordöstra Vätern av en yrkesfiskare i mitten av november.

ANDERS WIRDHEIM

Spetsbergsgrißla

Uria lomvia

52/56–1/1

Vg: 1 vi. dr. rast. Aspen 27–28.10 (F) (Mathias Arnham, Hans Falklind, Magnus Hallgren m.fl.).

Hösten 2021 sågs det rekordmånga spetsbergsgrißlor på västkusten. Något långvarigt trendbrott blev det inte; ett fynd under senhösten i Västergötland faller väl in i mönstret för artens vanliga uppträdande i Sverige. Anmärkningsvärt är att årets fågel sågs i en insjö över en mil från havet. Den uppmärksammades av två sportfiskare då den följde efter deras båt.

JUHO KÖNÖNEN

FOTO: MATS ÅGREN

Spetsbergsgrißla *Uria lomvia*, Aspen, Västergötland, 28 oktober 2022.

Lunnefågel

Fratercula arctica

Sk: 2 ex. fördelade på jan (1) och dec (1).

Hi: 11 ex. fördelade på jan (3), feb (1), maj (2), okt (3), nov (1) och dec (1). En av fåglarna i maj sågs på Nidingen från 14.5 fram till 4.8 (Tommy Järås m.fl.).

Boh: Totalt 88 ex. (varav 15 döda) fördelade på jan (1), feb (39), mar (17), apr (1), maj (1), jul (1), aug (1), okt (11), nov (13) och dec (3).

Vg: Totalt 6 ex., samtliga från Vinga, fördelade på feb (2), okt (3), nov (1).

Lite drygt 100 lunnefåglar är ett för senare år relativt högt antal, men likt 2021 handlar det förmodligen till viss del om svältvandring. En förhållandevis hög andel av fynden utgörs av döda och avmagrade fåglar. Sommarfyndet från Nidingen förtjänar uppmärksamhet. Även de närmast föregående åren sågs lunnefågel på Nidingen

sommartid, men då handlade det om tillfälliga observationer. Detta är höll fågeln till på ön från mitten av maj till början av augusti.

ANDERS WIRDHEIM

Tärnmås

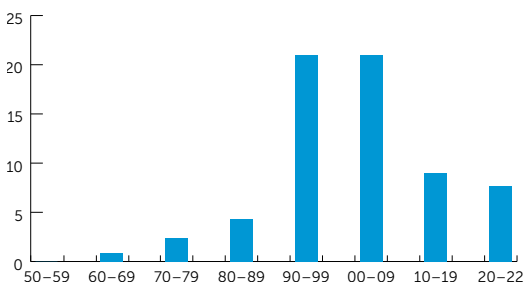
Xema sabini

Öl: 1 ad. str. S Ölands södra udde, Ottenby, 24.10 (Bosse Carlsson, Gunnar Steinholtz).

Boh: 1 1K deltog i kanten av ett måsdyk utanför Rörö 6.11 (Ingemar Åhlund).

Endast två fynd av denna högarktiska art är det lägsta antal som noterats sedan 2014 (också två fynd). Som framgår av tabellen nedan noterades tärnmåsen i högst antal under de båda årtiondena runt millennieskiftet. Därefter har antalet fynd minskat. Det är oklart om detta beror på en verklig minskning i de bestånd som kan passera Sverige under höstflyttningen eller om det snarare beror på att vi inte haft lika blåsiga höstar under senare tid. Även om årets fynd gjordes under senhösten, är det i september som merparten av Arktis tärnmåsar flyttar söderut genom Nordatlanten.

ANDERS WIRDHEIM

Genomsnittligt antal tärnmåsar *Xema sabini* per årtionde sedan 1950.

Rosenmås

Rhodostethia rosea

26/26–1/1

Sk: 1 3K ♀, funnen död sedan flera månader, uppspolad på stranden i Höllviken 26.4 (F) (Johanna Klein).

Rosenmåsens typiska ving- och stjärtteckning kunde ses på individen som påträffades i Höllviken, medan stora delar av kroppen och huvudet

var förstörda. Ett nästan osannolikt fynd med tanke på hur ovanlig rosenmås är. Men faktum är att även 1992 blev en rosenmås funnen död i Sverige, den gången påkörd av en bil i Vittangi.

MÅNS GRUNDSTEN

Svarthuvad mås

Ichthyæetus melanocephalus

Sk: 64 ex.

Bl: 1 ad. Leråkra 8.4. (Fredrik Lennartsson). 3 ad. ruv., Falckholmen, Tredenberg, 30 juni (Patrik Olofsson, Patrik Österblad). 3 ad. permanent revir, Norrören, Norje, 30.6 (Patrik Olofsson, Patrik Österblad). 1 1K Sydudden, Ut-lången, 2.9 (Samma som Trib erga, Öl, 23.8) (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 ad. str. NNO Grönhögen 22.3 (Manfred Dornhäuser). 2 ad. str. Ölands södra udde 2.5 (Olle Edlund, Bertil Briefe m.fl.). 1 1K Trib erga läge 23.8 (Olle Edlund, Bertil Briefe m.fl.). 2 1K, Ölands södra udde 30.8 (Olle Edlund, Bertil Briefe m.fl.). 1 1K Trib erga läge 31.8 (Kristoffer Olsson Stenman). 1 1K Gårdby hamn 1.9. (Pontus Wennesjö). 1 1K Båden 2.9 (Joakim Granholm). 1 3K str. SV Ölands södra udde 12.11 (Juho Könönen, Måns Grundsten m.fl.).

Gtl: 1 1K Rivet, Sundre, 25.8 (Mattias Andersson, Björn Wester).

Sm: 2 ad. Grönhammars udde 12.4 (Bengt Larsson, Bo

Gillberg). 1 3K Draven 29.4 (Bengt Larsson). 1 1K Draven 14.11 (Bengt Larsson, Roger Ahlman m.fl.).

Hl: Tot. 17 ex. under året, 8 på hösten, 9 på våren.

Boh: 1 2K Torslandaviken 6.5. (Ola Wennberg). 1 2K Torslandaviken 12.5 (Christer Fält, Mikael Molin). 1 1K Torslandaviken 5.8 (Ola Wennberg m.fl.). 1 1K str. S, Kråkudden, Hönö, 13.9 (David Armini, Mikael Molin m.fl.). 1 1K str. S Kråkudden, Hönö, 6.10 (Olle Edlund m.fl.).

Ög: 2 ad. Glänåstornet, Tåkern, 23.4 (Claud Youssif).

Vg: 1 1K str. S Vinga 6.10 (Mårten Wikström, Simon Carrington m.fl.).

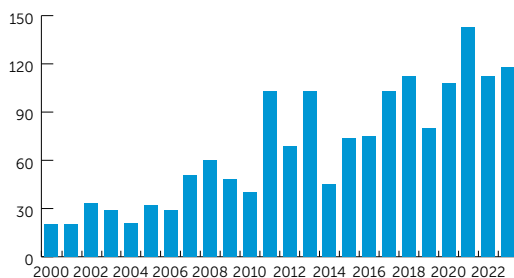
Srm: 2 ad. str. SV Slätterängen, Ågesta, 20.4 (David Kihlberg).

Upl: 2 ad. Årike Fyris, 14.4 (Weine Erlandsson m.fl.). 1 ad. Gränby, Årentuna, 18.4 (Martin Amcoff, Patrick Fritzson). 2 ad. Årike Fyris, 19.4 (August Thomasson m.fl.).

Vb: 1 3K Lillklyvan, Holms skärgård, 19.5 (Thomas Sundström).

Återigen ett fint år för svarthuvad mås med totalt 118 exemplar, exklusive ungar. Angående ung-fåglar blev antalet mycket magert från Blekinge, där de flesta strök med i fågelinfluensan. Antalet häckande par uppskattas till sex. 118 ex. är den näst bästa årssiffran någonsin efter 143 ex. 2020.

SIMON CARRINGTON

Antal svarthuvade måsar *Ichthyæetus melanocephalus* i Sverige 2000–2022.

Fiskmås

Larus canus

Fynd av underarten:

Rysk fiskmås

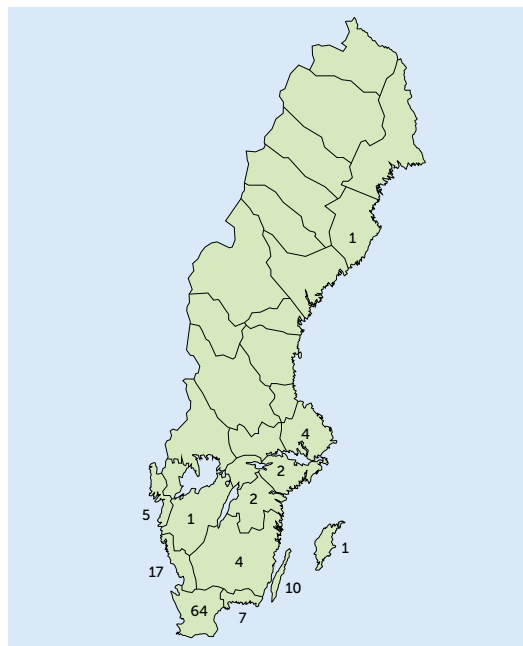
L. c. heinei

2/2–0/0

Tillägg 2018:

Sk: 1 ad. Simrishamn hamn 16.11 (F) (Jörgen Bernsmo).

I och med detta finns nu två godkända fynd av underarten. Raritetskommittén avser inte att

Antal svarthuvade måsar *Ichthyæetus melanocephalus* 2022, utöver ungar, fördelat på landskap.

granska fler rapporter eller publicera fler fynd av *heinei*. Dessvärre är bestämning svår – bara extrema individer (sannolikt från underartens östliga utbredning) går att bedöma som säkra *heinei*. En artikel i finska tidskriften *Linnut* visar att det sommartid i Finland går att hitta fiskmåsar av underarten *canus* med utseende som överlappar med *heinei*. Underarten *heinei* beskrivs finnas häckande från nordvästra Ryssland till floden Lena i centrala Sibirien. Formen förekommer sannolikt regelbundet i Östersjön framför allt höst- och vintertid (bl.a. finns flera ringmärkningsåterfynd från brittiska öarna, Nederländerna och Tyskland) och genom att publicera endast de mest extrema individerna kommer det i längden inte att ge en rättvisande bild av uppträdandet. Det finns ett fåtal andra underarter upptagna i listan *Förteckning över Sveriges fågeltaxa* som baserar sig på ringmärkningsåterfynd men där fältbestämning i princip inte är möjlig, t.ex. brittisk sillgrissla och isländsk tordmule. Förhållningssättet till rysk fiskmåsa blir härmed parallellt till dessa exempel.

MÅNS GRUNDSTEN

Kaspisk trut

Larus cachinnans

Samtliga fynd utom Sk, Bl, Hl, Öl och Gtl:

Sm: 31 1K och 4 2K, samtliga runt om Kalmar mellan 24.7–6.12.

Ög: 27 ex. (20 1K, 7 2K), 29.6–19.12.

Vg: 1 2K hane Falköpings reningsverk 9–31.1 (Albin Torsson m.fl.), 2 2K Södra Tynnered–Välen 1.1–15.2 (Hans Börjesson, David Armini m.fl.), 1 1K str. S vid Vinga 6.10 (Musse Björklund m.fl.).

Boh: 2 1K str. S vid Kråkudden, Hönö, 6.10 (Olle Edlund, David Armini m.fl.), 2 1K Björnhuvudet, Öckerö, 10.10. (John Andersson m.fl.), 2 1K Klåva, Hönö, 11.11 (John Andersson).

Srm: 1 2K Björshults soptipp 27.9 (Kalle Brinell, Samuel Wivstad m.fl.), 2 1K Björshults soptipp 8–15.11 (Kalle Brinell m.fl.).

Stockholm: Tot. 15 ex. varav ett vårfynd av en 2K-fågel. Resten mellan 26.7–11.11.

Upl: 6 1K, 4.9–18.11.

Vstm: Tot. 3 ex.

Gstr: 2 1K Forsbacka soptipp 18.8 (Peter Mathisen), 1 1K Forsbacka soptipp 23.8 (Peter Mathisen, Håkan Söderberg).

Den kaspiska trutens fyndbild fortsätter att utvidgas norrut, främst tack vare en ökad kunskap om arten, och fler riktade satsningar på soptippar och andra lokaler som attraherar trutar. Tre vinter-

fynd i Västmanland får ses som en del av detta fenomen.

SIMON CARRINGTON

Medelhavstrut

Larus michahellis

Sk: 1 2K under jan. 1 3K och 1 2K under maj. Under sensommar–höst 13 ad. och 2 1K. Under vintern 1 ad., och troligen samma 2K som förra vintern vid Flyinge kungsgård. Flest fynd runt Simrishamnsmrådet och därefter Trelleborg.

Bl: 1 2K och 1 ad. i febr och 2 ad. under hösten.

Gtl: 1 1K Rivet, Sundre, 29.7–1.8 (Erik Wahlgren, Carl Tholin m.fl.).

Medelhavstruten fortsätter att vara sparsamt förekommande i vårt land och det är i de sydligaste landskapen som chansen att se arten är störst. En kraftig minskning av antalet fynd kan noteras sedan början av 2000-talet. Svårigheter att urskilja rena individer från hybrider, samt högre ställda krav för godkända fynd, har sannolikt haft en negativ inverkan på antalet godkända fynd.

SIMON CARRINGTON

Fynd av underarten:

Atlanttrut

L. m. atlantis

0/0–1/1

Ög: 1 4K Gästadsverken 26.8–19.11 (F) (Christian Williams m.fl.).

Ny underart för landet! Allmänt anses att *atlantis* förekommer i huvudsak på Azorerna, Kanarieöar-

FOTO: JOAKIM EKMAN

Atlanttrut *Larus michahellis atlantis*, Gästadsverken, Östergötland 2022.

na och Madeira. Det finns ett fåtal fynd av *atlantis* på brittiska öarna och Island som fågeln i Linköping väl matchar i utseende. Kombinationen av det kraftigt streckade huvudet, en typisk teckning på handen med brett svart subterminalt band på femte handpennan och liten svart markering på ytterfanet av fjärde handpennan, liten vit fläck på tionde handpennan och kort grå tunga i basen på tionde handpennan, skiffergrå färg på ovasidan (en nyans mörkare än *michaellis*) samt en mörkfärgad framkant av tarserna är sammantaget karaktärer som talar för *atlantis*. Fågeln var förmodligen i sitt fjärde kalenderår. På bilder av linköpingsfågeln från november ses något diffus teckning på de yttersta handtäckarna, i övrigt är dräkten nästan i fullt adult dräkt. Benen var inte så kraftigt gult färgade som man hade förväntat sig av en helt adult fågel.

MÅNS GRUNDSTEN

Vittrut

Larus hyperboreus

Öl: 1 ad. str. S Sebybadet 14.11 (Manfred Dornhäuser, Einar Hedenblad m.fl.).

Boh: 1 2K Hyppelns kalv 28.1 (Ingemar Åhlund), 1 2K Breviks kile, Tjörn, 25.3 (Roberth Gustavsson) och 1 2K Vallerö, Orust, 19.5 (Stefan Oscarsson).

Srm: 1 3K Gladökvärn 6.1–13.2 (Erik Wahlgren, Raul Vicente, Petter Sundin m.fl.). 1 ad. str. Landsort 3.11 (Leif Godin, Bo Holst).

Vrm: 1 1K Oleby fiskodling, Torsby, 11–12.12 (Pär Olsson m.fl.).

Endast sju fynd fördelade på januari (2), mars (1), maj (1), november (2) och december (1). Detta är det lägsta antalet som noterats i landet på många år. Det förstärker en trend vi sett under 2000-talet mot ett allt mindre uppträdande av denna i

huvudsak arktiska art. Orsakerna till det minskade antalet fynd kan naturligtvis vara flera, men det ligger nära till hands att misstänka att klimatförändringarna påverkat uppträdandet i Sverige. De flesta vittrutar som ses i landet är yngre fåglar. Helt utfärgade, adulta, individer är mycket ovanliga. Därför kan fynden från Landsort och Sebybadet i november antas gälla samma individ.

ANDERS WIRDHEIM

Vitvingad trut

Larus glaucooides

Öl: 1 1K str. SV Ölands södra udde, Ottenby, 14.11 (Bosse Carlsson, Bill Andersson, Ronnie Nederfeldt m.fl.).

Gtl: 1 3K Visby hamn 2–13.2 (Hannes Andersson, Mattias Andersson m.fl.). Femte fyndet, senast arten observerades var 2012.

Hi: 1 2K Glommens hamn 19.1 (Magnus Andersson). 1 ad. Utters, Tvååker, 31.1–13.2 (Göran Christiansson, Lennart Johansson m.fl.).

Boh: 1 2K vid Gödered (Mikael Molin m.fl.) och Nordre älv, Kungälv, 13.1 (Joel Björberg, Teresa Björberg m.fl.).

Vg: 1 3K Varnhem 17.3 (Sylve Gustafsson, Sören Franseen). 1 2K Göteborgs hamn 5.4 (Calle Bergil).

Dlr: 1 3K Legranäs, Vattnäs, Mora, 6–23.4 (Lars Hansson m.fl.). Första fyndet i Dalarna.

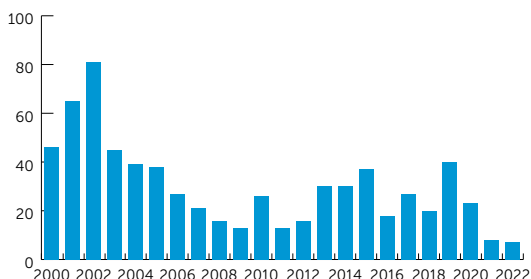
Rättelse:

Ett tidigare publicerat fynd finns från Dalarna 1932.

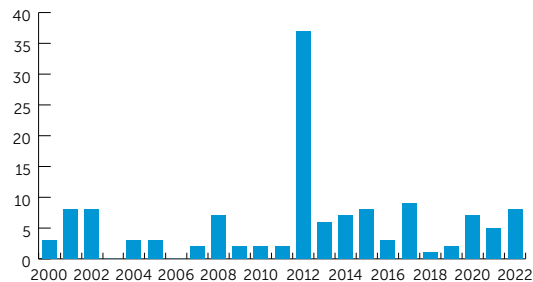
Fågeln finns monterad i Rörbäcksnäs skola och en ny granskning har visat att det är en vittrut.

Åtta fynd under året fördelade på januari (3), mars (2), april (2) och november (1). Antalet ligger i nivå eller strax över årstotalerna sedan år 2000. Det enda året som sticker ut är 2012, då landet nåddes av en smärre invasion från artens fästen i nordvästra Atlanten.

ANDERS WIRDHEIM

Antal vittrutar *Larus hyperboreus* 2000–2022.

Antal vitvingade trutar *Larus glaucooides* 2000–2022.

Sandtärna

Gelochelidon nilotica

90/106–1/1

Öl: 1 ad. Näsbybadsvägen 30.7 (Mikael Bouveng).

Ytterligare ett fynd av en tillfälligt förbiflygande fågel. Sandtärnor verkar vara notoriskt mobila när de i stort sett årligen dyker upp i Sverige. Denna gång sågs en sandtärna över en kustnära åker nära Näsbybadet där en stor ansamling skrattnåsar jagade nykläckta flygmyror.

MÅNS GRUNDSTEN

Skäggtärna

Chlidonias hybrida

32/41–1/2

Sk: 2 ex. Silvåkratornet, Krankesjön, 17.5 (F) (Anders Hansson, Arne Ellasson).

För andra året i rad sågs skäggtärna i Krankesjön, denna gång två adulta fåglar som rastade utanför Silvåkratornet. Fyndet i mitten av maj passar väl in i mönstret av tidigare fynd.

MÅNS GRUNDSTEN

FOTO: RICHARD EK

Skäggtärna *Chlidonias hybrida*, Krankesjön, Skåne, 17 maj 2022.

Vitvingad tärna

Chlidonias leucopterus

Sk: 1 1K Näsholmarna, Foteviken, 21.8 (Janne Dahlén). Ovanligt med ett år utan vårfynd i Skåne.

Öl: 3 ex. Albrunna kalkbrott 6.5 (Stefan Westberg m.fl.). 1 ad. Albrunna kalkbrott 4.6 (Hans Bjuringer, Joel Hallingfors, Sofia Loord m.fl.). 1 ex. Beijershamn 15.6 (Bengt Strindhagen, Maria Strindhagen m.fl.). 1 ad. Albrunna kalkbrott 17–20.6 (Karl-Erik Sundström, Gabriel Säll m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby, 3.11 (Eskil Friberg, Sixten Lindblom m.fl.).

Upl: 1 ex. Hjälstaviken 2.7 (Johan och Torbjörn Andersson m.fl.).

Efter ett par år med många fynd av vitvingad tärna så var vi under 2022 tillbaka på en låg nivå med sex fynd av nio individer. Fynden ligger utspridda tidsmässigt så det har inte varit något gemensamt inflöde under året. Mest anmärkningsvärt är att tre av fynden är från samma lokal, Albrunna kalkbrott på Öland, spridda över sex veckor. Dessutom mycket udda med ett fynd i november, vilket är det blott fjärde för landet.

MAGNUS STRÖMBERG

Svartnäbbad islom

Gavia immer

Inlands- och Östersjöfynd:

Sk: 1 ex. Juleboda–Ravlundavägen 1–4.1 (Johan Fagefors, Daniel Melchert m.fl.), 1 ad. str. S Brantevik 14.11 (Magnus Ullman).

Bl: 1 ad. str. O Björkenabben 11.5 (Philip Österblad, André Julinder).

Sm: 1 ex. str. S Revsudden, Kalmar, 17.10 (Bill Andersson).

Öl: 1 ex. Degerhamn 19.4 (Karl-Erik Sundström, Erik Hansson), 1 ex. Ölands södra udde 30.4 (Tobias Lilja Nordin, Ulrik Lötberg, Bertil Breife m.fl.), 1 ex. Ölands södra udde 10.10 (Lars Peter Jansson, Martin Tjernberg, Bosse Carlsson m.fl.), 1 ad. SV Ölands södra udde 11.10 (Bertil Breife, Olle Edlund, Manfred Dornhäuser).

FOTO: PETER GRAHN

Svartnäbbad islom *Gavia immer*, väster om Måseskär, Bohuslän, 29 mars 2022.

Vg: 1 ad. Vänersborgsviken 30.10 och 1.11.

Dls: 1 ad. Näs, Melleruds k:n 26.9–22.10.

Nrk: 1 ad. str. NV Venastugan, Rynningeviken, 28.10 (Ola Erlandsson).

Upl: 1 ad. str. Björn, Björns skärgård, 23.9 (Johan Södercrantz m.fl.).

Vrm: 1 ad. str. Skived, Forshaga, 5.9 (Per Gustafsson), 1 ad. Hammarö sydspets 26.11 (Ann-Sofie Jonsson m.fl.).

Hls: 1 2K Härte, Jättendal, 8–9.6 (Johan Myhrer m.fl.). Åttonde fyndet i Hls.

Nb: 1 ad. str. NO Rödkallen, Luleå skg, 25.5 (Per Lif, Mårten Müller, Musse Björklund), Femte fyndet i Nb.

Upptäddandet av svartnäbbad islom har varierat ganska kraftigt under 2000-talet, men de tre senaste åren har arten ökat i antal. Detta avspeglas såväl i de ovan noterade fynden i inlandet resp. Östersjön som längs västkusten. I Halland noterades totalt 30 ex. och i Bohuslän inte mindre än 42 ex. (eller 42–43 ex.). Totalt 96 ex. (med reservation för dubbelräkningar i form av fåglar som rört sig över landskapsgränserna) är det högsta antal som noterats i landet ett enskilt år. Fynden fördelas på 29 under vinter–vår, 1 sommartid och 66 under hösten. Antalet övervintrande svartnäbbade islommar i Kattegatt och Skagerrak ser ut att öka, något som även noterats i form av ett ökat antal sträckande fåglar vid Skagen på Jylland om våarna.

ANDERS WIRDHEIM

Vitnäbbad islom

Gavia adamsii

Januarifynd:

Sk: 1 ex. Fredshög 31.1 (Joakim Hagström, Peter Öhrström).

Sm: 1 2K+ N. udden, Visingsö, 25.1 (Martin Oomen, Rüdiger Kasche, Jan Blomqvist).

Öl: 1 ad. Triburga läge–Skärlovns hamn 25.1 (Bertil Breife, Gunilla Lundborg m.fl.).

Vrm: 1 2K Bäröskären, Segerstads skärgård, 1.1 (Johan Paakkonen).

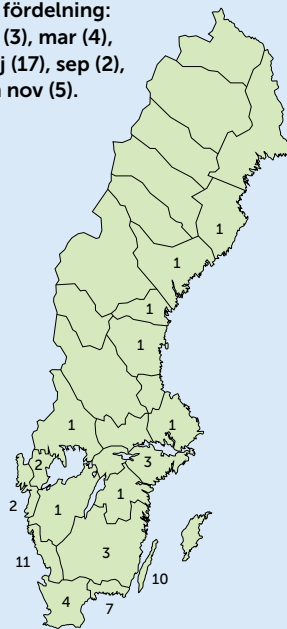
Hls: 1 ex. Tomashamn, Hornslandet, 1.1 (Mats Axbrink, Stefan Persson, Ida Almstedt m.fl.).

Januarifynden av vitnäbbad islom nämns här eftersom dessa tenderar att öka i antal. Kan det vara så att mildare vintrar, med mindre isläggning, innebär att denna arktiska art börjar övervintra i svenska vatten? Det har sedan länge varit känt att mindre antal övervintrar i danska vatten, även i Kattegatt.

ANDERS WIRDHEIM

Månadsvis fördelning:

jan (5), feb (3), mar (4),
apr (8), maj (17), sep (2),
okt (9) och nov (5).

Antal vitnäbbade islommar *Gavia adamsii* 2022 fördelat på landskap.

Svartbrynad albatross

Thalassarche melanophrys

4/4–1/1

Boh: 1 ad. Nakenbadet, Marstrandsön, 7.10 (F) (Anders Jihmanner, Per-Anders Brunström).

I hård sydvästsvind pressades en äldre svartbrynad albatross in mot svenska kusten, fågeln närmade sig land men vände snart och försvann utåt. Den sågs inte på fler ställen längs kusten denna gång. Senaste åren har det sannolikt uppehållit sig någon eller möjligen ett fåtal svartbrynade albatrosser i Nordsjöområdet – och vid lämplig västlig kuling/storm har chansen funnits att arten kunnat observeras i Sverige.

MÅNS GRUNDSTEN

Klykstjärtad stormsvala

Hydrobates leucorhous

Sk: 1 str Domsten 11.10 (Bengt Andersson).

Hl: 2 str. S Glommen 11.10 (Hans Wahlberg m.fl.), 1 str.

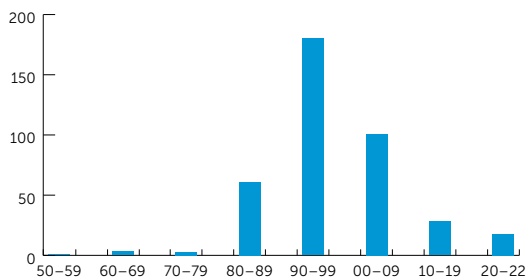
S Busör och Skälvik 11.10 (Carl Sörensen, Roy Ottosson m.fl.), 2 str. S i Laholmsbukten 11.10 (Johan Tufvesson, Christopher Gullander m.fl.), 1 str. S Glommen 30.12 (Emil Lundahl).

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 27.1 (Roger Eskilson, Mikael Molin, Mats Ågren), 1 ex. str. S Grosshamn, Sotenäs, 12.5 (Thomas Ring). 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 6.10 (Per Johan Ulfendahl, David Armini, Samuel Wivstad). 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 27.12 (Mattias Pozsgai, Dawid Johansson).

Vg: 1 ex str. S Vinga, 6.10 (Erik Rask m.fl.).

Endast elva ex. under året med den lite udda månadsvisa fördelningen januari (1), maj (1), oktober (7) och december (2). I summan kan det gömma sig dubbelräkningar, t.ex. 11 oktober. RRK Hl bedömer dock att det rörde sig om fyra olika ex. i landskapet 11 oktober.

ANDERS WIRDHEIM

Genomsnittligt antal klykstjärtade stormsvalar
Hydrobates leucorhous per årtionde sedan 1950.

Stormfågel

Fulmarus glacialis

Östersjöfynd:

Sm: 1 ex. Korsskär, Timmernabben, Mönsterås, 28.9 (Oscar Nordahl).

Längs västkusten sågs stormfågel under årets alla månader, men koncentrationen till de norra delarna av kusten var större än tidigare år. I Sk noterades endast 97 ex. medan det rapporteras ca 1 020 ex. från Boh med som mest 525 str. S vid Kråkudden, Hönö, 13 september (David Armini m.fl.). Sett på lite längre sikt har antalet stormfåglar som ses i Sverige minskat, vilket troligen är en direkt återspegling av att arten minskar i fågelbergen ute i Nordatlanten. Östersjöfynd är ovanliga och inte årliga.

ANDERS WIRDHEIM

Scopolilira

Calonectris diomedea

0/0–1/1

Sk: 1 ex. str. SV Kullen 14.9 (F) (Anders Lindén, Mårten Müller, Dan Persson).

Ny art för landet! Arten häckar framför allt i Medelhavet men ses under icke-häckningstid även i Atlanten. Arten ses även regelbundet på brittiska öarna i små antal. Att skilja scopolilira från systerarten gulnäbbad lira är ett delikat fältbestämningsproblem och i de flesta fall omöjligt i Sverige eftersom de så sällan kommer nära land. För publicering av fynd i Sverige krävs mycket noggrann dokumentation av vingundersidorna. Företrädesvis med hjälp av fotografi eller video. Scopoliliran visar arttypiskt på undersidan av den yttersta handpennan en vit tunga som minst är 20 procent av pennans längd (och även vita tungor på de två handpennorna innanför). Gulnäbbad lira saknar typiskt motsvarande vita tungor. Om en fågel uppvisar rudimentära tungor är det oftast svårt att avgöra vilken art det handlar om. Fågeln vid Kullaberg uppvisar just långa vita tungor på yttersta handpennornas undersida och bestämningen stärks ytterligare av endast svag markering på undersidan av armens vita framkant. Anmärkningsvärt att fyndet görs på samma lokal där Sveriges första och enda publicerade gulnäbbade lira gjordes 2021 och självklart också att Mårten Müller lyckats videofilma båda två, vilket varit mycket avgörande för bestämningen! Läs även upptäckarnas redogörelse för fyndet längre fram i *Fågelåret 2022*.

MÅNS GRUNDSTEN

FOTO: DAN PERSSON

Scopolilira *Calonectris diomedea*, Kullen, Skåne, 14 september 2022.

Ob. gulnäbbad lira/scopolilira

Calonectris borealis/diomedea

137/137–3/3

Sk: 1 ex. str. SV Norrebro hamn 13.9 (Håkan Johansson, Nina Fransson), 1 ex. str. SV Rålehamn, Tjällran, 14.9 (Nils Kjellén, Bengt Andersson).

Hl: 1 ex. Skallkroken, Haverdal, 12.9 (F) (Christian Jeppsson, Per-Ander Linder, Christopher Gullander).

Vg: 1 ex. str. S Kläveskär, Vinga, 6.10 (Jan Mogol).

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 13.9 kl. 18.40 (David Armini, Mikael Molin), 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 14.9 (Mikael Molin).

Svärbedömt antal individer, åtminstone två fåglar i svenska vatten 13–14 september. Men en av dessa, kanske till och med sannolikt så, kan ha varit samma som sedan bestämdes till scopolilira. En obestämd gulnäbbad lira/scopolilira passerade Rålehamn åt SV en knapp timme innan scopoliliran passerade Kullaberg 14 september. Se ovan avseende publicering av scopolilira.

MÅNS GRUNDSTEN

Grålira

Ardenna grisea

Sk: 23 ex. fördelade på sep (13), okt (9) och dec (1).

Hl: 33 ex. fördelade på aug (1), sep (6), okt (12), nov (9) och dec (5).

Boh: 43 ex. fördelade på sep (16), okt (10), nov (12) och dec (5).

Vg: 9 ex. fördelade på okt (3) och nov (6).

Till skillnad från flera andra havsfåglar förekom gråliran i förhållandevis stort antal den blåsfattiga hösten 2022. Årsumman från Boh är den högsta sedan 2014. Det totala antalet fåglar är omöjligt

FOTO: DAN PERSSON

Grålira *Ardenna grisea*, Kullen, Skåne, 13 september 2022.

att avgöra eftersom gråliran är en mycket stark och snabb flygare och kan passera längs hela svenska västkusten på endast några timmar. Den månadsvisa fördelningen med en kulmen i september–oktober följer tidigare mönster.

ANDERS WIRDHEIM

Större lira

Ardenna gravis

19/19–1/1

Boh: 1 2K+ rast. till havs V Orust 18.8 (F) (Peter Grahns).

Sågs till havs, på svenskt territorialvatten, från båt – en pelagisk tur för att bl.a. leta efter späckhugare. Liran sågs tillsammans med två stormfåglar och rastade tillfälligt på vattnet nära en strömfåra. Fortfarande är större lira en art som de allra flesta svenska skådare saknar på sina listor.

MÅNS GRUNDSTEN

FOTO: PETER GRAHN

Större lira *Ardenna gravis*, väster om Orust, Bohuslän, 18 augusti 2022.

Mindre lira

Puffinus puffinus

Sk: 13 ex. fördelade på maj (1), jul (5), aug (1), sep (1) och okt (5). Fyndet i augusti gäller 1 ex. födosökande utanför Torekovs hamn 21.8 (Klas Rosenkvist, Moa Pettersson m.fl.) – ett för svenskt vidkommande udda fynd av mindre lira.

Hl: 22 ex. fördelade på jul (6), aug (1), sep (8), okt (5) och nov (2).

Boh: 40 ex. fördelade på maj (10), jul (14), sep (10), okt (4) och nov (2). Högsta dagssumman 9 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 13.9 (Roger Eskilsson m.fl.).

Vg: okt (2) och nov (1), samtliga på Vinga.

Även mindre lira förekom i förhållandevis goda antal, men så är inte uppträdande i Sverige lika starkt förknippat med hårda västvindar under hösten som för övriga havsfåglar. Normalt ligger kulmen i juli månad, så också detta år även om ovanligt många fynd gjordes under hösten i september–november. Arten flyttar från sina europeiska häckningsområden mot södra Atlanten med kulmen i september. Fyndet av en födosökande fågel utanför nordvästra Skåne är udda.

ANDERS WIRDHEIM

Balearisk lira

Puffinus mauretanicus

39/39–1/1

Sk: 1 str. SV Mistluren, Kullaberg, 14.9 (F) (Mårten Muller, Anders Lidén).

Typiskt datum för fynd av balearisk lira i Sverige och alltså samma plats där det senare samma dag observerades en scopolilira.

MÅNS GRUNDSTEN

Svart stork

Ciconia nigra

Sk: RRK Skåne bedömer att minst fem fåglar setts under våren och troligen också fem ex. under sommar/höst. Det finns flera fynd rapporterade men flera rör troligen samma fåglar så ovan angivna antal är en samlad bedömning. Även i år har en fågel setts kring Söderåsen under större delen av sommaren, men inga uppgifter som tyder på häckning finns.

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Svart stork *Ciconia ciconia*, Nabben, Skåne, 12 augusti 2022.

Bl: 1 ex. V Sölvesborg 27.5 (F) (Philip Österblad m.fl.).

Öl: 1 ex. Gösöslunda–Bredinge–Neptuni åkrar–Färjestaden–Långserum–Rönnerum 18–27.5 (Stig Svensson, Robin Isaksson, Tobias Ulvgård m.fl.).

Hi: 1 ad. Baramossadammen, Hasslöv, 17.5 (Martin Åkesson m.fl.). 1 ad. Sperlingsholm, Halmstad, 24.5 (Göran Lindh, Margareta Lindh). Inga starkare indicier på häckning i Halland, men Hallandsåsen verkar, likt de helskånska åsarna, ha en dragningskraft för denna art.

Vg: 1 ex. Frugårdsudde, Dättern, 18.5 (Lennart Olsson, Kent Kristenson, Johan Andin).

Femton fynd av lika många individer innebär att det fortsätter att observeras få svarta storkar i vårt land. Skåne är i vanlig ordning kärnområdet och det är troligt att nästa konstaterade häckning kommer att upptäckas där eller vid Hallandsåsen. Det ska bli intressant att se hur det blir med observationer framöver med tanke på att svart stork har återhämtat sig en del i några områden inom sitt europeiska utbredningsområde.

MAGNUS STRÖMBERG

Havssula

Morus bassanus

Östersjö- och inlandsfynd:

Sk: Längs landskapets Östersjökust uppträdde arten likt de senaste åren relativt vanligt. Precis som förra året sågs arten här alla månader förutom en – juli. Flest blev 11 str. Nabben 8.10 (Mattias Ullman, Måns Karlsson m.fl.).

Bl: Ny rekordnotering med 7 fynd fördelade på apr (2), maj (2), jun (1), okt (1) och nov (1).

Sm: Ett fynd av en fågel som dog vid Brunnstorp i södra Vättern 12.7, 1 ad. funnen död Åsnen 20.7 (Jan Sikkema).

Öl: Sex fynd fördelade på feb (1), maj (2), jun (1), sep (1) och nov (1).

Vg: Under juni–juli gordes fynd av fyra levande äldre sulor som alla var i dåligt skick, samt en fågel som hittades död. Av allt att döma var de drabbade av fågelinfluensa.

Dls: 1 3K rastande vid Hjortens udde, Melleruds kommun, 25.6. Fågeln var utmärkt glad och påträffades död dagen efter.

Ög: 1 2K str. N Häradsjärn 17.5 (Elis Ölfvingsson, Axel Jensen, Christian Williams). Femte fyndet i Ög.

Upl: 1 2K str. N Gamla hamnen, Örskär, 28.5 (Martin Fransson, Oscar Engström m.fl.).

Vrm: 1 3K- Stora Livlundsmossen, Blomskog, 5.7 (grnm Värmlands rapportkommitté). Tredje fyndet i Vrm.

Fynden av havssula i Östersjön har ökat i takt med att arten ökat ute i Atlanten. Den förekom också ovanligt talrikt i svenska vatten under vintern och våren samt, tyvärr måste vi säga, även under sommaren. Då påträffades ett stort antal döende

eller döda fåglar, det stora flertalet drabbade av fågelinfluensa. Ursprunget för dessa var brittiska öarna, där stora utbrott noterades i flera av områdets största kolonier. Trots detta noterades flera höga dagssummor under hösten, då utbrottet klingat av, bl.a. 1 505 ex. str. S Kråkudden, Hönö, Boh, 13 september (David Armini m.fl.) och 985 str. Tjällran, Sk, 14 september (Bengt Andersson, Nils Kjellén).

ANDERS WIRDHEIM

Toppskarv

Gulosus aristotelis

3/3–5/5 (utanför västkusten)

Häckningsfynd:

Sk: Från Hallands Väderö i slutet av april rapporteras 50 ex. i lämplig biotop på Vinga skär, och 12 ruvande på Orskären (Thomas Wallin, Karl G Nilsson, Bengt Paulsson).

HI: Inga uppgifter om antalet häckande par har rapporterats. En ny häckningslokal upptäcktes under året och sannolikt fortgår ökningen. Uppskattningsvis häckar 25 par i Halland.

Vg: Tre par Inre Tistlarna (Gösta Olofsson).

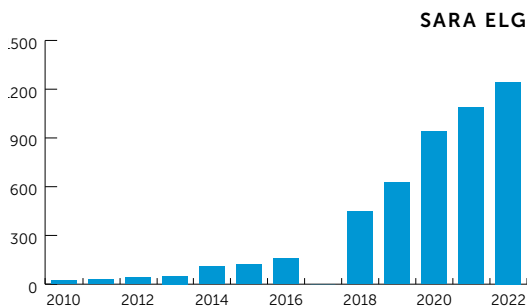
Boh: Det häckande beståndet i Bohuslän uppgick 2022 till minst 1 200 par (Tommy Järås, Matti Åhlund; Soteskär och Bonden kontrollerades inte under året, där har siffran för 2021 använts i skattningen). Av allt att döma har arten detta år börjat häcka med några ensaka par på Torreskär utanför Öckerö (Ingemar Åhlund, Björn Dellming).

Anmärkningsvärda fynd:

Bl: 1 2K Lindö udde 28.2 (F) (Fredrik Lennartsson).

Toppskarven fortsätter att öka och totalt bedöms det häckande beståndet nu uppgå till minst 1 245 par. Skåne, Halland och Bohuslän noterar både ökande antal häckande par och toppnoteringar av antal individer. I Göteborgs skärgård i Västergötland konstaterades något färre häckande par och lägre toppnotering, men som får ses som en årsvariation. Enligt Svensk Fågeltaxerings inventering av kustfågelrutor kan en viss avmattning av ökningen eventuellt ses under häckningstid medan vinterinventeringar visar på en fortsatt kraftig ökning av övervintrare. Majoriteten av de häckande paren finns på Väderöarna i norra Bohuslän som numera hyser drygt 1 000 par. I Kosterhavet 23–24 september noterades hela 5 060 toppskarvar, vilket är den högsta siffran någonsin. För andra året i rad gjordes fynd även utanför västkusten då Blekinge fick sitt andra

fynd för landskapet. I Skåne gjordes fyra fynd i Öresund varav tre på Nabben. Fyndet på Nabben 12 september blev första godkända fyndet utanför nordvästskåne.

Antal häckande par toppskarv *Gulosus aristotelis*. För 2017 saknas uppgifter.

Bronsibis

Plegadis falcinellus

48/51–3/4

Sk: 1 ex., troligen samma kringströvande individ, sågs vid Gäddängen 22.5 (Johan Johnmark, Oscar Stahle m.fl.), Store Ma våtmark, Öved, 23.5 (Olof Ramel m.fl.), Klingavälsåns utlopp 23.5 (Jens Morin m.fl.) och Vellinge ängar 26.5 (Peder Clase, Peter Öhrström m.fl.).

Bl: 1 ex. str. SV Orranäs, Karlskrona, 28.5 (Knud Jønsson). Tredje fyndet i Bl.

Öl: 2 ex. Petgårde träsk och Möckelmossen m.fl. platser på södra Öland 23–28.5 (Anders Sennmalm, Staffan Rodebrand, Lars Lindell m.fl.).

HI: 1 ex. Munkagårdsfloen 20.5, rastade kort och str. sen V (Åsa Lundgren Eriksson).

Ög: 1 ex. förbiflygande vid Tåkern 22.5 (Lars Gezelius). Fjärde fyndet i Ög, andra för Tåkern.

Fynd i fem landskap av rimligen minst fyra individer. Ovanstående fynd på Öl och i Ög gjordes samtidigt med fynden i Sk. Bronsibisen är väl spridd över världen men bedöms i sin helhet ha en ogynnsam utveckling ("Species factsheet: *Plegadis falcinellus* (BirdLife International, 2023)). Arten är dock på frammarsch i Europa.

LARS LINDELL

Skedstork

Platalea leucorodia

Sk: 1 ex. Farhult 25.5 (Jan Svensson), Flygeltofta ängar, Lundåkrabukten, 25–26.5 (Emil Lundahl m.fl.), Kämpingevassen 27–28.5 (Patrik Lagerstedt m.fl.), Lilla Hammarsnäs 29.5 (Peter Öhrström) och slutligen, någon timme senare, 1 str. V Skanörs Ljung 29.5 (Johan

Lorentzon). RRK Sk bedömer att samtliga observationer utgörs av samma individ. Fågeln var troligen 2K, och dessutom var den individmärkt med en gul flagga på höger tibia (ev. från holländskt projekt).

Hi: 2 ex. i april, 2 ex. i maj och 4 ex. i juni. Fynd gjordes på många olika lokaler och under långa perioder.

Vg: 1 3K Styrö 8.5 (Andy Hultberg). 1 2K Torslandaviken 8–14.5 (Christer Fält m.fl.) och 1 ad. Torslandaviken 21–28.5 (Christer Fält m.fl.).

Boh: Ovanstående fynd vid Torslandaviken gäller också Boh, då gränsen mellan landskapen går igenom lokalen.

Möjligtvis tolv ex., allt som allt, om inte dubbelräkningar har skett. Antalet ligger då i den storleksordning som vanligtvis gällt under den senaste tioårsperioden. Återigen ett år med fynd enbart i sydvästra Sverige.

LARS LINDELL

Natthäger

Nycticorax nycticorax

35/34–2/2

Sk: En ad. sågs kring Tommarpsåns utlopp, Åbackarna i Simrishamn 20–22.5 (Johan Hammar m.fl.).

Srm: 1 ad. Liljeholmen, strax söder om centrala Stockholm, 14.6 (Jan Ivar Ivarsson).

Två fynd. Första fynden sedan 2018. Fynd nummer två i Sörmland, och elfte fyndet för Skåne.

FREDRIK FRIBERG

Kohäger

Bubulcus ibis

18/18–3/3

Vg: 1 ex. Stora Bjurum, Hornborgasjön, 23–27.5 (F) (Ingemar Nilsson gm Rrk Vg Magnus Hallgren).

Vrm: 1 ex. Kårebol 10–11.5 (F) (Jan Håkansson).

Dlr: 1 ex. Våmhus 9.5 (F) (Pär Johansson, Lena Pettersson, Cecilia Fahlén m.fl.).

Vb: 1 ex. Änäset 5–6.10 (F) (Pär Cardon gm Niklas Andersson), Skellefteå hamn 8–9.10 (F) (Patrick Degerman, Erik Normark, Daniel Strömberg) och Äviken, Gärdefjärden, 10–21.10 (F) (Allan Larsson, Daniel Strömberg, Lena Andersson).

Första spontana kohägern i Sverige hittades död i juli 1987 i Uppland. Nästa fynd gjordes först 2002 och hälften av fynden är gjorda efter 2010. En individ sågs redan 1985 i Skåne men den var på flykt från Köpenhamns zoo och placerades i kategori E. Därtill sågs en individ av underarten *coromandus* i norra Sverige 1994. *Coromandus* förekommer närmast oss, som kortdistansflyttare, i stora delar

av sydöstra Asien och fyndet placerades i kategori D. Årets fynd i Dalarna och Värmland bedöms att röra sig om en och samma individ. Den rörliga höstindividen i Västerbotten sågs i urbana miljöer och den var troligtvis med om en trafikolycka men verkade sedan ha återhämtat sig.

JUHO KÖNÖNEN

FOTO: PATRICK DEGERMAN

Kohäger *Bubulcus ibis*, Skellefteå hamn, Västerbotten, oktober 2022.

Silkeshäger

Egretta garzetta

Ett riktigt bra år! Med alla landskapsuppskattningar sammantaget – RRK har i sina respektive rapportområden tagit hänsyn för dubbelräkningar – så landar vi på 22. Dock tror vi att samma individer rört sig mellan landskap så en försiktig bedömning är att grovt räknat 15 ex. har setts totalt. Flera landskap noterar påfyllning i statistiken: Nrk (fynd 6–7), Ög (nr 6), Vstm (nr 4–5) och Mpd (nr 3).

Nordligt fynd: **Mpd:** 1 ex. rastande Bergafjärden–Björköviken, Njurunda, 27.5 (Anders Johansson m.fl.).

FREDRIK FRIBERG

Mindre skrikörn

Clanga pomarina

Sk: Årets enda individ sågs vid Benestads backar 11.6 (Nils Kjellén). Vårfynd är fortfarande relativt ovanliga. Att endast en individ ses under året har även hänt 2019 och 2010. Under 2015 uteblev arten helt.

Bl: En 2K-fågel sågs vid Ramdala 12–13.9 (F) (Anders Rimne m.fl.) och bilder visar att det är samma individ som också sågs på Öland den 12.9. Arten är inte årlig i Blekinge.

Öl: En 3K+ sågs på ett flertal lokaler på södra Öland 19–28.5 (Birger Risberg, Ulf Sperens, Anders Hansson m.fl.). Under hösten sågs 1 2K den 12.9 och 16–18.9 på södra Öland (F) (Stefan Ettestam, Fredrik Forsberg, Bo Holst m.fl.). Höstfågeln sågs också två dagar i Blekinge innan den flög tillbaka till Öland igen.

Tillägg 2012:

1 ad. södra Öland 7–15.8 2012 (Erik F Nordberg, Ulrich Jessen m.fl.).

Endast tre ex. under året är klart under medel. Under våren sågs faktiskt två olika individer, men hösten var ovanligt mager med endast ett fynd. Bilder visar att samma individ sågs först på Öland, den 12 september, och senare samma dag i Blekinge.

MATTIAS ULLMAN

Större skrikörn

Clanga clanga

Öl: 1 2K+ södra Öland 12–18.10 (F) (Björn Erixon, Lars Lundmark, Hans Marken m.fl.).

Upl: 1 3–4K Djupängen, Värmdö, 19.6 (F) (Lennart Zwahlen).

FOTO: HANNU KIUTTU

Större skrikörn *Clanga clanga*, södra Öland, 18 oktober 2022.

Endast två ex. under året innebär ännu ett mager år. Att arten uteblir i t.ex. Skåne är ovanligt.

MATTIAS ULLMAN

Dvärgörn

Hieraetus pennatus

31/31–0/0

Tillägg 1980:

Sk: 1 mörk fas Krankesjön 25.6 (Håkan Örtman).

En nyinkommen rapport på landets tredje fynd av dvärgörn har behandlats av Raritetskommittén. Fyndet har redan publicerats för 26.6 1980 (VF 40:494) och med den nya informationen konstateras att fågeln sågs redan dagen innan. Den nu godkända rapporten påverkar inte fyndtotalen.

JUHO KÖNÖNEN

Stäppörn

Aquila nipalensis

59/59–1/1

Sk: 1 3K Törringe–Toarp–Tutarmossen 27–28.3 (F) (Mark Hammarstedt).

Årets enda fynd rör sig om samma fågel som sågs under november 2021 i Västergötland. Sannolikt övervintrade den i södra Sverige men undgick upptäckt hela vintern och sågs aldrig efter observationerna i Skåne. Det var allmänt sämre för ovanliga *Aquila*-örnar i landet under 2022, t.ex. uteblev de helt i Falsterbo under hösten.

JUHO KÖNÖNEN

Kejsarörn

Aquila heliaca

13/13–0/0

Korrigerig 2019:

Ett fel i Raritetskatalogen har uppmärksamats som härmed rättas. Felet rör fyndtotalen av kejsarörn i Sverige. En 2K kejsarörn sågs i sydvästra Skåne 7.10–28.11 2018, och en 3K kejsarörn fanns i sydvästra Skåne 3.1–6.4 2019. Observationerna har felaktigt behandlats som olika individer (F 2019:135). Eftersom observationerna rör en och samma individ ska de behandlas som ett och samma fynd varför det totala antalet påträffade kejsarörnar rätteligen ska vara 13.

RAUL VICENTE

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Juvenil stäpphök *Circus macrourus*, Lilla Hammars näs, Skåne, 12 september 2022.

Stäpphök

Circus macrourus

Provinser med färre än 11 fynd:

Hrj: 1 2K hona Golfbanan, Ljusnedal, 10.5 (Thomas Svanberg), 1 4K hanne Flatruet 4.7–18.8 (Jonas Ekring, Marie Teilmann, Christian Allard m.fl.), 1 1K Småtjärnarna N Falkvålen, Flatruet, 16.8 (Anders Johansson).

Jmt: 1 3K+ hanne Tullingsås, Ström, 28–29.4 (Robert Jansson, Tor Persson, Marie Griph).

Ås lpm: 1 2K Malgovik 174, Vilhelmina, 23.5 (Isak Vahlström).

P lpm: 1 ad. hanne Glommersträsket V, Glommersträsk, 25.7 (Matthis Kaby).

Lu lpm: 1 hona Vuollerim, Porsi kraftstation, 17.5 (Mats Karström, Bengt Larsson, Ingemar Pettersson m.fl.).

T lpm: 1 ad. hanne födosökande Dammarna Svappa-vaara, 2.5 (Lotta Nygård), 1 hanne Vittangi 14.5 (Robert Flygare, Åke Flygare), 1 hanne Tavvavuoma 29.5–2.6 (Tom Arnbom, Niclas Ahlberg).

Tredje fyndet i Pite lappmark, femte, sjätte och sjunde i Härjedalen, sjunde i Lule lappmark, åttonde, nionde och tionde i Torne lappmark och det tionde för Jämtland. 4K-fågeln i Härjedalen utgjorde ett spännande återfynd från Spaniens hittills enda kända häckning av stäpphök, som ägde rum 2019. Honan i det häckande paret var i sin tur avkomma från Nederländernas första stäpphökshäckning 2017. Sammanlagt noterades

under 2022 ca 426 stäpphökar, därav ca 146 på våren (april–juni) och ca 280 under hösten (juli–oktober). Ett gott resultat (det tredje högsta efter toppåren 2020 och 2019), men säkerligen ingår många multipla noteringar av samma individer som rört på sig kortare eller längre sträckor. Antalet 1K-fåglar under hösten var relativt stort, vilket talar för en lyckad häckningssäsong i Finland. Det potentiellt hetaste området för stäpphök på svenskt territorium är östra Norrbotten och nordöstra Lappland. Trots god tillgång på smågnagare där rapporterades bara ströfynd under sommarmånaderna. Vi tycks få vänta ett tag till på den första konstaterade Norrlandshäckningen.

ANDREAS LIVBOM

FOTO: JÖRGEN LINDQVIST

Juvenil stäpphök *Circus macrourus*, Gotland, 2 september 2022.

Stäpphök x ängshök

Circus cyaneus x C. pygargus

1/1–0/0

Tillägg 2020:

Upl: 1 3K+ hanne Landsbergaslätten 20.8 (F) (Curt Johnsson, Yngve Hareland).

Det nu publicerade fyndet anses vara samma fågel som redan godkänts från 2021 i samma trakter. Kronologiskt är detta alltså den första observationen av denna mycket ovanliga hybridkombination. Läs mer om fyndet i *Fågelåret 2021* (F 2021:149).

JUHO KÖNÖNEN

Tornuggla

Tyto alba

20/20*–2/2

Sk: 1 1K ringm. Falsterbo fyr 19.10 (F) (Janne Dahlén, Björn Malmhagen, Kaj Svahn).

Vrm: 1 4K ♀, ringmärkt i Tyskland som bounce 2019, Aplungstorp 37, Åmterviksområdet, 274 (F) (gm Per Gustafsson).

Sedan Raritetskommittén tog över granskningen av tornuggla 2017 har en tredjedel av fynden, åtta stycken, gjorts i Skåne. Ugglan i Värmland är första fyndet för landskapet. Den hittades nyligen död i ett spannmålsmagasin och finns i dag i Naturhistoriska Riksmuseets samling. Fågeln var ringmärkt som bounce i Dessau i östra Tyskland i juni 2019 och därmed kan åldern spikas till 4K.

*Totalsumman avser fynd godkända fr.o.m. 2017.

JUHO KÖNÖNEN

FOTO: HENRIK WALDENSTRÖM

En tornuggla *Tyto alba* ringmärktes 19 oktober 2022 vid Falsterbo fyr, Skåne, av Janne Dahlén.

Härfågel

Upupa epops

Häckningar och troliga häckningar:

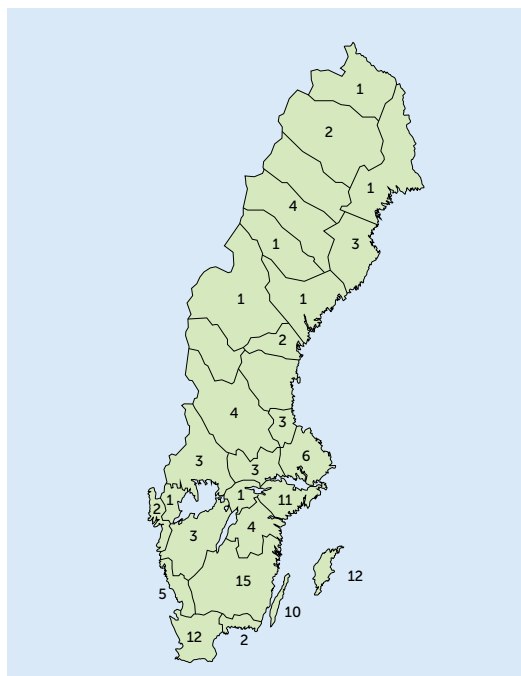
Sk: En häckning konstaterades i Lunds k:n, där ett par byggde bo i en hällig björk och fick ut en unge, 17.6–13.8 (Staffan Bensch, Jens Morin m.fl.).

Öl: Trolig häckning eller häckningsförsök noterades på tre, möjligen fyra lokaler. Häckningsresultat är okänt från samtliga platser.

Sm: En trolig häckning i Vimmerby k:n, där ett par höll permanent revir 14.5–14.6 (Johan Wiktorsson, Calle Ljungberg m.fl.).

Återigen ett starkt år med en häckning, 4–5 trol./möjl. häckningar samt många fynd. Totalt gjordes ca 113 fynd i 28 rapportområden. Från Götaland rapporterades 66 fynd, Svealand 28 fynd och Norrland 19 fynd. Det är en fördelning över landet som är rätt typisk och återkommande över tid. Som vanligt gjordes flest fynd (ca 60 %) under våren (april-maj), 16 fynd gjordes i juni-augusti och 19 under hösten (september–november). Ett fynd gjordes i december. (Dlr). Femton av nitton fynd i Norrland gjordes under hösten.

LARS LINDELL

Fynd av härfågel *Upupa epops* 2022 fördelat på landskap.

FOTO: HANS CRONERT

Biätare *Merops apiaster*, Backåkra, Skåne, 31 juli 2022.

Biätare

Merops apiaster

Sk: Skånes tredje fynd av häckande biätare gjordes vid Backåkra, Hagestads naturreservat, 76–21.8 (Hans Cronert, Leif Karlsson m.fl.). Paret häckade i en upptrampad sandblotta i en betad slänt och fick totalt ut fem ungar. Innan det blev uppenbart att paret försökte häcka hade uppgifterna redan hunnit spridas, och häckningen gjordes därför offentlig när ungarna börjat bli flygga. Många hundra tillresta kunde bevaka föräldrarna när de flitigt fraktade hem humlor, fjärilar och trollsländor. De första ungarna lämnade boet kring 8.8, därefter höll sig familjen i närheten fram till 21.8 då alla sju sågs på vingarna tillsammans första gången. Övriga fynd under året: 1 ex. Glumslövs backar 11.5 (Mikael Olofsson), 1 ex. Falsterbo fyr 1.6 (Christer Landgren), 2 ex. Ravlunda 5.6 (Ingemar Ander), 7 ex. Sösdala, Hässleholm, 23.8 (Bengt Hansson, Tove Thomasson), 1 ex. Nybroåns mynning 26.8 (Nils Eriksson). Fyndet från Sösdala bedöms vara Backåkra-familjen och visar att biätare kan vara rörliga över större områden efter häckningen innan de påbörjar flytten söderut. Fyndet från Ravlunda 5.6 gäller eventuellt även det paret innan de etablerat sig i Backåkra. Fyndet vid Nybroåns mynning handlar möjligtvis också om en fågel från Backåkra.

Bl: Fyra fynd av totalt 4 ex.

Öl: Ca åtta fynd av totalt ca 11 ex.

Hj: Två fynd av totalt 11 ex. (10 ex. Hjälmns våtmark, 20.5; Eleonora Petzäll m.fl.).

Gtl: Fyra fynd av totalt 5 ex.

Srm: 1 ex. Landsort 27.5 (Johan Lind m.fl.) och 1 ex. str. S Horssten 9.6 (Michael Bergman).

Upl: 1 ex. str. S Haninge 10.6 (Oscar Carheden) och 1 ex. Åkersberga 21.7 (Erik Koppe).

Totalt ca 24 fynd av ca 37 ex. och en häckning. Fynd i sju rapportområden. Antalet ströfynd och antalet rapportområden är i normal omfattning.

LARS LINDELL

Blåkråka

Coracias garrulus

Boh: 1 2K Liveröd, Naverstad-Mo, Tanum, 13–14.8 (Åse Röman, Gardar Thorleifsson, Mats Ottosson) och samma fågel Tånga, Havsten, Uddevalla, 16–23.8 (Niklas Läckström, Peter Nilsson m.fl.).

Från den senare platsen finns 500 rapporter i AP! Detta är blott andra fyndet under den senaste tioårsperioden. Arten saknas under tio av de 23 åren på 2000-talet. På 1990-talet saknades det fynd under ett år. Enligt *European Red List of Birds 2021* (BirdLife International, 2022) är statusen för blåkråkan i Europa minskande. För EU-delen av Europas länder, där en mindre del av världsdelen blåkråkor finns, saknas en samman-tagen bild över utvecklingen.

LARS LINDELL

FOTO: BJÖRN ÖQVIST

Blåkråka *Coracias garrulus* uppvaktad av skata pica pica, Bohuslän, 2022.

Aftonfalk

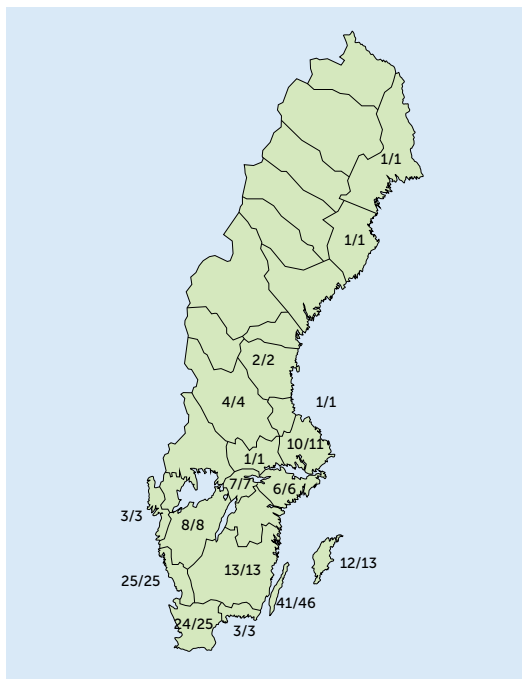
Falco vespertinus

Fynd i Norrland (5 st.):

Gstr: 1 3K+ hane Åbyn, Bergby, 29.7 (Håkan Söderman).

Hls: 1 2K hona Ålsjön 26.5–6.6 (Robert Lindberg m.fl.), 1 1K Britas backe, Ålsjön, 21.8 (Dick Munter).

Vb: 1 1K Skärberget, Umeälvens delta och slätter, 30.8 (Emmanuel Naudot, Christer Olsson, Marcus Östman m.fl.).

Fynd av aftonfalk *Falco vespertinus* under 2022.
Antal fynd/antal individer.

Nb: 1 1K Rödkallen, Luleå skg., 28–29.9 (Andreas Degerman, Lars Sandberg, Staffan Sundin m.fl.). Aftonfalken var årlig i landskapet de första åren av 2000-talet men efter 2006 har bara 5 fynd gjorts (Rrk Norrbotten).

Tillägg 2021:

Sm: 1 2K honf. Gynkelstorp Grantorpet, Tolg Gränsborg, 5.6 (Jimmy Danielsson).

Srm: 1 2K+ hona Skogsstigen, Trosa, 7.6 (Göran Andersson).

171 aftonfalkar under året innebär den näst högsta årssumman någonsin, endast slaget av det enorma inflödet 2019 då sanslösa 943 individer noterades. En stor del av aftonfalkarna som sågs var 1K-fåglar under hösten men det gjordes även en hel del fynd under våren. Årets första fynd gjordes den 9 maj och det sista den 12 oktober. På andra sidan Östersjön uppträdde aftonfalkar i betydligt större mängd än i Sverige. I Finland observerades närmare 1 900 individer så med tanke på det kunde man ha förväntat sig ännu fler aftonfalkar i vårt land. Troligen fungerade Östersjön som ett hinder för många falkar.

MAGNUS STRÖMBERG

FOTO: BJÖRN ÖQVIST

Aftonfalk *Falco vespertinus*, Alingsås, Västergötland, 2022.

Eleonorafalk

Falco eleonorae
23/23–0/0

Korrigerig 2021:

Sk: Observationen i Simrishamns hamn gjordes rätteligen 8.8, och inte i oktober som felaktigt angavs i *Fågelåret 2021* (F 2021:149).

JUHO KÖNÖNEN

Isabellatörnskata

Lanius isabellinus
5/5–0/0

Fynd av underarten:

Mongoltörnskata
L. i. isabellinus
5/5–0/0

Sedan tidigare har fem fynd av isabellatörnskata publicerats i *Fågelåret*, men utan angivande av underart. Isabellatörnskata indelas, efter splitten av isabellatörnskata och turkestantörnskata, i underarterna *isabellinus* (främst Mongoliet

och nordligaste Kina), *arenarius* (Tarimsänkan med omnejd) och *tsaidamensis* (Qaidam Pendi och Qinghai, Kina) (Rapport 5 från Tk, 2014). I Raritetskommitténs genomgång av de fynd som dittills gjorts skrev Magnus Hellström i sin artikel i *Vår Fågelvärld* 8/2007 att det med hänsyn till den begränsade flyttning som underarten *arenarius* uppvisar är osannolikt att den skulle uppträda i Europa, och vidare att underarten *tsaidamensis* är en än mindre realistisk gäst till Sverige. Raritetskommittén gör i linje med detta bedömningen att samtliga fynd i Sverige avser underarten *isabellinus* och att *isabellinus* därmed tas med i *Förteckning över Sveriges fågeltaxa* (se birdlife.se/rk).

MAGNUS CORELL

Svartpannad törnskata

Lanius minor

Gtl: 1 ex. Västergårde, Sundre, 26.6 (Michael Tydén, Lars Jonsson m.fl.).

Hls: 1 2K+ Flygstaden 30.9 (Tord Swales).

Ång: 1 ex. Överön, Öfjärden, 22.5 (Gunnar Bohman, Torbjörn Johansson m.fl.).

Vb: 1 2K+ Öndebyn, Bygdeå, 15–18.8 (Elias Forsberg, Rolf Sandberg, Niklas Andersson m.fl.).

Fyra fynd, vilket är det "nya normala" (1–4 fynd per år 2017–2022). Som bäst under 2000-talet var 2013–2014 med 13 respektive 10 fynd. Median-

FOTO: PATRICK DEGERMAN

Svartpannad törnskata *Lanius minor*, Bygdeå, Västerbotten, 18 augusti 2022.

värdet för 2000-talet är sjunkande, nu fem fynd, tidigare sex fynd. En fortsatt knackig fyndbild är att vänta med tanke på artens tillbakagång i vissa delar av Europa.

LARS LINDELL

Rödhuvad törnskata

Lanius senator

99/99–3/3

Bl: 1 3K+ hanne Byn, Utlängan, 16.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist), 1 2K hona Saltstensudden, Utlängan, 20–21.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist), 1 2K hanne Byn, Utlängan, 7–8.6 (F) (Lars-Gunnar Lundquist).

Med årets fynd har antalet rödhuvade törnskator som påträffats i Sverige passerat hundrastrecket. Den uppmärksamme läsaren noterar förstås att samtliga årets tre fynd gjordes på mindre än tre veckor, på en och samma ö och dessutom av en och samma upptäckare! Sedan tidigare finns det totalt sex fynd från Blekinge, men bara ett av dessa har gjorts efter millennieskiftet, vid Uttorp 2012.

MAGNUS CORELL

FOTO: LARS-GUNNAR LUNDQUIST

Rödpannad törnskata *Lanius senator*, Utlängan, Blekinge, 16 maj 2022.

Svartkråka

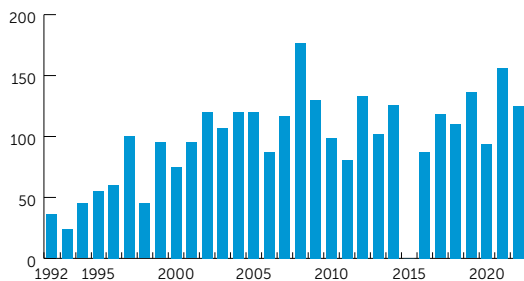
Corvus corone corone

Provinser med färre än 11 fynd:

Ång: 1 ex. Solumssjön, Härnön, 3.8 (Ulf Hamrin, Pekka Bader). Det nionde fyndet i landskapet.

Totalt 125 ex. är en helt normal årssumma. När andra kortflyttande arter/taxa med utbredningsområde sydväst om oss expanderar in i Sverige som regelbundna häckfåglar, brandkronad kungsfågel, trädgårdsträdskrypare, vitstjärnig blåhake m.fl., så behåller svartkråka den förekomst som den haft under hela 2000-talet. Oftast sker någon samhäckning med gråkråka, så också detta år. Från Östergötland rapporterar RRK: "För tredje året i rad fanns en svartkråka i Lingham under större delen av året och också i år kunde samhäckning med gråkråka konstateras (Rickard Fredriksson m.fl.). För första gången sågs även en hybrid på platsen vilket får anses bevisa ett lyckat häckningsutfall.". RRK Dlr: "Bedömningen är att fyndet i Malung gäller samma individ som setts i samhället av och till sedan hösten 2017 och att även fyndet i Öje gäller samma fågel då avståndet mellan lokalerna inte är mer än 15 km. Fågeln i Orsa bedöms vara en annan individ. Men det är heller inte uteslutet att de tre fynden gäller en och samma fågel eller tre olika individer."

FREDRIK FRIBERG

Svartkråkans *Corvus corone corone* uppträdande i landet 1992–2022. Uppgift för 2015 saknas.

Tofslärka

Galerida cristata

Sk: 1 ex. Falsterbo fyr 6–9.6 (Peeter Boldt-Christmas, Stephen Menzie m.fl.).

Tofslärkan fortsätter att ha en tynande tillvaro. För nionde året i rad föreligger det endast ett fynd av arten, där den minskat framförallt sedan 2011. Tofslärkan var i början av 1900-talet relativt vanlig i Skåne och fanns då även i en rad samhällen längs Västkusten upp till Bohuslän och lokalt även i övriga södra och mellersta Sverige upp till Örebro, Uppsala och Norrtälje. Arten

minskade successivt under 1900-talet och i början av 1980-talet fanns den endast kvar i Malmö och Lund. Den sista häckningen konstaterades 1989. Arten var i Sverige huvudsakligen knuten till urbaniserade områden. I Norden finns arten endast kvar med något/några häckande par runt Hirtshals i Danmark.

SIMON CARRINGTON

Korttälärka

Calandrella brachydactyla

Öl: 1 ex. Neptuni åkrar 6.5 (Carl Tamario, Magnus Elfving m.fl.), 1 ex. Ölands norra udde 20.5 (Magnus Elfving, Tobias Berger m.fl.).

Gtl: 1 ex. Barshageudd 16.5 (Mikael Larsson, Lars Anmark m.fl.), 1 ex. Las Palmas, Gotska Sandön, 26.5 (Daniel Steen, Måns Grundsten m.fl.), 1 ex. Norsholmen 6.6 (Jim Sundberg, Elias Melchert-Thelaus m.fl.).

Srm: 1 ex. Hävringe 10.9 (Niklas Liljebäck, Kalle Brinell m.fl.).

Mpd: 1 ex. Stornäsets Naturreservat (3–8.10) (Bo Johnsson, Stefan Heimdahl m.fl.).

Ås lpm: 1 ex. Kvarnviken, Rönnsås, 31.5–2.6 (Isak Vahlström), 1 2K+ Lövträskmyran 10.6 (Isak Vahlström).

Totalt nio ex. under året är en godkänd siffra för arten, där 14 ex. 2020 är den högsta siffran det senaste decenniet. Långsiktigt har arten i Sverige minskat. Ett andra- och ett tredjefynd för Åsele lappmark, efter förstafyndet 2021, innebär allt fler nordligare fynd av arten. Fyndet i Mpd är landskapets fjärde, med tidigare fynd även 1988 och 2016. Annars ett normalt fynduppträdande för arten.

SIMON CARRINGTON

FOTO: LARS ANMARK

Korttälärka *Calandrella brachydactyla*, Barshageudd, Gotland, 16 maj 2022.

Turkestanlärka

Alaudala heinei

3/3–0/0

Fynd av underarten:

Stäpplärka

Alaudala h. heinei

1/1–0/0

2014: Lu lpm: 1 ex. Vuollerim, Lule lappmark, 28.11–2.12 (F) (F 2014:132).

Fynd av:

Alaudala h. heinei/aharonii/persica

(2/2 – 0/0)

1991: Gtl: 1 ex. Hoburgen 9–10.5 (F) (VF 51 7–8:24).

2003: Bl: 1 ex. Sydudden, Utlängan, 10–14.2 (F) (F 2003:185).

De lärkformer som tidigare benämnts dvärglärka har i Sverige delats upp i tre arter efter ett beslut av Taxonomikommittén i början av 2022 (Rapport 13 från Tk, *Vår Fågelvärld* 5/2022). Tk har nyligen beslutat att arternas namn ska vara medelhavslärka, turkestanlärka (underarten *heinei*, stäpplärka) och sidenväglärka – ett beslut som kommer att publiceras i en kommande rapport från Tk. Raritetskommittén har med anledning av den nya artindelningen publicerat en artikel om hur man skiljer ut de tre arterna utifrån dagens kunskap och i samband med det presenterat en genomgång av de fyra svenska fynd som tidigare godkänts som dvärglärka (Andersson, N, *Fältbestämning av dvärglärkor och genomgång av de svenska fynden, Vår Fågelvärld* 5/2023). Rk:s slutsatser i genomgången av de tidigare fynden publiceras här. Läs mer i den nämnda VF-artikeln.

NIKLAS ANDERSSON

FOTO: MARTIN ALEXANDERSSON

Stäpplärka *Alaudala heinei heinei*, Vuollerim, Lule lappmark, 29 november 2014.

Ob. medelhavslärka/ turkestanlärka/sidenväglärka

Alaudala rufescens/heinei/cheleensis

1/1–0/0

1986: Sk: 1 ex. Nabben, Falsterbo, 27–28.4 (VF 46:449, 50 1:52).

För närmare information, läs under turkestanlärka ovan.

NIKLAS ANDERSSON

Rostgumpsva

Cecropis daurica

Sk: 1 1K Nabben, Falsterbo, 25.10 (Mattias Ullman, Måns Karlsson m.fl.).

Bl: 1 ex. Sydudden, Utlängan, 17.5 (Lars-Gunnar Lundquist), 1 ex. str. SV Kråkenabben 30.10 (Andre Julinder).

Öl: 1 ex. Ölands södra udde 6.5 (Magnus Hellström, Viktor Eriksson, Göran Andersson m.fl.), 1 ex. Ölands södra udde 10.5 (Yonas Ericson, Espen Quinto-Ashman m.fl.), 1 ex. Ölands norra udde 14.5 (Carl Tamario, Peter Hörenius m.fl.), 1 ex. sträckförsök Ölands södra udde 15.5 (Max Karlsson, Elias Blad), 1 ex. Ölands södra udde 26–27.5 (Olle Edlund, Bertil Breife m.fl.), 1 ex. Ölands södra udde 7–9.6 (Johan Willner m.fl.).

Gtl: 1 ex. Hoburgen 7.5 (Tord Lantz, Mattias Andersson).

Srm: 1 ex. Herrhamra ängar, Torö, 8 maj (Örjan Sjögren, Lina Sjögren).

Nrk: 1 ex. Rynningeviken 12–13.5 (Staffan Gustavsson, Johan Gelting m.fl.).

Hls: 1 ex. Ornskarpen, Strömsbruk, 10.5 (Johan Myhrer m.fl.).

Totalt 13 ex. är en siffra som står sig bra jämfört med senare år, och där framförallt Ölands södra udde står ut med fina 5 ex. från 6.5–9.6. I Hälsingland noterades det fjärde fyndet för landskapet. Ett höstuppträdande i stora delar av NO Europa ledde till fynd vid Nabben, Falsterbo och Kråkenabben i Blekinge i slutet av oktober.

SIMON CARRINGTON

Bergtajgasångare

Phylloscopus humei

124/124–10/10

Sk: 1 ex. Simrislund, Simrishamn, 2.10 (Hans Larsson, Bengt Andersson m.fl.), 1 ex. Lomma Södra, Lomma, 28.11–17.12 (Göran Kulle, Lars-Göran Lillvik, Harald Ris m.fl.).

Öl: 1 ex. Råbäcksdungen 30.9 (Lars Hansson, Ida Hansson, Niclas Pettersson m.fl.), 1 ex. Hålnäsdungen,

FOTO: MÅNS GRUNDSTEN

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei*, Husrygg, Gotland, 21 oktober 2022.

Sandby skjutfält, 1–3.11 (Jonas Bonnedahl m.fl.), 1 ex. Mellstabydungen 3.11 (Jakob Lohm).

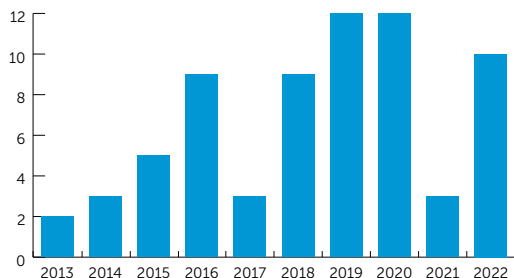
Gtl: 1 ex. Husrygg 21–23.10 (Mattias Gerdin, Måns Grundsten m.fl.), 1 ex. Storgrunn, Näsudden, 2–3.11 (Anders Olovsson, Håkan Persson m.fl.), 1 ex. Rivet–Kettvik 15–16.11 (Juho Könönen m.fl.).

Ög: 1 ex. Häradsjär 1–4.10 (Häradsjärgruppen Östergötland m.fl.).

Vb: 1 ex. ringm. Stora Fjäderägg 4.10 (Andreas Garpebring, Julia Pettersson, Henrik Sporrang m.fl.).

Efter ett tapp 2021 återgick arten till ett tvåsiffrigt uppträdande, såsom 2020 och 2019. Mest anmärkningsvärt var ett flertal fynd på tidigt datum, som sammanföll med en stöt av andra sibiriska tättingar. Individen på Öland 30.9 var den blott tredje för landet i september alla tider. Andra fyndet i Västerbotten och fjärde i Östergötland.

ANDREAS LIVBOM

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei* under perioden 2012–2022.

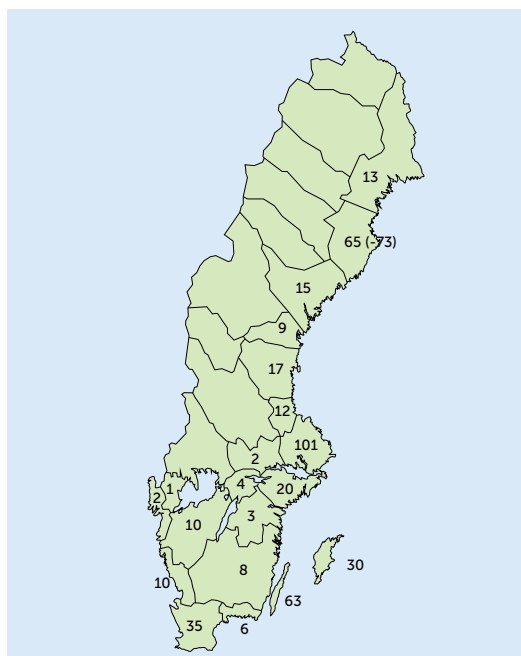
Tajgasångare

Phylloscopus inornatus

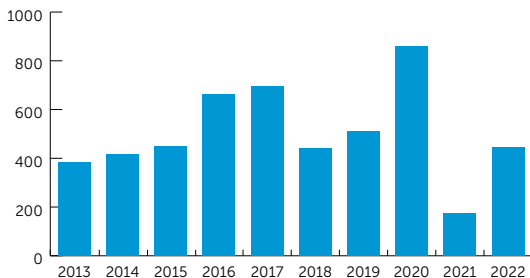
Ca 6 252/6 252–444/444

Efter ett svårförklarligt bottenår 2021 återgick tajgasångaren till närmare normala fyndsummor för den senaste tioårsperioden. Minst 444 ex. inräknades i en geografiskt och tidsmässigt normal fyndbild med höstens första fågel 2.9 i Västerbotten och den sista 15.11 i Södermanland.

ANDREAS LIVBOM

Fynd av tajgasångare *Phylloscopus inornatus* 2022 fördelat på landskap.

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus* under perioden 2012–2022.

Kungsfågelsångare

Phylloscopus proregulus

1 978/1 978–147/147

Tillägg 2013:

Dir: 1 ex. Älgsjökullen, Fredriksberg, (F) 11.10 2013 (Elisabet Larsson). Tredje fyndet i Dalarna.

Minst 147 påträffade kungsfågelsångare gjorde 2022 till den bästa för arten sedan rekordhösten 1996, som erbjöd ca 280 ex. En tidig våg (jämför med videsångare) kom i slutet av september brett mot ostkusten, de första fåglarna redan 26.9.

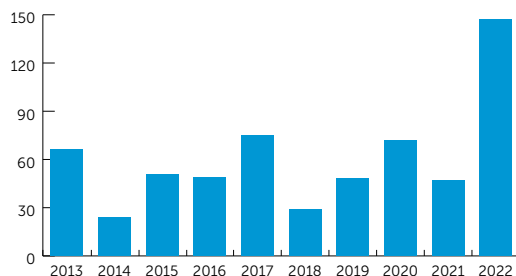
I månadsskiftet september–oktober var koncentrationerna exceptionella kring Bottenviken och bidrog till att Ångermanland, Västerbotten och Norrbotten noterade fler individer än något tidigare år. Som exempel summerades hela 12 ex. på Holmögd i Västerbotten 1.10. Under oktober ebbade uppträdandet successivt ut, och fyndtyngdpunkten försköts som brukligt söderut. Sista obsen för året skedde i Skåne 25.11. Kungsfågelsångarens fyndsummor i Nordvästeuropa varierar mycket mellan olika höstar. Någon koppling till eventuella populationsförändringar i häckningsområdet i södra Sibirien verkar inte finnas, utan den svenska fyndfördelningen i tid och rum samt antalet upptäckta fåglar tycks främst kunna kopplas till vädersituationen och var fågeliskådarna riktar sina insatser under artens sträcktid.

ANDREAS LIVBOM

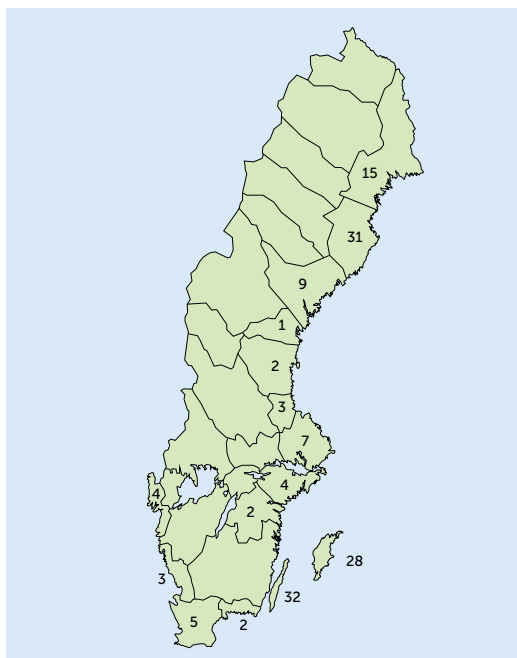
FOTO: LARS ANMARK

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*, Holmhällar, Gotland, 21 oktober 2022.

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* uppträdande i landet 2013–2022.

Fynd av kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* 2022 fördelat på landskap. Totalt sågs 147 individer.

Videsångare

Phylloscopus schwarzi

112/112–23/23

Bl: 1 ex. Gö udde, Gö, 29.9 (Fredrik Lennartsson).

Öl: 1 ex. Kungsgården, Ottenby, 24.9 (Urban Toresson, Ronnie Nederfeldt m.fl.), 1 ex. ringm. Ölands södra udde, Ottenby, 25–26.9 (Olle Edlund, Espen Quinto-Ashman, Bertil Breife m.fl.), 2 ex. Ölands södra udde, 28–29.9 (Eskil Friberg, Sara Skidell, Tobias Lilja Nordin m.fl.), 1 ex. Össbyskogen, Össby, 29.9–1.10 (Pontus Wennesjö, Erik Rask m.fl.), 1 ex. Råbäcksdungen 29.9 (Pontus Wennesjö m.fl.), 3 ex. Södra lunden, Ottenby, 30.9–1.10 (Gabriel Säll, Johan Willner m.fl.), 1 ex. Stenåsabadet 1–2.10

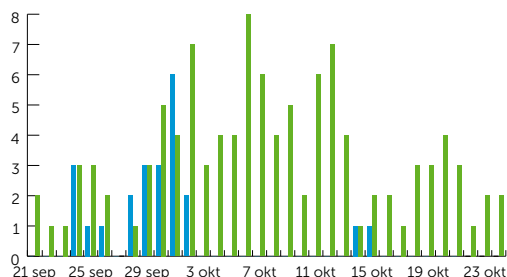
(Elias Rankka m.fl.), 2 ex. Norra lunden, Ottenby, 1–2.10 (Petter Olsson, Elaine Price, Roger Jonasson m.fl.), 2 ex. Mellstabydungen 1.10 (Pav Johnsson, Elsy-Britt Schildt, Lars Peter Jansson), 1 ex. Fårhagen, Ölands norra udde, 1.10 (Sam Keith), 2 ex. Södra lunden, Ottenby, 2–3.10 (Petter Olsson, Jakob Lohm, Joakim Setterlund m.fl.), 1 ex. Starrkärret, Mellby, 15.10 (Jonas Waldenström, Martin Lundblad).

Gtl: 1 1K ringm. Hoburgen, 24.9 (Amy Jacobsson, Fredrik Henriksson m.fl.), 1 ex. Alkärret, Faludden, 26–29.9 (Matthis Kaby, Lars Anmark m.fl.), 1 1K ringm. Hoburgen 14.10 (Patrik Wildjang, Mathias Wilson m.fl.).

Upl: 1 ex. ringm. Svenska Högarna 24–28.9 (Bill Douhan, Lena Douhan Håkansson, Anders Eriksson).

Höstens hela 23 videsångare var en av de mest exceptionella fågelhändelserna i Sverige under 2022. Fynden kom ungefär en vecka tidigare än normalt och med början den 24 september efter en period med gott sträckväder från Ryssland mot Östersjöområdet. Det ovanliga uppträdandet accentuerades i månadsskiftet september–oktober i samband med frisk nordostvind och nattligt regn, då ett större tättingnedfall ägde rum på Öland, morgonen den 29 september (se fig.). Kulmen nåddes några dagar in i oktober och avslutades med två eftersläntrande fåglar den 14–15 oktober.

ANDREAS LIVBOM

Videsångares *Phylloscopus schwarzi* ankomst under höstar, blått = 2022, grönt= före 2022.

FOTO: LARS ANMARK

Videsångare *Phylloscopus schwarzi*, Alkärret, Gotland, 26 september 2022.

Brunsångare

Phylloscopus fuscatus

211/211–8/8

Öt: 1 ex. Västra mark, Ottenby, 25.9–1.10 (Lars Lindell, Espen Quinto-Ashman), 1 ex. Norra lunden, Ottenby, 2.10 (Petter Olsson, Robert Rydbeck, Gustav Knall m.fl.), 1 ex. Norra Kvinneby strand 22.10 (Jan Hägg, Toni Berglund), 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby, 31.10 (Olle Edlund, Bertil Breife m.fl.), 1 ex. Ventlinge strandskog 21.11 (Jonas Pedersen, Espen Quinto-Ashman, Marie Lindholm).

Gtl: 1 ex. Lilla tallungen, Faludden, 22–23.10 (Måns Grundsten, Mattias Gerdin m.fl.), 1 ex. Alkärret, Faludden 22.10 (Måns Grundsten, Martin Andersson m.fl.).

Vg: 1 1K ringm. Jämborn, Almeö, Hornborgasjön, 25.9 (Johan Bergquist, Edvin Klein, Magnus Hallgren m.fl.).

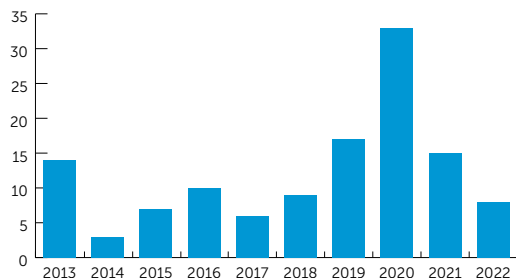
En medelmåttig höst jämfört med fyndantalen den senaste tioårsperioden. Septemberfynden i Götaland sticker ut som fynd på ovanligt tidigt datum och gjordes i samma veva som många videsångare dök upp. Andra fyndet i Västergötland.

ANDREAS LIVBOM

FOTO: MÅNS GRUNDSTEN

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus*, Alkärret, Gotland, 22 oktober 2022.

Brunsångares *Phylloscopus fuscatus* uppträdande i landet 2013–2022.

Gransångare

Phylloscopus collybita

Fynd av underarten:

Sibirisk gransångare

Phylloscopus collybita tristis

Provinser med färre än 11 fynd:

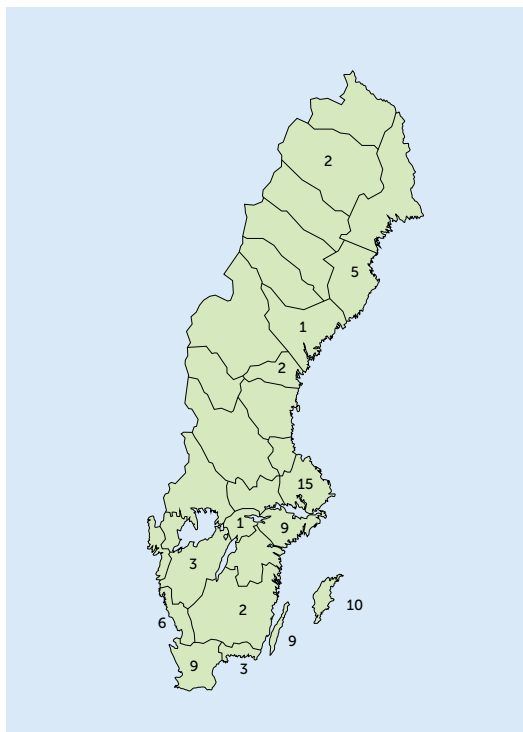
Nrk: 1 ex. Serpentindammen, Kvarnorpshögen, 3.10 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist).

Äng: 1 ex. Holmviken, södra Härnön, 30.9 (Björn Gustafsson, Pekka Bader).

Lu lpm: 1 sj. Allavaara, 6.6 (Håkan Tyrén), 1 sj. Sitoälvsbron SO Aktse 28.6 (Pontus Wennesjö, Frida Johnsson).

Sammanlagt hittades 77 ex. under året (22.4–27.11), varav 8 st under våren och försommaren och 69 under hösten. Detta innebar den lägsta årssumman nationellt sedan 2018 men är ett gott antal i det längre perspektivet. Andra och tredje fyndet i Lule lappmark, tredje i Ångermanland och fjärde i Närke.

ANDREAS LIVBOM

Fynd av sibirisk gransångare *Phylloscopus collybita tristis* 2022 fördelat på landskap.

Nordsångare

Phylloscopus borealis

Lu lpm: 1 ex. permanent revir Dundret naturreservat, 22.6–2.7 (Bo Westerberg, Vivi Eriksson, Marie Riskilä m.fl.), 1 par permanent revir Aktse SNF res., 28.6–2.7 (Pontus Wennesjö, Frida Johnsson, Mats Gärling).

T lpm: 2 ex. permanent revir Abisko västra tunnelmynningen, Njulla, 18.6–14.7 (Per Johan Ulfendahl, Benny Modig, Ann-Katrin Modig m.fl.). 1 sj. Syväjärvi 30.6 (Jan Henriksson, Billy Lindblom, Elias Rankka).

Sjungande hannar på fyra lokaler, varav två hade sällskap av tysta individer (förmodade honor). Detta betydde det starkaste uppträdandet i landet sedan 2012 med en i övrigt normal fördelning i såväl tid som rum.

ANDREAS LIVBOM

Vattensångare

Acrocephalus paludicola

28/28–1/1

HI: 1 1K ringm. Getterön 26–27.8 (F) (Getteröns fågelstation, Bo Nielsen, Gorka Valdez Extebierra och Pontus Dejenfelt).

Första fyndet sedan 2018 och det sjätte för Getterön, vilket utgör inte mindre än en femtedel av samtliga svenska fynd! Av de tidigare fem Getteröfynden är tre från 1980-talet, ett från 1995 och ett från 2010. Tidsmässigt är augusti den klart bästa månaden för att påträffa vattensångare i Sverige – fler än hälften av landets 29 fynd har gjorts då. De svenska fynden fördelar sig tidsmässigt på maj (3 fynd), juni (–), juli (2), augusti (15), september (8) och oktober (1). Det sistnämnda fyndet var för övrigt Sveriges första: en 1K-fågel påträffades nedanför fyren Pater Noster, Bohuslän, 13.10 1915.

MAGNUS CORELL

FOTO: STEFAN JOHANSSON

Vattensångare *Acrocephalus paludicola*, Getterön, Halland, 26 augusti 2022.

Fältsångare

Acrocephalus agricola

41/41–1/1

Gtl: 1 2K+ ringm. Hoburgen 6.6 (F) (Bimbi Ollberg).

Sundreggruppen kunde fira nationaldagen med en fältsångare i fångsten. Årets enda fynd faller tidsmässigt in helt normalt i artens uppträdande i Sverige. Över månaderna fördelar sig de svenska observationerna på maj (5 obsar), juni (15), juli (6), augusti (7), september (9) och oktober (2). Den uppmärksamme läsaren konstaterar att observationerna är två fler än fynden. Det förklaras av fyndet av den individ som ringmärktes i Falsterbo 24.7 2018 och därefter fångades två gånger till, först 14.8 2018, och igen 19.8 2020.

MAGNUS CORELL

FOTO: PER SMITTERBERG

Fåltångare *Acrocephalus agricola*, Hoburgen, Gotland, 6 juni 2022.

Stäppsångare

Iduna caligata

39/39–2/2

Öl: 1 sj. Ölands södra udde, Ottenby, (F) 7.6 (Johan Willner), 1 1K rast Bjärby badplats 28–29.9 (F) (Oscar Jönsson, Markus Tallroth).

För tredje året i rad gjordes en observation i Ottenbyområdet i juni – 2020 sjöng en individ i Södra lundspetsen den 19 juni och 2021 sågs en individ som också blev ringmärkt vid Ottenby fågelstation den 7–9 juni. Bara fyra av de totalt 40 svenska fynden gjordes på 1900-talet och arten är årlig sedan 2016. Man kan undra hur länge det

FOTO: MARKUS TALLROTH

Stäppsångare *Iduna caligata*, Bjärby badplats, Öland, 28 september 2022.

dröjer innan vi kan konstatera en svensk häckning. Fyndet vid Bjärby badplats representerar de alltmest sällsynta kategorin höstfynd. Fyndet vid Stora Hult, Vejbystrand, i Skåne 2020 var det första höstfyndet på över tio år. De svenska stäppsångarobsarna fördelar sig på maj (11 fynd), juni (19), juli (1), augusti (2), september (8) och oktober (10).

MAGNUS CORELL

Polyglottsångare

Hippolais polyglotta

7/7–1/1

Upl: 1 1K Björn 22–27.9 (F) (Johan Södercrantz, Jan-Eric Rönnqvist, Per-Johan Ulfendahl).

Första fyndet för Uppland och det åttonde för landet. Bara två av Sverigefynden gjordes före millennieskiftet (Ottenby 1978 och Segerstads fyr 1984). Övriga sex fynd har gjorts från och med 2009. Frågan är vilken tid på året som är bäst för att påträffa en polyglott i Sverige. Upptäckterna av de åtta individerna är väl spridda från maj till och med oktober: maj (1 fynd), juni (2), juli (1), augusti (1), september (1) och oktober (2). Att Öland är bästa landskapet i Sverige för arten är däremot tydligt eftersom hela fem av de åtta fynden gjorts där. Men resterande tre fynd är från så spridda håll som Soldalens stugby, Klimpfjäll, Åsele lappmark; Islingby, Dalarna, och senast alltså Björn, Uppland.

MAGNUS CORELL

Sammetshätta *Curruca melanocephala* 10/10–1/1

Nrk: 1 2K+ hanne ringm. Venastugan, Rynningeviken, 8.9 (F) (Lennart Eriksson).

Ny art för Närke! Fyndet pressar sig in som det näst nordligaste fyndet i Sverige, bara en aning sydligare än fyndet på uppländska Horssten 2019 och marginellt nordligare än den ringmärkta individen på Hammarö 4.8 2002. Närkefågeln är det andra fyndet i september – det tidigare utgörs av långstannaren 24.6–22.9 2013 på Ölands södra udde. Ett ännu senare fynd gjordes 7–17.10 2001 vid Stora Lund, Ödeshög, i Östergötland.

MAGNUS CORELL

FOTO: CHRISTER TEGEBRO

Sammetshätta *Curruca melanocephala*, Rynningeviken, Närke, 8 september 2022.

Rödstrupig sångare *Curruca cantillans* 18/18–1/1

Öl: 1 3K+ hanne Stenåsabadet 16.5 (F) (Mattias Nilsson).

Komplettering 2018:

Sm: Fyndet av en 2K+ hanne vid Värnanäs, Småland, 2018 (F 2018:153) sågs under tre dagar varför publiceringen justeras till datumen 25–27.4.

Efter urladdningen med hela fem fynd 2018 följde endast ett fynd 2019 och inga under 2020 och 2021. Av de 19 svenska fynden av rödstrupig sångare är det kanske lite förvånande att bara tre är gjorda på Öland, men å andra sidan är hela 21 av de 69 obestämda "rödsångarna" från samma

ö. Av de fynd som bestämts till säkra rödstrupiga sångare är sju från april, elva från maj och ett från juni.

MAGNUS CORELL

FOTO: KRISTOFFER OLSSON STENMAN

Rödstrupig sångare *Curruca cantillans*, Stenåsabadet, Öland, 16 maj 2022.

"Rödsångare" *Curruca iberae/subalpina/cantillans* 69/69–0/0

Korrigerig 2015:

Upl: Den 2K hanne som ringmärktes på Svenska Högar-na 3.5 påträffades rätteligen 2015, inte 2016 (F 2016:161).

"Rödsångare" är samlingsbegreppet för individer inom komplexet rostsångare, moltonisångare och rödstrupig sångare som inte kan bestämmas till art.

MAGNUS CORELL

Nötväcka *Sitta europea*

Fynd av underarten:

Sibirisk nötväcka

Sitta europaea asiatica

Ly lpm: 1 ex. Åskiljeby, Åskilje, 10.1 (Bo Åström, Eva Åström).

Den senaste inflödeshösten av denna östliga underart var 2020.

ANDREAS LIVBOM

Trädgårdsträdskrypare

Certhia brachydactyla

Fynd utanför Nordvästskåne:

Sk: 1 ex. sj. Hörte hamn 15.2–14.4 (Gustav Tallroth m.fl.), 1 ex. S:t Petri kyrka, Malmö, 15.1 (Oskar Löfgren m.fl.), 1 ex. S:t Pauli kyrkogård, Malmö, 19.10–18.12 (Mikael Bauer m.fl.), 1 ex. Örtofta slott 12–14.11 (Olof Ramel, Peter Elfman m.fl.), 1 ex. Lundagård, Lund, 14.12–31.12 (Mikael Olofsson m.fl.), 1 ex. Lunds reningsverk 27.12 (Magnus Karlsson m.fl.) och 1 1K ringm. Falsterbo fågelstation 24.9 (Marc Illa Llobet m.fl.).

Inga häckningar konstaterades under året, men sjungande individer fanns på tolv lokaler i Helsingborgstrakten där arten får anses ha sitt kärnområde med en liten fast population (RRK Skåne). Under året gjordes emellertid också ovanligt många fynd (sju, se ovan) i den sydvästra delen av landskapet, att jämföra med 2020 då endast två fynd gjordes i sydväst. Kanske tyder detta på att artens sentida expansion fortsätter och att den, om än väsentligt långsammare, följer i den brandkronade kungsfågels spår. Inga fynd gjordes utanför Skåne.

JOHAN SVEDHOLM

FOTO: LASSE OLSSON

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*, Häljaröd, Skåne, 1 januari 2022.

Rosenstare

Pastor roseus

Sk: 1K Nabben 27.8 (Björn Erixon, Leif Lindvall m.fl.), 1 1K Nabben 9.9 (Måns Karlsson, Mattias Ullman m.fl.).

Öl: 1 ad. Ottenby 20–21.8 (Sixten Lindblom m.fl.), 1 1K Ottenby–Mellby 30.8–5.9 (Espen Quinto-Ashman, Leif Dahlgren m.fl.).

Gtl: 1 ex. Grogarnsberget, Östergarn, 1.6 (Gunnar Ivmark), 1 1K Virudden–Rikvide–Frigges, När 18–29.9 (Johan Widenberg, Mattias Andersson, Sebba Nilsson m.fl.).

Hl: 1 ad. Rosendal, Morup, 13.6 (Maria Palmqvist m.fl.).

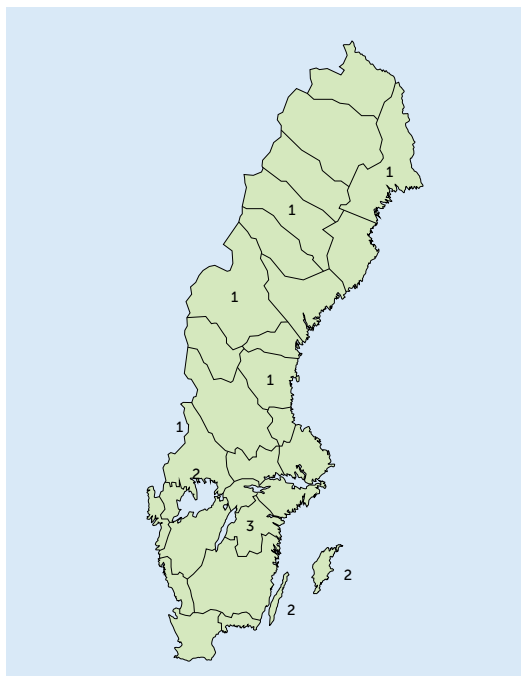
Ög: 3 ad. Stafsäter Naturreservat, Stavsätter, 12.5 (Magnus Karlsson). Femte fyndet i Östergötland.

Hls: 1 ad. Pell-Pers backe, Iggesund, 14.6 (Ami Eriksson). Sjunde fyndet i Hälsingland.

Nb: 1 ex. Granvik, Haparanda, 23.6 (Peter Lindmark, Jyrki Pessa).

Jmt: 1 1K Faxnålden, Nålden, Näskott, 5–7.11 (Johan Råghall, Gunnar Kvarnlöf m.fl.). Första fyndet i Jämtland på femton år, det sjätte totalt.

Ly lpm: 1 ad. hanne Busjön, 16–21.5 (Torbjörn Karlsson, Gun-Inger Haglund m.fl.). Fjärde fyndet i Lycksele lappmark.

Fynd av rosenstare *Pastor roseus* 2022 fördelat på landskap.

12 fynd av 14 fåglar är en normal förekomst av arten. Ungfåglarna dominerar som väntat men notera också de tre adulta rosenstarna i Östergötland i maj.

MAGNUS STRÖMBERG

Guldtrast

Zoothera aurea

6/6–0/0

Korrigerings:

Fynd av underart:

Taxonomikommittén har beslutat att för tättingar följa underartsindelningen i *Shirihai & Svensson* (2018) (Rapport 12 från Tk, 2022). Det medför bland annat att guldtrast numera behandlas som monotypisk, det vill säga att den inte delas in i några underarter. Raritetskommitténs tidigare publiceringar i fråga om underart stryks därför (F 2003:187).

MAGNUS CORELL

Svarthalsad trast

Turdus atrogularis

64/64–1/1

Hl: 1 1K hanne Malön 13.11 (F) (Mikael Käll, Anders Magnusson).

Efter rekordåret 2021 med hela sju fynd var 2022 mer beskedligt. En ung hanne sågs under en dag på Malön utanför Onsalahalvön på Hallandskusten. Majoriteten av fynden av denna sibiriska trast är från vintermånaderna och allra oftast ses den vid fågelmatningar. Rena fältfynd på en rastlokal som detta är mer sällsynta.

ARON EDMAN

Sydnäktergal

Luscinia megarhynchos

91/91–8/8

Sk: 1 sj. Jägersro 22.5–6.6 (L) (Mikael Bauer m.fl.).

Hl: 1 3K+ ringm. Nidingen 4.6 (F) (Åke Pettersson, Eva Mattsson, Dennis Kraft).

Gtl: 1 sj. Alkärret, Faludden, 20.5 (L) (David Kihlberg), 1 sj. Bläse 29–30.5 (L) (Mattias Andersson, Mikael Larsson m.fl.).

Ög: 1 sj. Glyttingebäcken, Linköping, 19.5–19.6 (L) (Jean Dania, Marcus Fransson, Mimmie Öhlén).

Upl: 1 sj. Starbo, Hågadal, 6.5–25.6 (L) (RRK Uppland),

1 sj. Årsta 4H-gård 1–2.6 (Rasmus Elleby), 1 sj. Fågelsundet, Björns skärgård, 17.6 (L) (Lennart Söderlund, Kalle Brinell).

Tillägg 2016:

Srm: 1 3K+ ringm. Landsort 22.4 (F) (Chris Sharpe).

Årstotalen på åtta individer är all time high för arten. Tidigare var åren 2016 och 2019 med fem publicerade individer vardera de högsta noteringsarna. Arten har sakta ökat något hos oss men någon kraftig expansion norrut är det knappast att tala om ännu, åtminstone inte på vår sida Östersjön. Fyndtotalen är justerad uppåt för det tillagda fyndet 2016.

ARON EDMAN

Rubinnäktergal

Calliope calliope

2/2–1/1

Vg: 1 2K hanne Vargön 1.1–17.4 (F) (Leif Eriksson m.fl.).

Upl: 1 hanne Brantshammar 7–8.12 (Jan Lagerlöf, Eskil Friberg, Robert Bünsow m.fl.).

Fågeln som upptäcktes i november 2021 i Vargön och utgör andra fyndet för landet blev en riktig långstannare och sågs sista gången 17 april 2022. Fågeln får nog betraktas som en av de fågelindivider i landet som setts av flest personer någonsin. I

FOTO: THOMAS BERNHARDSSON

Rubinnäktergal *Calliope calliope*, Vargön, Västergötland, 2022.

början av december dök Sveriges tredje rubinnäktergal upp intill en liten sjö söder om Uppsala och sågs av ett mindre antal personer. Dagen därpå fick ytterligare några se juvelen när den flög ut ur ett gnagarhål under en gammal höbal på en åker! Ett flertal av de nordvästeuropeiska fynden är nu gjorda mycket sent på hösten och några så sent som december och januari.

ARON EDMAN

Tajgablåstjärt

Tarsiger cyanurus

287/287–44/44

Sk: 1 1K Falsterbo fyr 1–2.10 (Tomas Svensson, Johannes Rubensson, Håkan Bergström m.fl.).
Bl: 1 honf. Utlängan 19–20.4 (Göran Olsson m.fl.).
Öl: 1 2K hanne Grönhögen 12–13.4 (Carina Berg, Eva Ekman Eriksson m.fl.), 1 honf. Södra lundspetsen, Ottenby, 30.9 (Claes Dyst, Rolf Ericsson, Kent Henriksson m.fl.), 1 honf. Råbäcksdungen 15.10 (Stefan Johansson, Anders Rönnäng, Johan Wallander m.fl.), 1 ex. Södra Lundsjön, Ottenby, 19.10 (Turid Forså, Karin Lindström).
Hl: 1 honf. Balgö 4.10 (Joakim Karlsson, Mikael Karlsson).
Ög: 1 3K+ hanne Häradsjär 20.5 (Johan Jensen m.fl.).
Srm: 1 ex. Norra parkeringsskogen, Gamla Oxelösund, 1–3.10 (Kalle Brinell, Samuel Wivstad, Teet Sirotkin m.fl.).
Upl: 1 3K+ hona Bryggebadan, Gräsö skärgård, 31.3 (Ulrik Lötberg, Bo Hallman), 1 1K Svenska Högarna, 14–15.9 (Bill Douhan, Johan Miller), 2 honf. ringm. Svenska Högarna 18.9 (Bill Douhan), 3 honf. ringm. Svenska Högarna 29.9 (Bill Douhan, Anders Eriksson, Lena Douhan Håkansson), 1 honf. Örsjär 29.9 (Martin Irestedt), 1 honf. Örsjär 2.10 (Martin Irestedt), 1 honf. Kristineberg, Örsjär, 20.10 (Mikael Malmaeus).

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus*, Falsterbo, Skåne, 2022.

Vrm: 1 1K ringm. Hammarö sydspets 30.9 (Bimbi Ollberg m.fl.).

Vb: 1 2K+ honf. ringm. Strömsholm, Bureå, 14.5 (Linus Andersson), 1 honf. Skötgrönnan, Burvik, 27.9 (Elis Ölfvingsson, Axel Jensen, Johan Jensen m.fl.).

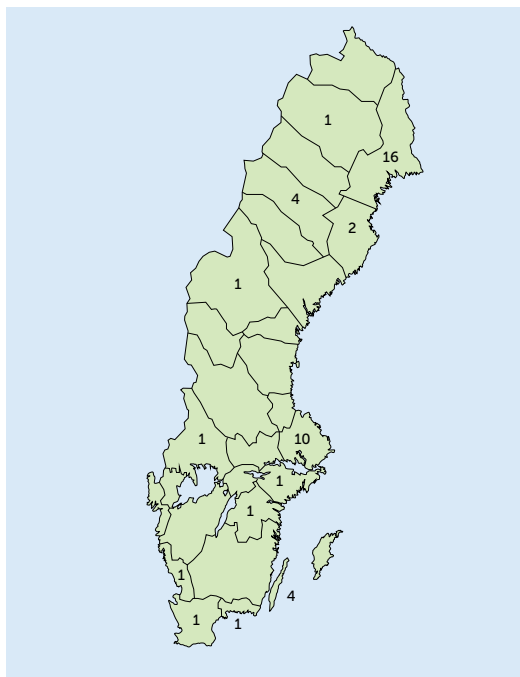
Nb: 1 2K hanne Rödkallen 19.5 (Per Lif, Mårten Müller), 1 ex. Rödkallen 22.5 (Musse Björklund, Mårten Müller, Per Lif m.fl.), 1 honf. Rödkallen 30.9 (Andreas Livbom, Lars Sandberg, Mårten Müller m.fl.).

Tillägg 2010:

Öl: 1 honf. Sebybadet 22.9 (Erik F Nordberg, Håkan Alm m.fl.).

Sju fynd under vårsträcket (31.3–22.5) och 18 under hösten (14.9–20.10) enligt ovan med en sammantaget (för senare år) normal fyndbild. Dessutom upptäcktes 19 revirhävande individer i Nb, Jmt, Ly lpm och Lu lpm. Årsumman för 2022 blev därmed 44 ex., den tredje högsta efter rekordåren 2020 (69) och 2021 (67). Värt att uppmärksamma särskilt är förstafyndet för Östergötland resp. Värmland, andra för Halland och fjärde för Blekinge.

ANDREAS LIVBOM

Fynd av tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus* 2022 fördelat på landskap.

Vitgumpad buskskvätta

Saxicola maurus

29/29–4/4

Fynd av underarten:

Kaspisk buskskvätta

S. m. hemprichii

9/9–1/1

Srm: 1 3K+ hane Viltvattnet, Erstavik, 19.5 (F) (Johan Svedberg, Måns Grundsten, Oskar Wändell m.fl.).

FOTO: MÅNS GRUNDSTEN

Kaspisk buskskvätta *Saxicola maurus hemprichii*, Erstavik, Sörmland, 19 maj 2022.

Fynd av:

Ob. sibirisk/armenisk buskskvätta

S. m. maurus/variegatus

4/4–1/1

Ång: 1 1K hane Smitingen, Härmön, 25.9 (F) (Björn Gustafsson, Pekka Bader, Leif Johansson m.fl.).

Fynd av:

Ob. sibirisk/kaspisk/armenisk

buskskvätta

S. m. maurus/hemprichii/variegatus

11/11–2/2

Sk: 1 1K hona Karingören, Landön, 30.9–3.10 (F, DNA Collinson ref. SM78) (Hans Cronert).

Sm: 1 1K hona Skäppevik 5–12.11 (F) (Agne Tjädermyr, Ingemar Öjhage).

Landets tionde fynd av kaspisk buskskvätta. Noterbart är att förstafyndet gjordes så sent som 2008 och att hälften är gjorda 2019 eller senare! I övriga Europa är denna underart mycket sparsam och Sverige är överrepresenterat i den samlade fyndbilden. Kaspisk buskskvätta förekommer regelbundet i exempelvis Israel under sträckperioden, men Cypern har endast två fynd i skrivande stund. När det gäller fågeln vid Smitingen kan alternativet kaspisk buskskvätta uteslutas med hänsyn till stjärtteckningen. Karingörenfågeln uppvisade goda vitgumpkaraktärer och DNA-analys bekräftade också det. Analys av spillning från den småländska fågeln i Skäppevik gav däremot inget resultat, men publicering kan ändå ske utifrån fågelns utseende.

MAGNUS CORELL

Amurbuskskvätta

Saxicola stejnegeri

6/6–2/2

Gtl: 1 1K Ajkeslunda, Fårö, 5.10 (F, DNA Collinson ref. SM77) (Jim Sundberg, Elmer Hjalmarsson, Sebbe Nilson, Mattias Andersson).

Mpd: 1 1K hane Storänget, Galtström, Njurunda, 26–28.10 (F, DNA Collinson ref. SM76) (Stefan Heimdahl, Hans-Erik Persson, Lars Olausson m.fl.).

Tillägg 2015:

Nb: 1 1K hane ringm. Sydön, Haparanda Sandskår, 27.9 (F) (F 2015:139, F 2020:173).

Artbestämningen av årets båda fynd har bekräftats genom DNA-analys. Haparanda Sandskärsfyndet från 2015 har tidigare bedömts utifrån utgångspunkterna som publicerades i artikeln *Vitgumpad buskskvätta och amurbuskskvätta – Raritetskommitténs granskning av de svenska fynden* av Magnus Hellström och Mats Waern i

Vår Fågelvärld 2/2021. 2015-fågeln ser överlag ut som en amurbuskskväta, men saknar streckning i övre stjärtäckarna, vilket gjorde att den inte publicerades som amurbuskskväta. I samband med att buskskväteartikeln publicerades i *British Birds* 1/2023 justerade artikelförfattarna bedömningen på den här punkten. De konstaterade att ett fåtal exceptionella höstamurbuskskvättor av båda könen kan uppvisa så mörk och mättad dräkt (inklusive övergump) att risken för felbestämning verkligen är långsökt. De såg därför möjlighet att undanta ultratypiska amurbuskskvättor från kravet att uppvisa streckning i övre stjärtäckarna. Raritetskommittén ställer sig bakom denna reviderade bedömning och publicerar nu därför Haparanda Sandskärsfyndet från 2015 som amurbuskskväta. Fyndet har lagts till den tidigare fyndtotalen.

MAGNUS CORELL

FOTO: JIM SUNDBERG

Amurbuskskväta *Saxicola stejnegeri*, Ajkeslunda, Färö, Gotland, 5 oktober 2022.

Ob. vitgumpad buskskväta/ amurbuskskväta

Saxicola maurus/stejnegeri

174/174–1/1

Sm: 1 1K+ hona Sandsjön, Vaggeryd, 13.10 (F) (Hans Boberg).

Justering 2015:

Nb: Den 1K-hanne som ringmärktes på Sydön, Hapar-

anda Sandskär, 27.9 publiceras nu som bestämd till art – se vidare under amurbuskskväta.

Sandsjönfågeln utseende ger inte ett entydigt intryck när det kommer till artbestämning och något material för DNA-analys kunde tyvärr inte samlas in. Fågeln publiceras därför som obestämd till art. Publiceringen av Haparanda Sandskärsfågeln från 2015 har justerats – läs om den reviderade bedömningen under amurbuskskväta.

MAGNUS CORELL

Isabellastenskvätta

Oenanthe isabellina

31/31–1/1

Upl: 1 1K Angarnssjöängen 11.10 (F) (Anders Axen-crantz).

Upplands fjärde fynd av arten i typisk tid fenologiskt. En ökande trend är tydlig, med fynd fördelade på 1980-tal (1), 1990-tal (3), 2000-tal (7), 2010-tal (15) och 2020-tal (hittills 5).

ARON EDMAN

Ökenstenskvätta

Oenanthe deserti

68/68–1/1

Ög: 1 1K hanne Marvikenverket 19–23.11 (F) (Karin Lindström).

Korrigerings:

Tidigare har tre fynd av ökenstenskvätta publicerats som tillhörande underarten *atrogularis*. Denna publicering justeras till underarten *deserti*, med hänsyn till nu gällande taxonomisk bedömning, som innebär att individer som tidigare benämnts *atrogularis* förs till just *deserti*.

Ett fynd under senhösten 2022 faller väl in i den befintliga fyndbilden för ökenstenskvätta. Ökenstenskvättan är den stenskväteart som dyker upp senast på säsongen i NV Europa.

ARON EDMAN

Nunnestenskvätta

Oenanthe pleschanka

58/58–1/1

Öl: 1 1K hanne ringm. Ölands södra udde 30.10–1.11 (F)

(Manfred Dornhäuser, Espen Quinto-Ashman, Torbjörn Persson).

Hl: 1 1K+ honf. Harholmsviken, Råö, 17.11 (F) (Rolf Persson).

Upl: 1 1K hona Flottsund, Årike Fyris, 20.11 (F) (Rasmus Elleby).

Den öländska fågeln upptäcktes i fält men infångades för ringmärkning under kvällen med hjälp av värmekamera och stannade sedan ytterligare två dagar på lokalen. Samtliga tre fynd ligger inom klassisk tid för arten i oktober–november.

ARON EDMAN

FOTO: ÅKE JERNBERGER

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleschanka*, Årike Fyris, Uppland, 20 november 2022.

Sibirisk järnsparv

Prunella montanella

82/82–1/1

Vb: 1 1K ringm. Stora Fjäderägg 6.10 (F) (Andreas Garpebring).

Arten är fortsatt en första klassens raritet även om totalsumman nu är uppe i 83 fynd. Av dessa gjordes hela 71 fynd under den sanslösa invasionen 2016. Årets fynd är det fjärde i Västerbotten och tangerat tidigaste fynd tillsammans med den

första individen som sågs under invasionsåret 2016 på Rödskallen, Norrbotten.

BJÖRN MALMHAGEN

Gulärta

Motacilla flava

Fynd av:

Ob. brittisk/gulhuvad gulärta

M. flava flavissima/lutea

138/140–0/0

Tillägg 2021:

Öl: 1 2K+ hane Ölands södra udde 28.5 (F) (Espen Quinto-Ashman, Johan Willner).

Fynd av underarten:

Italiensk gulärta

M. f. cinereocapilla

0/0–1/1

Gtl: 1 2K+ hane Själgang, Grötlingboud, 9.5 (F, L) (Juho Könönen).

Fyndet av den italienska gulärten på Gotland är det första av den underarten för landet! Till viss del en väntad sådan, då den expanderat norrut från huvudområdet i norra Italien och västra Balkan till att under de senaste årtiondena även häcka regelbundet norr om Alperna i östra Frankrike, Schweiz, södra Tyskland och Österrike (Ferlini 2015). Från brittiska öarna finns åtta publicerade fynd och årliga fynd har gjorts de senaste fyra åren (Stephen Menzie/BBRC). Bestämningen kan vara en utmaning då det förekommer en viss variation i dräkten hos gulärlans underarter. För publicering krävs därför bra foton av dräkten och inspelning av läte. Årets fågel på Gotland dokumenterades föredömligt.

BJÖRN MALMHAGEN

Fynd av:

Östlig gulärta

M. f. plexa/tschutschensis/macronyx

4/4–1/1

Boh: 1 1K Torslanda golfbana 9.10 (F, L) (Christer Fält).

Detta är femte fyndet av en gulärta tillhörande någon av östliga underarterna. Av de tidigare publicerade fynden är tre dokumenterade med

DNA och har utifrån detta kunnat publiceras som tillhörande någon av underarterna som *plexa/tschuschensis*. För fynd utan DNA, likt årets fynd, krävs god dokumentation med både foto och inspelning av lock för att publicering ska vara möjlig. Östliga gulärlor som inte har DNA-sekvenserats förs till taxonomiska gruppen *plexa/tschuschensis/macronyx*.

BJÖRN MALMHAGEN

Citronärla

Motacilla citreola

Sk: 1 ad. hona Falsterbo fyr 5–6.8 (Marc Illa Lobet, Timmy Micallef m.fl.), 1 ad. hona str. SV Nabben, Falsterbo 5.8 (Mattias Ullman, Måns Karlsson), 1 1K Klören, Ängelholm, 18.9 (Henrik Johansson, Mårten Muller m.fl.).

Bl: 1 hanne Utklippan 5.5 (Anders Eriksson m.fl.), 1 ex. Munkahusviken 6.5 (Glenn Nilsson).

Gtl: 1 hona Skärsände, Fårö, 7.5 (Elias Melchert-Thelaus, Jonas Nordin m.fl.), 1 ad. hanne str. O Rivet 14 Maj (Mattias Andersson), 1 ex. Rivet 2.6 (Bimbi Ollberg, Mikael Wikinger), 1 hona Rivet 5.6 (Lars Jonsson, Fredrik Henriksson m.fl.), 1 2K+ hona Västergarn 31.7 (Olof Armini).

Öl: 1 hona Ölands södra udde 12 maj (Niclas Lignell, Ida Hansson m.fl.), 1 hona str. V. Ölands norra udde 14.5 (Carl Tamario), 1 hanne Ölands södra udde 21.5 (Filip Varenius m.fl.), 1 hona Ölands södra udde 22–24.5 (Magnus Hellström m.fl.), 2 ex. Ölands södra udde 5.6 (Olle Edlund m.fl.), 1 1K Triberga läge 18.8 (Olle Edlund).

Sm: 1 hanne str. N Skatelövsfjorden 1.5 (Nils-Arne Thunell), 1 ad. hanne Bottorp 9.5 (Anders Törnberg).

Vg: 1 2K hanne Öja båtplats, Östen, 3.7 (Thomas Lundh, Göran Engberg), 1 2K+ hanne Dätterstorp 13.7 (Fredrik Lång).

Ög: 1 ad. hanne, Dynudden, Motalaviken, 17.5 (Christer Eriksson m.fl.).

Upl: 1 hanne Broängarna 24.4 (Nathalie Wetterstrand), 1 hanne Ledskärviken 5.5 (Thomas Pless m.fl.), 1 hanne Fysingen 23.5 (Liese Hanish), 1 ad. hanne Fysingen 3.6 (Ingemar Johansson, Kjell Kroon m.fl.), 1 1K Ledskärviken 19.8 (Kalle Brinell m.fl.).

Nrk: 1 par Södra maderna, Tysslingen, 8.5–21.6 (Ove Pettersson, Per Wedholm m.fl.), 1 hona med föda åt ungar, Kvismaren 14–26 juni (Åke Pettersson).

Vrm: 1 hanne Sunne 8.5 (Patric Gullström).

Ång: 1 hanne Örnsköldsvik 26.5 (Jonas Konradsson, Bo Nensen m.fl.), 1 hona + 1 1K Örnsköldsvik 21.7–9.8 (David Rocksén, Thomas Birkö m.fl.).

Vb: 1 hanne Djäkneboda 7.6 (Niklas Andersson).

Totalt 32 ex. under året får ses som mediokert jämfört med senaste årens siffror på 55 ex. 2021,

FOTO: GÖRAN LETTSTRAND

Citronärla *Motacilla citreola*, 2022.

49 ex. 2020 och 42 ex. 2019. Dock finns det inga högre siffror än 31 ex. innan 2015 vilket speglar att arten fortfarande har en ökande tillvaro i landet.

SIMON CARRINGTON

Engelsk sädesärla

Motacilla alba yarrellii

Sk: 7 värfynd av 8 individer.

Sm: 1 hanne samhäckade med en europeisk sädesärla (*ssp. alba*) vid Källvik, Loftahammar, Västervik (Mats Gothnier, Christian Löwbeer m.fl.).

Gtl: 1 ex. Ojmunds stranden, Hamra s:n, 13.3 (Arvid Svanborg).

Hl: 7 värfynd med reservation för hybridinslag av *alba* för någon individ (Rrk Halland).

Vg: 1 ex. Kyrkebo Ornunga 13.4 (Ann-Marie Arvidsson, Olle Svensson), 1 hanne Järntorget, Göteborg, 27.6 (Johan Svedholm), 1 2K+ hanne Lindholmen, Göteborg, 8.10 (Mikael Molin).

Upl: 1 ex. Ledskär 15.4 (Kalle Brinell).

Hjd: 1 ex. Storsjö 22.4 (Kent Moén, Eva Moén, Bert-Ivan Mattsson m.fl.).

T Lpm: 1 3K+ hona Vittangi 13.4 (Benny Modig, Ann-Karin Modig).

Vi har tidigare belyst problematiken med fältbestämning av engelsk sädesärla, där svårigheter i form av hybridisering kontra naturlig variation hos underarterna stundom gör gränsdragningarna vacklande. Detta leder i sin tur till att olika Rrk traditionellt har haft lite olika policy för hur dessa "svåra" individer ska publiceras, även om en rejäl uppstramning av publiceringskraven skedde runt 2006 vilket avspeglades i en kraftig nedgång av

publicerade fynd. Med detta lilla förbehåll kan vi konstatera att årets fyndbild inte avviker nämnvärt från det förväntade, då vårfynd från landets sydvästra delar dominerar stort. 23 fynd är en bra års-summa som står sig väl mot senare års resultat. Små utropstecken i fyndskörden är samhäckningen med en europeisk sädesärla i Västervik och ett par geografiskt avvikande fynd i Härjedalen (fjärde fyndet) och sist, men absolut inte minst, det första fyndet för Torne lappmark!

JOHAN SVEDHOLM

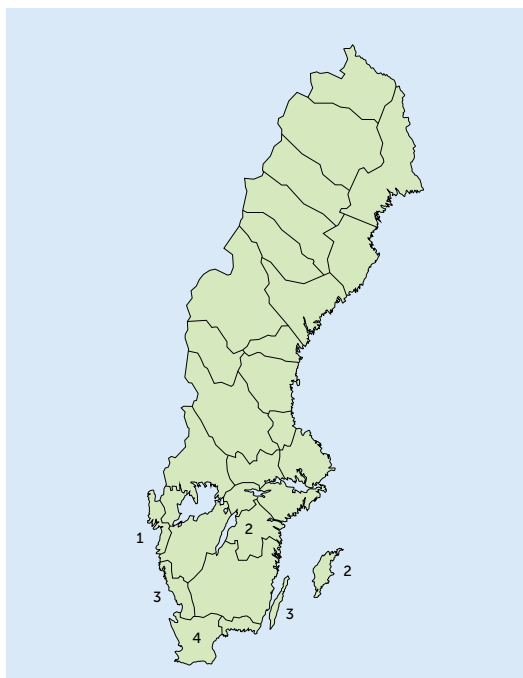
Större piplärka

Anthus richardi

Ca 1 587–15/15

Sk: 1 ex. Lilla Hammars näs, Foteviken, 11.9 (Anders Kling, Tord Andersson, Jon Sund), 1 ex. Kämpingevassen, Kämpinge, 179 (Peter Öhrström, Per Johan Ulfendahl, Kerstin Ulfendahl), 1 ex. Lilla Hammars näs, Foteviken, 24.9 (Oskar Löfgren), 1 ex. Smygedungen, Smygehuk, 1.10 (Peter Malm, Stefan Malm).

Öl: 1 ex. Ölands norra udde 30.4 (Mats Waern, Linus Karlsson, Jonas Johansson), 1 ex. Ölands södra udde,

Fynd av större piplärka *Anthus richardi* 2022 fördelat på landskap.

11.5 (Urban Toresson), 1 ex. Västra mark, Ottenby, 9–10.11 (Espen Quinto-Ashman m.fl.).

HI: 1 ex. Morups Tänge 24.9 (Jan Tallmark, Ulf L Larsson m.fl.), 1 ex. str. S Påarp 27.9 (Mårten Wikström), 1 1K Vi-debergshamn, Båtafjorden, 19–25.10 (Gabriel Axelsson, Mikael Larsson m.fl.).

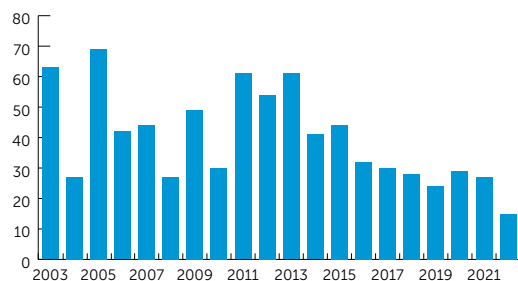
Gtl: 1 ex. Marsängen, Tofta skjutfält, 24.9 (Per Smittberg), 1 1K Rivet 2.10 (Anders Helander, Klas Allander, Mats Eriksson m.fl.).

Ög: 1 ex. Häradsjär 27.9 (Häradsjärgruppen, Adam Bergner, Kim Arrio m.fl.), 1 ex. str. Lövssta kulle, Lövsstad-sjön, 9.10 (Clas Tornefjell).

Boh: 1 ex. Röe hall, Rörö, 30.10 (John Andersson, Karin Magnander).

Större piplärkan har haft en negativ utveckling när det gäller förekomsten i Sverige och för den delen även i övriga Nordvästeuropa. 2021 skrev vi att antalet fynd av större piplärka tycks ha börjat stabiliseras på en lägre nivå än tidigare. Tyvärr innebar 2022 en ny bottennotering med endast 15 fåglar påträffade: 2 på våren och resterande 13 under hösten. Det motsvarar uppträdandet under 1980-talet då skådartrycket på strategiska lokaler var mindre och fältbestämningskunskaperna samt dokumentationsmöjligheterna sämre än idag. Särskilt anmärkningsvärt under 2022 var att fynd saknades i Svealand och Norrland.

ANDREAS LIVBOM

Fynd av större piplärka *Anthus richardi* 2003–2022.

Sibirisk piplärka

Anthus hodgsoni

90/90–6/6

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby fågelstation 29.9–2.10 (Tobias Lilja Nordin, Sara Skidell, Magnus Hellström m.fl.), 1 ex. Ventlinge hamn, Albrunna, 15–16.10 (Staffan Liljeqvist, Jan Lejdelin, Leif Lejdelin m.fl.).

HI: 1 ex. Ringmärkardungen, Grötvik, 13.10 (Mattias Rundberg, Peter Franzén, Peter G Bengtsson m.fl.).

Srm: 1 ex. Fågelstationen, Landsort, 18.9 (Alan Dalton), 1 ex. str. SV Horns båtvarv 22.9 (Kalle Brinell, Teet Sirotkin).
Vb: 1 ex. str. SO Hällögern 29.9 (Alan Dalton), 1 ex. Stora Fjäderågg 7.10 (Andreas Garpebring).

Sex upptäckta individer är bästa utfallet nationellt sedan 2017. Fyndbilden var som helhet normal men inte desto mindre iögonfallande att pålitliga "sibpip-landskap" som Uppland och Norrbotten med vardera 19 noteringar sedan tidigare blev utan godkända fynd 2022. Västerbotten har nu sammanlagt 13 fynd av sibirisk piplärka, Öland och Södermanland bägge 10 och Skåne 9 styck-en. Tredje fyndet i Halland.

ANDREAS LIVBOM

FOTO: OTTENBY FÅGELSTATION

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni*, Ottenby fågelstation, Öland, 29 september 2022.

Vattenpiplärka

Anthus spinoletta

Sk: 9 ex. under våren, 16 ex. under höst/vinter.

Bl: 1 ex. Lindö udde 2–6 Jan (Fredrik Lennartsson m.fl.), 1 ex. Byn, Utlängan, 8.12 (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 ex. Ölands norra udde 28.10–5.11 (Tobias Berger, Johan Willner m.fl.), 1 ex. Ölands södra udde 10.11 (Espan Quinto-Ashman).

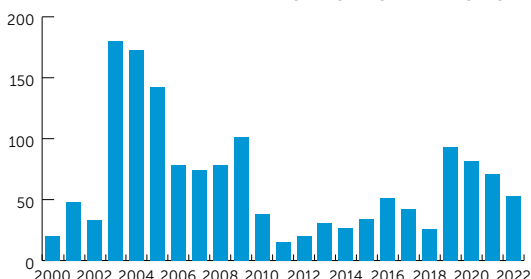
HI: Tot. 22 ex..

Sm: 1 ex. Draven 9–13.11 (Bengt Larsson, Roger Ahlman m.fl.).

Boh: 1 ex. Ersvik, Rörö, 6.1 (Ingemar Åhlund).

Totalt 53 ex. under året, vilket är lägre än utfallet de senaste åren. Rent historiskt är det trots allt en god siffra. Den geografiska fördelningen och tidpunkterna för fynden är helt i linje med vad som förväntas av arten.

SIMON CARRINGTON

Fynd av vattenpiplärka *Anthus spinoletta* 2003–2022.

Gråsiska

Acanthis flammea

Fynd av underarten:

Grönlandsgråsiska

A. f. rostrata

3/3–0/0

Tillägg 2017:

Srm: 1 2K+ hanne ringm. Uringe gammalgård 29.12 (F) (Thomas Strid, Tiina Laantee, Sören Lindén m.fl.).

Detta är tredje publicerade fyndet av underarten *rostrata*. Bestämningen är grundad på en kombination av utseende och mått, där mått utesluter andra underarter. Sannolikt speglar inte den publicerade fyndbilden uppträdandet, då gråsiskor som bekant inte är blyga för att röra sig längre sträckor samt att endast ringmärkta fåglar som faller utanför övriga underarters variation publiceras. Fyndet har lagts till den tidigare fyndtotalen.

BJÖRN MALMHAGEN

Tallsparrv

Emberiza leucocephalos

23/23–1/1

Ång: 1 2K+ hanne Nordanås, Själevads s:n, 22–29.3 och igen 30.11–31.12 (F) (Carl-Gustav Löv, Thomas Birkö, Olga Nadeina).

Årets fynd faller väl in i den etablerade fyndbilden. Notera att fågelns återvändande till samma lokal för övervintring, vilket är intressant. Det finns inte något liknade fall bland tidigare svenska fynd.

BJÖRN MALMHAGEN

FOTO: ROBERT ÅKERLUND

Tallsparrv *Emberiza leucocephalos*, Nordanås, Ångermanland, 5 december 2022.

Dvärgsparv

Emberiza pusilla

Sk: 1 2K Skanörs vångar, Falsterbonäset, 15.1–14.3 (Mattias Ullman m.fl.), 1 ex. str. SV Nabben, Falsterbo, 8.10 (Niklas Andersson, Juho Könönen, Mattias Ullman m.fl.) och 1 ex. 28.10 (Mattias Ullman, Måns Karlsson, Teet Sirotkin m.fl.).

Öl: 1 ex. Ölands norra udde 5.5 (Mats Waern, Linus Karlsson, Jonas Johansson), 1 ex. Segerstads malm, Segerstad, 7.5 (Gunnar Steinholtz, Lena Steinholtz), 1 ex. Trollskogsudden, Ölands norra udde, 20.5 (David Armiani), 1 ex. Ventlinge strand 29.9–6.10 (Marinko Karabatic m.fl.).

Hl: 1 ex. Stenhuggeriet, Grötvik, 1.1–1.3 (Anders Wirdheim m.fl.).

Gtl: 1 2K hanne ringm. Märkområdet, Hoburgen, 5.6 (Fredrik Henriksson, Michael Tydén).

Srm: 1 ex. Landsorts fyr 27.10 (Raul Vicente).

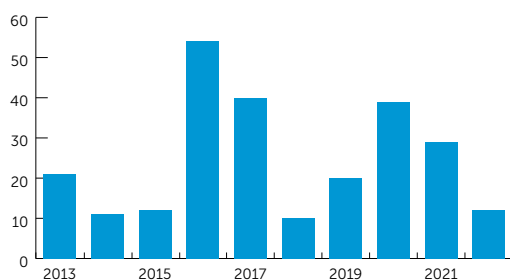
Nb: 1 sj. Malören, Kalix skg., 4.6 (Gustav Eriksson), 1 ex. Malören, Kalix skg., 19.9 (Martin Rydberg).

Tillägg 2020:

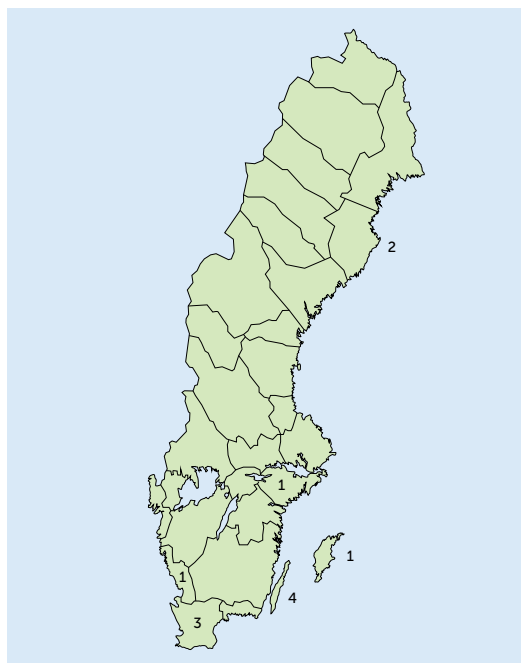
Bl: 1 1K ringm. Utklippan 25.9 2020 (F) (Utklippans fågelstation, Martin Heinrich m.fl.).

Tolv fynd från 2022 utanför det etablerade häckningsområdet i nordligaste Norrland (enligt ovan) är det lägsta sedan 2018. Framförallt utmärkte sig höstmånaderna med få obsar. Samtidigt kan man notera att vi för tredje året i rad fått in rapporter gällande övervintrande dvärgsparvar. I potentiell häckningsbiotop i Norrbotten och norra Lappland registrerades hela 66 ex., vilket är betydligt fler än något tidigare år. Allt detta ger en årssumma om 78 st individer. Det bräcker summan från rekordåret 2016 som levererade ca 72 ex.

ANDREAS LIVBOM

Fynd av dvärgsparv *Emberiza pusilla* 2013–2022.

Fynd av dvärgsparv *Emberiza pusilla* 2022 utanför häckningsperioden, fördelat på landskap.

Sångsparv

Melospiza melodia

1/1–1/1

Sm: 1 ex. ringm. Djurle våtmark 19.10 (F) (Ronny Johansson, Thomas Hultquist).

Andra fyndet i landet efter det första som gjordes på Nidingen, Halland, 28.5–1.6 2010. Arten är fortsatt en stor raritet i Europa och årets fynd utgör totalt det 16:e fyndet. Intressant är att av de 16 fynd som publicerats från Europa är 13 från våren (slutet av mars till början av juni) och bara tre är från hösten. Utöver årets fynd finns ett från England 15–17 oktober 1994 och ett från Belgien 30 september 2004 (Hobbs 2023). Inför publiceringen av årets fynd har Raritetskommittén tittat lite närmare på underartsbestämningen (ca 25 underarter finns beskrivna) och både årets fynd och det från Nidingen 2010 kan, utifrån dräktkaraktärer, föras till någon av underarterna *melodia*/*atlantica*. Underarten *melodia* förekommer i stora delar av Kanada samt norra USA och är en utpräglad flyttfågel, medan *atlantica* är knuten till dynområden längs östra USA:s kust och är en kortdistansflyttare. Så av dessa två underarter är det sannolikhetsmässigt klart mest troligt med *melodia*. Vidare finns ytterligare en underart, *montana*, som skulle kunna matcha våra fåglars utseende, men denna finns i västra USA och är inte lika flyttbenägen, vilket gör det osannolikt att den skulle hitta till Europa.

BJÖRN MALMHAGEN

FOTO: RONNY JOHANSSON

Sångsparv *Melospiza melodia*, Djurle våtmark, Småland, 19 oktober 2022.

Mörkögd junco

Junco hyemalis

1/1–1/1

Vrm: 1 1K+ hanne Mjölntorpets ekoby 12.10 (F) (Anders Hanson).

Andra fyndet i landet efter det första som gjordes på Svenska Högarna, Uppland, 14.5 2017. Blickar man ut i Europa finns 71 fynd publicerade fram t.o.m. 2021. Likt presenterad fyndbild för sångsparv (se ovan) dominerar även vårfynden för denna art, vilka utgör nära 80 procent. Från oktober finns faktiskt bara ett tidigare fynd och det gäller en fågel som klassats som "båtassisterad" från Southampton, England, 14–15 oktober 1962. Däremot finns ett antal fynd från november och december samt flera övervintrade individer (Hobbs 2023). Det finns 15 beskrivna underarter samlade i fem–sex undergrupper, varav flertalet är mer eller mindre stannfåglar och således inte aktuella som vagranter i Europa. Raritetskommittén anser att båda de svenska fynden ska placeras i den undergrupp man brukar benämna "Slate-colored Junco" och som innehåller underarterna *hyemalis*/*carolinensis*/*cismontanus*. Med största sannolikheten utgörs fynden dessutom av underarten *hyemalis*, då denna nordliga underart har störst utbredning samt är utpräglad flyttfågel jämför med de andra två underarterna.

BJÖRN MALMHAGEN

FOTO: ANDERS HANSON

Mörkögd junco *Junco hyemalis*, Mjölntorpets ekoby, Värmland, 12 oktober 2022.

Baltimoretrupial

Icterus galbula

0/0–1/1

Sk: 1 1K Förslöv 11–31.12 (Bo Jostvik, Håkan Johansson, Richard Ek m.fl.).

Ny art för Sverige! Kanske inte helt oväntat, då det finns närmare 50 fynd publicerade från Europa (var av ett från Norge 2015). Fågeln upptäcktes av en boende i Förslöv på dennes fågelmatning och kunde sedan verifieras av skådare. Trupialen blev en riktig publiksuccé och besöktes av stora mängder skådare när den kalasade på frukt på fågelmatningarna i det lilla samhället. Fågeln bestämdes till 1K utifrån ruggningsgräns i större täckare och olika generationen av tertialer. När det gäller könsbestämningen är den svårare (innan fågeln börjat rugga till sommardräkt), varför kommittén lämnar den utan säker könsbestämning.

BJÖRN MALMHAGEN

FOTO: HANS BISTER

Baltimoretrupial *Icterus galbula*, Förslöv, Skåne, 12 december 2022.

Fynd som placerats i kategori D

Snögås

Anser caerulescens

Sk: Blå morf 1 ex.

Bl: Vit morf 1 ex. Individens sågs också på Öl.

Sm: Vit morf 1 ex.

Boh: Vit morf 1 ex. Föregående fynd gjordes 2020.

Öl: Vit morf 1 ex. Individens sågs också i Bl.

Gtl: Vit morf 1 ex.

Hi: Vit morf 2 ex.

Vg: Vit morf 4 ex, blå morf 1 ex.

Nrk: Blå morf 1 ex.

Srm: Intermediär mellan vit och blå 1 ex.

Vrm: Vit morf 1 ex.

Vstm: Vit morf 1 ex.

Snögåsen uppträdde i färre antal än året innan och anmärkningsvärt är att alla fynd under 2022 bestod av enstaka fåglar. Precis som 2021 sågs en intermediär (mellan vit och blå morf) i landet.

HENRIK LERNER

Kamskrake

Lophodytes cucullatus

25/25–2/2

Srm: 1 ad. hane Tyresö slott 6–18.11 (F) (Jan Söderlind).

Nrk: 1 ad. hane Fågelsjön, Kvismaren, 24–28.9 (F)

(Magnus Persson, Per Hasselgren, Lennart Eriksson).

Vstm: 1 ad. hane Blåsut, Nora, 18.4 (Håkan Lavebratt), 1 ad. hane Sörbysjön, Fellingsbro, 17.5 (Majgret Karl).

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Kamskrake *Lophodytes cucullatus*, Tyresö slott, Stockholm, 9 november 2022.

Fyndet i Närke bedöms vara samma individ som återkommit sedan 2017, och fynden i Västmanland bedöms röra sig om samma individer. Kamskrake är en art som regelbundet förekommer som parkfågel, men skulle också kunna dyka upp spontant – därför har individer som konstaterats vara omärkta (som individen i Södermanland detta år) eller individer där benen inte setts, placerats i kat. D.

NIKLAS ANDERSSON

Vit pelikan

Pelecanus onocrotalus

9/9–0/0

Korrigerig 1974 och 1975:

1974: Boh: 1 hane 3K+ Lysekils skärgård 30.5 och senare under sommaren (GNMÅ 1976: 9).

1975: Boh: 1 hane 4K+ insamlad Måseskär, Orust, 20.7 (GNMÅ 1976: 9), finns på GNM.

Ny preciserad information om datum och ålder har tillkommit på dessa äldre fynd som tidigare publicerats från "sommaren". Fynden har bedömts handla om samma återkommande individ som sågs vid flera tillfällen under 1974 och återigen nästa sommar. Pelikanen infångades 20.7 1975 och deponerades i Slottskogens fågelanläggning.

JUHO KÖNÖNEN

Turkoskardinal

Passerina cyanea

2/2–0/0

Tillägg 1981:

Gtl: 1 3K+ hane Fyrbyn, Gotska Sandön, 16.5 (F) (Hans Kåsjo).

Andra publicerade fyndet som utgör det första fyndet då tidigare publicerad individ var från Tynnderö, Medelpad, 28.4–1.5 1989. Raritetskommittén har valt att tills vidare behålla dessa två fynd i kategori D. Eventuell kan dessa fynd framöver flyttas till kategori E i linje med hur likande fynd hanterats i våra grannländer.

BJÖRN MALMHAGEN

Fynd som placerats i kategori E

Nilgås

Alopochen aegyptiaca

Gtl: 1 ex. Broa, Fårö, 6.3 (Albin Nordlund).

Hi: 1 ex. med gul plastring, sågs även med en omärkt individ.

Individen på Gotland bar ring på höger ben vilket indikerade att den kan komma från en fågelpark och bedömdes därför som spontan.

HENRIK LERNER

Svart svan

Cygnus atratus

Sk: Totalt 3 ex.

Bl: 1 ex.

Sr: 1 ex.

Vg: Totalt 4 ex.

Fynden i Blekinge och Småland härrör säkerligen från samma individ. En försiktig uppskattning av antalet fåglar utifrån fynddatum och kännedom om rörelser av individer landar i 5 ex. precis som förra året.

HENRIK LERNER

Brudand

Aix sponsa

Vg: Tre fynd med en uppskattning av 2–3 hannar. 2 hane Skeppstaviken, Tranebergs skärgård, 22.5 (Göran Paulsson, Lena Paulsson), 1 hane märkt Badhusbron, Tidanån, Mariestad, 28.6–1.7 (Joel Hjalmarsson, Sam Hjalmarsson, Jan Kruse m.fl.) och 1 hane Flarken Spårön, Rackeby skärgård, 4.9 (Birgitta Brissman). Vår- och höstfynd i Vänerskärgårdarna har bedömts vara samma ex.

Srm: Ett fynd av 1 hane Småbåtshamnen, Kungsör, Kungsör, 28.9 (Per Jonsson).

Vstm: Bedömt som samma fynd som i Srm. 1 hane Kungsudden, K. Barkarö, 28.9 (Per Jonsson).

Dir: Andra fyndet i landskapet. 2 hannar, Myckelby, Dala-Husby, Hedemora, 18.4 (F) (Thomas Möller, Mariana Karlsson m.fl.). Den ena individen bar ring.

Gstr: Två fynd, 1 hane Ista, Österfärnebo, 19.4 (Elias Regelin) och 1 hane Forsbacka bruk, Forsbacka, 1.10–30.12 (Marcus Thuresson, Hanna Andersson, Thomas Åberg m.fl.).

Brudanden förs till kategori E och räknas inte som spontan även om den skulle kunna ta sig hit från sina häckplatser i Nordamerika. De fynd som sker årligen i Sverige härrör med största sannolikhet från olika fågeldammar eller djurparker i Europa. Årets fynd utgörs av hannar och en försiktig bedömning stannar vid att det rör sig om fyra individer. Det är i linje med de senaste årens observationer. Under den senaste 20-årsperioden är det endast 2015 där det inte gjordes några fynd. Årets fynd i Dalarna är det andra någonsin för landskapet.

HENRIK LERNER

FOTO: HÅKAN SÖDERMAN

Brudand *Aix sponsa*, Forsbacka bruk, Gästrikland, 9 oktober 2022.

Chilebläsand

Mareca sibilatrix

Sk: 1 hane Stavstensudden 19.5–2.6 (Ola Marklund, Alf Pålsson, Nils Kjellén).

Under året gjordes ett fynd av arten som kommer från fågeldammar eller djurparker.

HENRIK LERNER

Kamskrake

Lophodytes cucullatus

4/4–1/1

Sm: 1 ad. hane Södra kajen, Urshult, 24.11 (F) (Thomas Hultquist, Johnny Carlsson).

Fågeln hade en grön plastring på vänster tars – i likhet med två fynd från Södermanland respektive Västmanland 2021 – och publiceras därför i kategori E.

NIKLAS ANDERSSON

Lammgam

Gypaetus barbatus

0/0–1/1

Vrm: 1 2K Tobyn Gravtjärn, Arvika, 15.6 (F) (Per Åsander).

Första fyndet av denna häftiga art i Sverige! Fågeln hittades på en skogsväg därifrån den lyfte och fotograferades på nära håll. Det är mycket sannolikt att gamen har sitt ursprung i återintroduceringsprogrammet i Alperna där populationen inte anses vara självproducerande. Samma individ hade tidigare setts i Danmark och senare i Norge där den stannade resten av året. I samråd med dessa länders raritetskommittéer placerades fågeln i kategori E. Läs mer om bedömningen i *Rk-nytt* 2/2022.

JUHO KÖNÖNEN

Bordlagda rapporter

Azurmes

Cyanistes cyanus

2019:

T lpm: 1 ex. Kuttainen 5–6.11.

Fynd som arkiverats då de inte kan bedömas med nuvarande kunskap

Tobisgrissla

Cephus grylle

Fynd av underarten:

C. g. mandtii

2007:

Pi lpm: 1 1K Arjeplog 29–30.11 (F).

Tundratrut

Larus heuglini

Sk: 1 2K Revet, Simrishamn, 22.4 (F), 1 3K Trelleborgs soptipp 20.5 (F).

Tillägg 2021:

Srm: 1 ad. str. S Landsort 3.10 (F).

Rapporter som inte godkänts för publicering

Dvärgkanadagås *Branta hutchinsii*

Sk: 1 ex. Lomma 25.5.

Grönländsk blåsgås *Anser albifrons flavirostris*

Sm: 6 ex. Sinnersta gravfält 23.10 (F).

Grågås *Anser a. rubirostris*

Vg: 1 ex. Trandansen, Hornborgasjön, 14.3 (F).

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*

Öl: 1 ad. hanne str. Ölands södra udde 30.4.

Gtl: 1 ad. hanne str. S Kuppen, 18.8. 1 ad. hanne str. S Kroksriv, Närsholmen, 18.8.

Blek tornseglare *Apus pallidus*

Vg: 1 ex. Nordkroken, Vargön, 3.11 och samma lokal 4.11.

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*

Öl: 1 ex. Råbäcksdungen 24.9.

Ob. tundrapipare *Pluvialis fulva/dominica*

Vstm: 1 ex. Rudö, Rytterne sn, 28.9.

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis*

Upl: 1 2K+ rast. Ledskärsviken 10.8 (F).

Öl: 1 ex. Sandby bodar, Sandbyborgs läge, 8.9.

Större gulbena *Tringa melanoleuca*

Sm: 1 ex. Oset, Sannabadet, 8.8.

Ringnäbbad mås *Larus delawarensis*

Gtl: 1 2K Aurbacken, Stora Karlsö, 22.4 (F).

Vitvingad trut *Larus glaucoideus kumlieni*

Hl: 1 ad. Gamla Köpstad, Träslöv, 5.2 (F).

Skäggtärna *Chlidonia hybrida*

Sk: 1 ex. Silvåkratornet, Kranskesjön, 20.5 (F), 1 ex. Almentornet, Krankesjön, 29.5 (F), 1 ex. gömslet, Krankesjön, 31.5.

Spetsbergsgrissla *Uria lomvia*

Sk: 1 ex. Svanshall 24.11 (F).

Boh: 2 ex. str. Olskär, Ramsviklandet, 5.2 (F), 1 2K Söskär, Mollön, 26.2.

Brittisk sillgrissla *Uria aalge albionis*

2021: Hl: 1 ex. str. Glommens sten 6.11.

Scopolilira *Calonectris diomedea*

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 5.11 (F).

Ob. gulnäbbad lira/Scopolilira *Calonectris borealis/diomedea*

Hl: 1 ex. str. N Södra Mellbystrand 15.9. 1 ex. Busör 8.10.

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 13.9 kl. 11.30. 1 ex. Grosshamn, Ramsviklandet, 5.11.

Stäppörn *Aquila nipalensis*

Öl: 1 ex. Hörningemossen 8.5.

Stäpphök x blåhök *Circus macrourus x cyaneus*

Sm: 1 1K Hummelstad, Brotorp, 8.10 (F).

Tornuggla *Tyto alba*

Gtl: 1 ex. mellersta Gotland 15.6, 1 ex. södra Gotland 2.9.

Jmt: 1 ex. Hillsand 18.7 (V).

Brun törnskata *Lanius cristatus*

Sm: 1 honf. Svänö fågeltorn, Store Mosse nationalpark, 18.5 (F).

Balkansångare *Phylloscopus orientalis*

Sk: 1 sj. Vikingabergsparken, Helsingborg, 18.5 (L).

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus*

Vb: 1 lock. Inägan, Stora Fjäderägg, 25.9 (L).

Sammethätta *Curruca melanocephala*

Nrk: 1 lock. Venastugan, Rynningeviken, 8.9 (L).

Rödstrupig sångare *Curruca cantillans*

Sm: 1 ad. hanne Horns udde 7.9.

Nötväcka *Sitta europea caesia*

Boh: 1 ex. Hagen, Allmag, Myckleby, Orust, 11.12 (F).

Trädgårdstrådkrypare *Certhia brachydactyla*

Vg: 1 ex. Falköping 19.5 (F).

Upl: 1 ex. Ströms kulle, Fysingen, 3.9 (F).

Rödvingetrast *Turdus iliacus coburni*

Sk: 1 ex. Västra Ingelstad 1.2 (F).

Svarthuvad gulärta *Motacilla flava feldegg*

Lu lpm: 1 ex. Norra Mattisudden 9.5 (F).

Gulärta *Motacilla flava iberiae*

2019: Hl: 1 2K+ hane Trönninge ängar 28.4 (F).

Hedpiplärka *Anthus rubescens*

Hl: 1 ex. Klapperstensfältet, Påarp, 27.1 (F).

Ökentrumpetare *Bucanetes githagineus*

Öl: 1 ex. Sandbyborgs läge 11.6.

Referenser

- Ferlini, Flavio, 2015, Evoluzione dell'areale riproduttivo della Cutrettola "italiana" *Motacilla flava cinereocapilla*, *Rivista Italiana di Ornitologia – Research in Ornithology*, 85 (2): 3-18, 2015
- Hobbs, Joe, 2023, *A List of Nearctic Passerines Recorded in the Western Palearctic*, v.3.3
- Rapport 5 från Tk, 2014 – Förändringar i listan över Holarktis fåglar – Rapport nr 5 från BirdLife Sveriges Taxonomikommitté, 2014, birdlife.se/tk/rapporter-dokument/
- Rapport 12 från Tk, 2022 – Fullständiga rapporten, med referenser, Taxonomikommittén, 2022, birdlife.se/tk/rapporter-dokument/
- Shirihai & Svensson (2018) – Shirihai, H. och Svensson, L. 2018. *Handbook of Western Palearctic Birds*. Helm, London

Dvärgsnäppa *Calidris minutilla*, Klingavälsåns mynning, Skåne

FOTO: RONNY MALM

Området direkt uppströms Klingavälsåns mynning i Kävlingeån har sedan däm-met byggdes 2009 successivt omvandlats till ett intressant våtmarksområde.

Jag sköter sedan 2016 nivå-regleringen åt Länsstyrelsen och 2018 anlade vi också några öar som gynnat till exempel skärfläckor och fisktärnor. Det är därför extra kul att följa utvecklingen och det har blivit min självklara hemmalokal som jag åtminstone på våren försöker hinna besöka dagligen.

Fredagen den 13:e maj var det äntligen lite intressant väderläge och strax efter lunchtid kom det igång med ganska rejäla skurar. En svart stork passerade mot söder över lokalen strax efter halv två, vilket var synnerligen störigt att missa, och efter att ha avslutat lite arbete vid datorn så tog jag mig ut en sväng vid 17-tiden. Efter ett tubsvep runt området började jag kolla öarna, mest för att se så det fortfarande ruvade 13 skärfläckor som på morgonen.

Adrenalinpåslag

I södra delen av den största ön fick jag syn på en liten knubbig *Calidris*, varmt och hyfsat strukturerat tecknad på översidan, med smala vita "hängslen" och kort i kroppen. En småsnäppa! Alltid kul på våren på hemmaloken. Men när jag zoomat in

Dvärgsnäppan *Calidris minutilla* lockade många tillresta skådare.

ordentligt så traskade den lite bortåt och då såg jag tydligt att den inte alls hade de förväntade kolsvarta småsnäppebenen. De var snarast ljust bruna!!! Adrenalinpåslag till max. Jag insåg ju att var det korrekt att den hade ljusa ben, så kunde detta vara en dvärg-/långtåsnäppa.

Med det korthalsade, knubbiga intrycket som den gav så kändes dvärg som den

heta kandidaten, inte alls som en "minigrönbena" som långtåsnäppa ofta upplevs som. Jag satte telefonen på tuben och försökte filma för att om möjligt få en rimlig dokumentation. Tyvärr lyckades jag inte se någon ljus benfärg när jag kollade filmsnuttarna och började tvivla, vilka är oddsen för en dvärg/långtå? Nästan noll ... Då började det dessutom regna

och det gick inte att varken se vettigt eller filma, och jag tänkte lite uppgivet att det så klart var en småsnäppa ändå.

En tur bort till gömslet och lite tubande under tak blev det medan pulsen sakta stabiliserades. Där lokaliserade jag vadaren på sydkanten av ön, men nu tillsammans med en mosnäppa. Då blev det rejält uppsving i nervositet igen, den var alldeles uppenbart mindre än mosnäppa och den såg faktiskt inte ut som en småsnäppa i huvud- och bröstteckning, till exempel. Tydligt ögonbryn, tygel och inramade mörka örontäckare och ingen tydlig rödbrun ton som småsnäppa borde ha i fräsch sommardräkt.

Militärövning

Regnet avtog lite, så ut igen för att stå så nära som möjligt. Något störde fåglarna på ön så det blev ett litet uppflog och att döma av näbbrörelserna så lät snäppan. Tyvärr var en militärövning i gång för fullt intill och

FOTO: EMMA MORIN

Jens Morin såg dvärgsnäppan den 13 maj.

dränkte ljudet, men det fick min adrenalinstörda hjärna att inse att låtet ju faktiskt kan vara en riktigt bra karaktär mellan de olika arterna så jag började lyssna bland ljudfiler på dvärg och långtå i mobilen. Jag lät ljudet vara på högtalaren och tänkte att den knappast lär bli bortskrämd av ett svagt lock på 150 meters håll, men svarar den så är det ju väldigt intressant ... Den verkade faktiskt lyssna

och lät igen, återigen kunde jag inte höra något på grund av stridsvagnarna, men rätt vad det var lyfte den och flög mot mig och landade på den närmsta ön (100 meters obsavstånd)! Jag spelade in samtidigt och fick en kort inspelning på låtet som var en kort drill. Inte alls likt små- eller mosnäppa men inte heller som det långtå-lock jag spelade just då.

Tillresta skådare

Nu stod den så pass nära att de ljusa benen var ett faktum och Mikael Calner kom utsläntrades med familjen och kunde verifiera karaktärerna. Jag lyckades också få någon bild som lades ut på det lokala bandet (LuX). Strax därefter kom samtal från olika håll som indikerade att jag faktiskt inte var galen och Jens Stålberg lade ut info även på Bird Alarm. Undertecknad och de snabbt anslutande skådarna var överens om att det såg bra ut för dvärgsnäppa, men mycket fokus på kvällen lades på dokumentation. Det störde mig också att den verkat svara på just långtåsnäppelock så det tog mig egentligen hela kvällen innan jag kunde känna mig trygg med att det faktiskt var en dvärgsnäppa.

Dagen efter var fågeln tack och lov kvar och kunde ses rimligt väl av tillresta skådare från 05:00 till 21:30. Efter lite lugnare väder natten till den 15 var snäppan tyvärr borta.

Bevakning av en hemmalokal dag ut och dag in kan verkligen löna sig! Särskilt kanske om man är ute i regn och rusk och fredagen den 13:e.

JENS MORIN

FOTO: RONNY MALM

Stort fokus på dokumentation för att säkerställa att det var en dvärgsnäppa,

Scopoliliran växlande mellan serier av närmast lätta, trippande vingslag följda av glid.

FOTO: DAN PERSSON

Scopolilira *Calonectris diomedea*, Mistluren, Kullen, Skåne

I gryningen onsdagen den 14 september 2022 satt vi, Mårten Müller och Anders Lindén, tillsammans i lä, ganska långt ned bland klipporna på Kullaberg. Högre upp vid gamla mistlursrampen fanns under morgonen ytterligare ett antal skådare.

Det var mulet och blåste en frisk till hård västlig vind, kanske 12–15 m/s i medelvind, med andra ord bra förutsättningar för en fin havsfågeldag.

Det var ännu lite gryning och inte så väldigt bra ljusförhållanden, då Mårten plötsligt upptäckte en balearisk lira på lite håll, kanske på 1,5 kilometers

avstånd. Inledningsvis bågade den rätt sakta och kunde snabbt artbestämmas av Mårten, som dessutom snabbt kom igång att filma den. Den försvann ibland i vågdalarna i aktiv flykt lågt i motvinden, men sågs av oss båda flera gånger stadigt fortsätta mot sydväst, och även kortvarigt uppe i lägre bågar. Den gick ändå hyfsat lätt att artbestämma, både på dess form och mörkmurriga dräkt.

Oj, så bra start på dagen!

Vi förstod att de som satt uppe vid Mistluren dessvärre inte hade sett den. Passagen gick ju rätt snabbt, kanske tog den högst två minuter och vi koncentrerade oss fullt ut för att

kunna följa den, eftersom den var en bit ut och ljusförhållandena inte var optimala. Klockan var då 06.48.

Efter hand ljusnade det nu upp alltmer och även molntäcket lättade något. Vi var verkligen "på hugget" nu efter dagens inledning.

Bra ljusförhållande

Klockan 07.25 fick Anders syn på en större och ljusare lira uppe i nordnordost och den tycktes komma rakt mot oss och allt närmare.

Ljusförhållandena var nu betydligt bättre, likaså blev avståndet till denna lira betydligt kortare. Vi förstod båda tidigt,

att detta var en gulnäbbad lira eller möjligen, möjligen dess nära släkting scopolilira, fast så långt vågade vi knappt tänka då.

Denna lira var tydligt större och ljusare än den baleariska vi sett runt fyrtio minuter tidigare. Den nya liran nu gav ett rätt slankt intryck, trots dess storlek och flög med tydligt framskjutna vingknogar och bakåtvinklad hand.

Mårten kom sin vana trogen snabbt igång med att filma, och fick med stora delar av liras passage förbi oss mot sydväst, på riktigt bra avstånd, kanske 400–500 meter.

Den flög ganska lojt och avspänt lätt vidare i motvinden.

Den höll sig större delen av obstiden rätt lågt över vattenytan, kryssandes mellan vågdalarna och växlande mellan serier av närmast lätta, trippande vingslag följda av glid. Vid några tillfällen gick den upp i högre bågar. Den gav i vissa lägen ett lite vingligt eller veligt intryck, men fortsatte ändå tämligen bestämt vidare mot sydväst.

Ljus långt ut på handen

Ovansidan var rätt ljus tecknad, ganska typiskt egentligen både för gulnäbbad lira och scopolilira, med ljus brungrå nacke och mantel, men ändå med rätt stor kontrast mot i huvudsak mörkare vingovansidor och bakre rygg, i sin tur i kontrast mot betydligt ljusare övergump och närmast svartaktiga stjärt-pennor.

Den hade ett mörkt parti vid ögat och näbben var ljus och matt gulaktig med mörkare näbbspets.

Vi koncentrerade oss på vingundersidan, särskilt han-

dens undersida, då vi visste att där kunde finnas artskiljande dräktkaraktärer.

Den var påfallande ljus långt ut på handen, som såg smalt svartinramad ut, i övrigt vitaktig som helhet, liksom undersidan i övrigt. Att i detalj se exakta utbredningen av vitt och svart på handens undersida i tub, kändes mycket svårt, närmast omöjligt just då. Upphetsning, tankar om huruvida de andra vid Mistluren också såg den, gjorde att man kände sig ödmjuk och avvaktande inför vad vi just sett. Hela obstiden varade i kanske två minuter.

Svår att artbestämma

Efter obsen snabbkollade vi lite på filmen på kameradisplayen och kunde konstatera att det var ännu mer vitt på handens undersida än vad vi hade uppfattat eller trott då vi såg den i fält. Känslan var att denna fågel skulle bli svår att bestämma till gulnäbbad lira, men frågan var om den såg tillräckligt bra ut för scopolilira?

Vi insåg båda svårigheten med säker artbestämning och vikten av noggrann bildgranskning.

Mårten hade ju sett och filmat den gulnäbbade lira som passerade på samma lokal ungefär ett år tidigare under likartade förhållanden och avstånd och en jämförelse individerna emellan gav lite olika känsla i form och flykt, där årets lira kändes något klenare byggd med nättare proportioner, vilket kanske även gav sig till känna i den lite mer lätta och vingliga flykten.

Fjölårets gulnäbbade uppvisade helmörka handpennor i motsats till vår lira som hade tydliga ljusa tungor på innerfanet på de tre-fyra yttre handpennorna.

Tungan på den yttersta handpennan (hp 10) var större än 25 procent av pennans längd, kanske upp mot 40 procent.

Endast en synlig mörk fläck på handtäckare 10. I övrigt vita handtäckare med möjligtvis

FOTO: DAN PERSSON

Scopoliliran röra sig i stora delar av framför allt mellersta och södra Atlanten och ibland mer norrut.

endast tunn streckning närmast vingframkanten.

Dessa karaktärer ihop med svag/måttlig streckning på mindre armtäckarna stämmer bra in på scopolilira utifrån en bestämningsartikel av Flood och Gutiérrez (2021).

Vi fick från vår position långt ner bland klipporna snabbt bekräftat via mobil att de som satt uppe vid mistlursrampen också hade sett liran och att bland andra Dan Persson hade fått bilder på den.

Det visade sig senare att bilder också hade tagits av Ulf Ståhle och Jonas Lillvik och att dessutom Henning Svendsen och Robert Rydbeck rapporterat den från samma lokal. Runt 25 minuter senare sågs av allt att döma samma fågel också av

Thomas Svanberg från Lerberget, söder om Höganäs, innan den tycks ha fortsatt över mot norra Själland i Danmark.

Redan innan vår obs, klockan 06.35, rapporterade Bengt Andersson och Nils Kjellén en obestämd gulnäbbad/scopolilira sträckande mot sydväst vid Rålehamn längst ut på Bjärehalvön. Observationen passar tidsmässigt bra in med vår observation på Kullen.

Svår att artbestämma

Glädjande nog sågs alltså uppenbarligen samma lira senare under förmiddagen/dagen även i Danmark, från norra Själland och även ytterligare någon eller några dagar senare vid Skagen.

Under tillräckligt bra ljusförhållanden och avstånd är det

alltså inte omöjligt att i fält skilja de sedan några år goda arterna gulnäbbad lira och scopolilira åt, men bildmaterial och bra sådant hjälper till. De bedömdes ju tidigare som en och samma art, två olika raser.

Scopoliliran häckar som närmast vid Biscayabukten vid östliga Atlanten, men också ganska talrikt på öar i Medelhavet. Den beskrivs som livskraftig, (till skillnad från den i ungefär samma områden häckande baleariska liran). Utanför häckningstid anses scopoliliran röra sig i stora delar av framför allt mellersta och södra Atlanten, men uppenbarligen görs också en del besök längre norrut, då också i viss mån av vinddrivna exemplar i Skagerack och Kattegatt.

Svårigheten att i fält särskilja gulnäbbad och scopolilira åt, har gjort att endast ett par fynd hittills har kunnat bevisas i Sverige. Det fordras detaljstudier av utbredningen av vitt och svart på handens undersida ut mot spetsen för säker bestämning, då vissa variationer kan förekomma inom båda arterna.

Sammanlagt finns dock runt 130–140 fynd genom åren i Sverige av vad som numera går under benämningen obestämd scopolilira/gulnäbbad lira.

**MÄRTEN MÜLLER OCH
ANDERS LINDÉN**

Referens; Flood, R. L. & Gutiérrez, R, 2021. Field separation of Cory's (Calonectris borealis) and Scopoli's (C diomedea) Shearwaters by underwing pattern. Marine Ornithology 49: 311-320.

FOTO: DAN PERSSON

Den första observationen hade kommit in från Bjärehalvön.

FOTO: MÄRTEN MÜLLER

Observationsplatsen vid Kullen i Skåne.

Baltimoretrupial,
första fyndet
i Sverige.

FOTO: STEFAN HAGE

Baltimoretrupial *Icterus galbula*, Förslöv, Skåne

På eftermiddagen den fjortonde december förra året kom det ett mejl från KOF:s (Kullabygdens Ornitologiska Förening) ordförande Thomas Terne, inget ovanligt i och för sig då det är rätt mycket mejlkonversation mellan oss i styrelsen. Dock var rubriken annorlunda "Burfågel eller ...".

I mejlet fanns det förutom lite text även några bilder på en gulaktig fågel med rätt lång spetsig näbb som satt på en (numera välkänd) flugsvampformad fågelmatare.

Den som först högg på bilderna var Rolf "Bagaren" Svensson, han bestämde den snabbt till att vara en baltimoretrupial. I Fågelguiden står den som nordlig trupial och så hette

den innan den splittrades till två arter, baltimoretrupial *Icterus galbula* och orangebrynad trupial *Icterus bullockii*.

Bilderna hade mejlats till Thomas av Bo Jostvik, boende på Idrottsvägen 7 i Förslöv, och han hade först sett fågeln på sin matning den 11 december och sedan varje dag utom just den 14:e. Thomas hade haft vidare kontakt med Bo och bestämt med honom att komma ut på morgonen den 15:e för att försöka hitta trupialen och han undrade om fler ville ansluta, och självklart var vi några som ville det.

En vissling kom

Jag var tidigare väldigt engagerad i Club300:s styrelse, både som ordförande och som

ansvarig för larmsystemen, och har varit med om många "drag" men också att rariteter har "mörkats" de har inte kommit ut till skådarnas kännedom förrän fågeln har försvunnit. Detta av rädsla för vad en invasion av fågelskådare skulle innebära. Redan på kvällen den 14:e började jag fundera på hur vi skulle kunna lägga upp ett drag till en trädgård i Förslöv, för att det skulle bli drag oavsett om vi hittade fågeln eller inte stod nog rätt klart. Efter att ha tittat på kartan över Förslöv började en plan forma sig.

Morgonen den 15:e var riktigt kall och det låg en dryg decimeter snö på backen. Inget ovanligt dök upp den första halvtimmen men när vi sakta hade börjat sprida oss i området

kom en vissling från Richard Ek och Nina Fransson som hade stått kvar vid Idrottsvägen. Vi gjorde en snabb förflyttning och där på Bos matning satt den – en baltimoretrupial, första fyndet för Sverige.

Lösa parkering

Ett drag på ett förstafynd innebär hundratals skådare, massor av bilar och, om fågeln inte visar sig hela tiden, stress och kaos. Finns fågeln i lite mer obebodda trakter kan man oftast lösa parkeringar med att kontakta någon markägare och få tillgång till någon åker men nu satt trupialen i en villaträdgård i Förslöv. Om inte parkering kunde lösas skulle det bli trångt på byns gator och troligen mycket irritation hos lokalbefolkningen.

Jag hade spanat in idrottsplatsen som ligger ett stenkast från Idrottsvägen som en lämplig parkeringsplats men de stora grindarna var låsta. Under tiden hade det dykt upp några intresserade Förslövsbor och jag passade på att fråga en man om han visste vem vi skulle kontakta på Förslövs IF. Svaret lød "Det fixar jag!". Det visade sig att det var Paul "Pälle" Paulsson, extra vaktmästare på idrottsplatsen och utrustad med nycklar – Bingo!

Sände ut ett BA-larm

Nästa lyckoskott var att helt plötsligt kom det en traktor och plogade snön på Idrottsvägen, snabbt fick vi stopp på honom och han hjälpte gärna till att skotta upp parkeringsytan.

Vidare planering med Pälle gav att ett Swishnummer fixades till parkeringsavgift, och att klubbhuset öppnades upp med

FOTO: STEFAN HAGE

Det var cirka 4000–5000 skådare som såg fågeln i Förslöv.

värme, toalett och café. Under tiden kunde Thomas sända ut det första BA-larmet (Club300:s larmsystem BirdAlarm) med tydliga instruktioner om var parkering var tillåten och att man skulle skåda från gatan inte gå in i trädgården. Samtidigt gick ett larm ut på KOF:s lokala system.

Hittades vid ny matning

Efter någon timme försvann fågeln men hittades igen på en ny matning, denna gång på Dammvägen 3. Denna matning gick inte att se från vägen men ägaren öppnade sitt garage med fönster mot trädgården åt skådarna. Han släppte under en stund även in skådare i sitt vardagsrum.

Dagen efter upprepades mönstret men nu hade de stora skarorna skådare hunnit fram till Idrottsvägen och lite längre fram på dagen till Dammvägen, men nu hade ägarna till Ljungbyholmsvägen 22 kontaktats från vars stora trädgård man såg matningen på Dammvägen,

vilket lättade på trycket i garaget. Jag kontaktade ICA Nära i Förslöv som generöst ställde upp på att sponsra matningarna med frukt då trupialen i första hand är en fruktätare och fler och fler matningar öppnades upp de följande dagarna.

Som gammal Förslövsbo gick Bagaren ut med information på Facebookgruppen "Vi som bor i Förslöv" så att så många som möjligt i byn skulle veta vad det var för folkmassor som drog runt på gatorna. De åtgärder vi vidtog och att vi ständigt såg till att informera bidrog nog till att uppskattningsvis 4000–5000 skådare besökte fågeln.

HÅKAN JOHANSSON

FOTO: NINA FRANSSON

Håkan Johansson.

Generellt var 2022 ett dåligt år för nattsångare i landet

FOTO: MIKAEL PERSSON

Nattsångaråret 2022 gick till historien som alldeles ovanligt svagt. För kornknarr (547 spelande), flodsångare (54) och busksångare (147) var årssummorna rent ut sagt bedrövliga. För småfläckig sumphöna (224), som anländer till Sverige något tidigare på våren, blev säsongen ändå rätt okej. Förhoppningsvis kan vädret ha varit en viktig faktor just 2022, men tyvärr ser det i flera fall ut att handla om fleråriga trender. En stark oro finns för att framför allt kornknarrs långsiktiga trend beror på förändrade jordbruksmetoder österut.

För vissa arter har den icke-systematiska rapporteringen utgjort det enda långsiktiga underlaget för populationsuppskattningar i Sverige. Hit hör nattsångarna småfläckig sumphöna, kornknarr, flodsångare och busksångare. Sedan 2010 kan småfläckig sumphöna och kornknarr följas systematiskt via nattsångarinventeringar.

Alla fyra har gemensamt att de i Sverige är sparsamma nattsångare som alla trivs i mer eller mindre fuktiga marker. Övervintringsområden och flyttstrategier skiljer dem en del. Småfläckig sumphöna och kornknarr har en lång historia i Sverige. Båda har drabbats hårt av utdikningar och sjösänkningar under tidigt 1900-tal. Flodsångare och busksångare däremot kom till Sverige under

Kornknarr *Crex crex*, Brudarebacken, Göteborg, 30 juni 2022.

årtiondena efter andra världskriget. En sak alla fyra arterna har gemensamt är att Skandinaviska halvön för dem utgör

den yttersta delen i ett stort sammanhängande område som sträcker sig österut. Vad kan det innebära för upp- och nedgång-

ar, samvariationer och vädermässiga fluktuationer?

Vårvädret 2022

Sammantaget blev nattsångarmånaden juni ovanligt varm. Men för de flesta nattsångarna tycks säsongen avgöras rätt tidigt. Den andra halvan av maj och första veckan av juni kan vara helt avgörande. Andra halvan av maj 2022 var mycket ostadig i stora delar av landet och vindriktningen oftast västlig och nordvästlig.

För småfläckig sumphöna som anländer tidigast kan relativ värme tidigare på våren, i slutet av april och början av maj, ha varit avgörande för den ändå halvbra säsongen. Under andra halvan av april hade delar av landet upp mot tio grader varmare än normalt – faktiskt med några noteringar av tidigt anländande småfläckiga sumphöns.

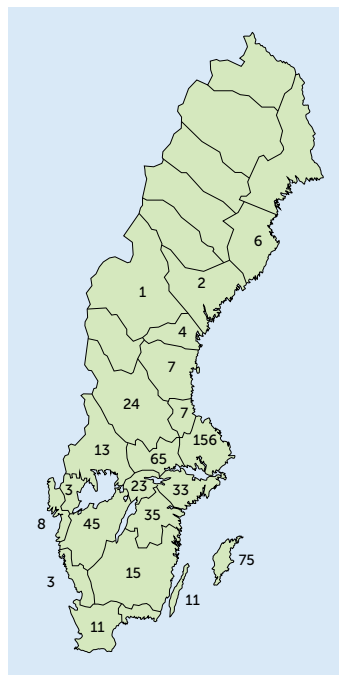
Kornknarr

Totalt endast 547 spelande exemplar varav 461 spelande på fastlandet, är för fastlandet det lägsta antalet sedan 1997. För Gotland/Öland tillsammans är det oklart om kornknarren varit mer sällsynt, så långt som vi kan följa den bakåt. Under 1980-talet sammanställdes spelande kornknarrar i alla landskap utom Öland och Gotland, eftersom de var vanliga på dessa två öar. Just Öland och Gotland har dessutom påverkats av flera års torka. RRK Öl sammanfattar: "Med endast 11 spelande kornknarrar på hela Öland blir detta år det sämsta någonsin på ön. Kornknarrrens nerförsbacke blir allt brantare.". Och vidare RRK GtL: "Med säkerhet 75 spelande hanar, men sannolikt något

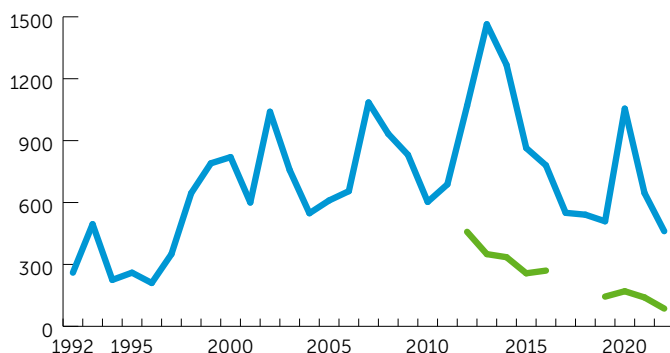
fler (Bimbi Ollberg). Resultatet är lågt, och sämre än "torråret" 2018 då endast 88 fåglar noterades."

En minsta gemensam nämnare för de områden som inte går fullt så dåligt just nu är att de utgörs av svårdränerad mark vid några av Sveriges allra plattaste områden: Nedre Dalälven, Närkeslätten nära Hjälmaren och Tämnaaren. De båda sistnämnda sjöarna anses för övrigt vara Sveriges största sjösänkningar. Kan det vara så att modern täckdikning och avvattnings blivit allt för effektiv?

Uppland sammanfattar: "Totalantalet spelande stannade vid 138, vilket är långt under medelantalet för åren 2002–2021 (= 234, variation 126–460). Faktum är att årets resultat är det sämsta sedan 2003. Under 2000-talet ökade antalet kornknarrar mer eller mindre kontinuerligt fram till toppåren 2012–2014. Därefter har antalet spelande avtagit påtagligt även om vi upplevde ett bra år 2020 (= 338 sp).".

Spelande kornknarrar *Crex crex* under 2022.

Uppträdande kornknarr *Crex crex* 1992–2022. Blå linje = fastlandet, grönt = Öland och Gotland. Under merparten av åren har antalet spelande kornknarrar på Öland och Gotland inte räknats. Antalen har helt enkelt varit så betydande. Som framgår av diagrammet minskar nu antalen där snabbt.

FOTO: OLA SVENSSON

Ringmärkt flodsångare *Locustella fluviatilis*, Näsby gård, Skåne, 3 juli 2022.

Förutom en tillfällig topp kring 2020 har kornknarren haft många år av vikande trend. Om vi koncentrerar oss på häckningsområdet: Kan det vara så att kornknarren här på Skandinaviska halvön framför allt påverkas av förhållanden här, eller påverkas antalet spelande hos oss i nutid än mer av jordbruksmetoder och utveckling öster

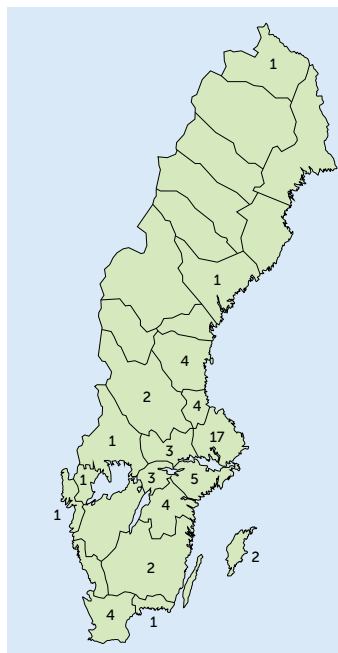
om oss, där huvuddelen av alla kornknarrar häckar?

Koncentrationer:

Gtl: 11 sp. Lina Myr.

Nrk: 11 sp. Oset.

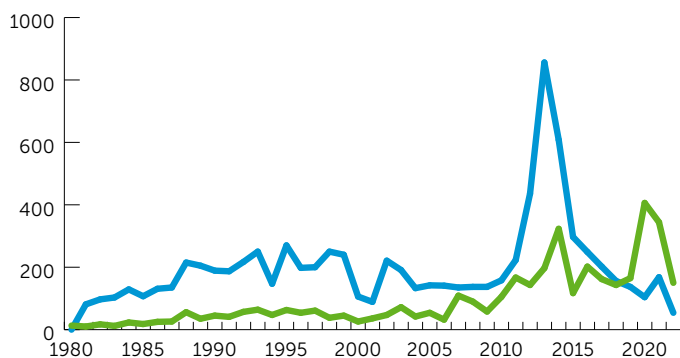
Upl: De två största ansamlingarna konstaterades som vanligt på Marma skjutfält med 17 spelande och på Gamla Bälunge mossar med sju spelande.

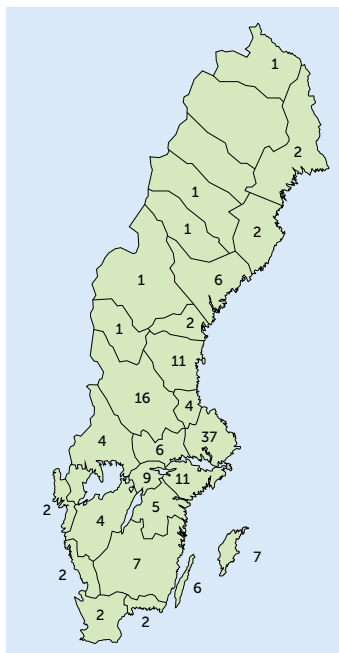
Observerade flodsångare under 2022.

Flodsångare

Totalt endast 54 sjungande flodsångare (och ytterligare några sedda) innebär den sämsta siffran på flera tiotals år. Ingen summering sedan 1981 har varit på lägre än 73 sjungande (1985)! Exempelvis hördes inte en enda flodsångare i Västergötland (13 sj 2021). Även om trenden har varit vikande nästan varje år sedan toppnoteringen 856 sj. (2013) så innebär det att vi för första gången på 20 år summerar lägre än 100. Som vanligt är fynden spridda och i år finns inga platser med fler än tre exemplar. Uppland har under hela 2000-talet haft tydligt flest flodsångare, och med 17 sjungande är landskapet faktiskt ensamt att ta sig över fem. Förändringar och nu minskning tycks ske med liknande styrka

Observerade flodsångare (blå linje) och busksångare (grön linje), 1981–2022 (flodsångare) och 1980–2022 (busksångare).

Observerade busksångare under 2022.

över hela utbredningsområdet. Vad är det då som händer? Inget plötsligt har hänt i häckningsmiljön.

Flodsångaren föredrar täta, höga buskage i anslutning till blöta områden och våtmarker, men kan ibland hittas i fuktig lövskog. Det är rimligt att anta att flodsångaren under den senaste tioårsperioden starkt har påverkats under flyttning eller övervintring. Utan kunskap om flyttningen och om skeenden utanför Sverige är det svårt att komma med naturvårdsmässiga önskemål.

För första gången på flera år kan vi trots den magra förekomsten berätta om två septemberrynd: 4 september Gotska Sandön och 6 september Solberga, Kulla, Uppland.

FOTO: MATS THORÉN

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* Herrebro våtmark, Östergötland, 11 juli 2022.

Busksångare

Totalt hördes 147 sjungande individer + 3 ad. vilket är ett relativt lågt antal av denna art som vi uppfattat som ökande. Häckning noterades i Bohuslän och Dalarna.

Nordliga fynd:

T lpm: 1 ex. spel/sång Nikkuvaarnijärvi f.sk.omr., Svappavaa-

ra 11.6. Tredje fyndet i lappmarken.

Höstfynd:

Ög: 1 1K ringmärkt Glänås, Tåkern 11–17.9.

Hls: 1 1K ringmärktes Granskärs våtmark, Flaket 6.9.

Småfläckig sumphöna

Totalt hördes 224 spelande

Spelande småfläckiga sumphöns *Porzana porzana* 2002–2022.

FOTO: KENNETH SEIL

RRK Dlr: "Kenneth Seil lyckades fotodokumentera en 1K-fågel vilket utgör blott den andra säkerställda häckningen i landskapet."

sumphöror och dessutom sågs relativt många under sensommar och förhöst. Antalet är det lägsta sedan det ytterst svaga året 2017. Redan i månadsskiftet juli–augusti sågs många 1K-fåglar och det anses vara säkerställda häckningar på flera platser:

Gtl: 3 1K Nygårdsmyr, Kråklingsbo 1 augusti. **RRK Gtl:** "... fyndet av ungar visar att i alla fall någon

häckning har ägt rum på en plats där spelande fåglar inte har registrerats. Även en del fynd av spelande fåglar senare under sommaren."

Srm: 3 1K Ågestasjön 12 augusti.

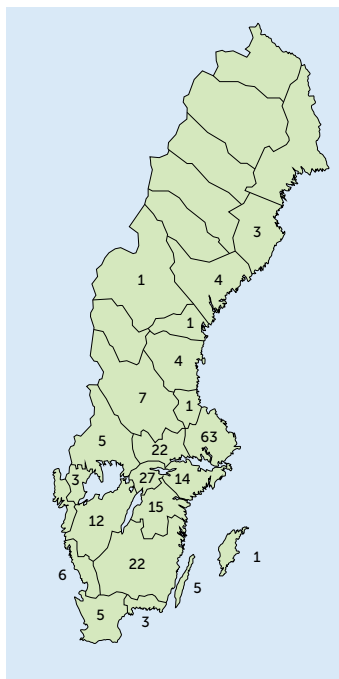
Upl: Vid Hjälstaviken sågs som flest 4 ex vid fågeltornet 24 juli–1 augusti.

Dlr: 1K Storgundet, Bäsinge, Avesta 31 juli.

Udda fynd Uppland: Med passiv ljudinspelning konstaterades 1 ex. sträcka över Kryddblandargatan, Uppsala 27 april.

Slutsats

Nattsångaråret 2022 gick alltså till historien som ett alldeles ovanligt svagt år. Även fleråriga trender tycks för flera arter vara negativ. Osystematiskt inhäm-

Spelande småfläckiga sumphöns under 2022.

tade data kan dessutom i vissa fall styrkas genom nattsångarinventeringar. För småfläckig sumphöna och kornknarr kan man konstatera att 2022 var ett svagt år, men beroende på små antal och stora variationer kan ingen av dem sedan 2010 visa på någon systematisk förändring i antal: "För de småfläckigas del var det ett ganska rejält tapp efter två goda år. För kornknarren finns ett tydligt negativt mönster men utan statistisk säkerhet." (Naturvårdsverket, 2023). En stark oro finns för att framför allt kornknarrrens långsiktiga trend beror på förändrade jordbruksmetoder österut.

Vaktel – å andra sidan

Totalt 1 739 spelande är bland

FOTO: MIKAEL HOLST

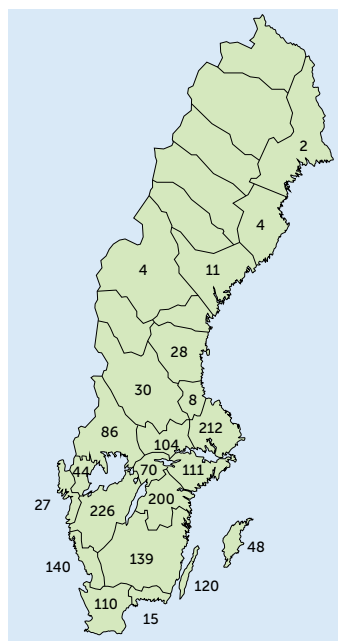
Vaktel *Coturnix coturnix*, Nybro, Småland, 21 juni 2022.

de högsta summorna som någonsin registrerats, det största antalet sedan rekordåret 2011 med 2 632 spelande. För vaktel är medianfyndet betydligt senare än för de fyra arterna med svagt år och förutom att vaktel inte haft samma antydning till tillbakagång, så bör dess totalsiffror framför allt påverkas av väder. Läs också under vaktel i Naturvårdsrapporten i *Fågelåret 2022* för diagram över vaktelns uppträdande i landet sedan 1989.

FREDRIK FRIBERG

Referens:

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2023. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022. Lunds universitet.

Spelande vaktlar under 2022.

FOTO: IVAR SJÖGREN

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*, Södermanland, december 2022.